

Studiu privind tendințele de pe piața de muncă în contextul profilului economic la nivelul polului de creștere

Sumar

1. Dezvoltarea economică la nivelul Polului Național de Creștere Constanța	7
1.1. Indicatori economici	9
1.2. Specializări economice	13
1.3. Dinamici în activitatea agenților economici din zona de analiză	15
1.4. Tendințe economice și specializări inteligente	27
2. Indicatori demografici, ocuparea populației și evoluția numărului de salariați	32
2.1. Indicatori demografici	32
2.2. Ocuparea populației	37
2.3. Evoluția numărului de salariați	41
2.4. Fluxuri de migrație	48
2.5. Dezvoltarea umană în Polul de Creștere Constanța	53
2.6. Specializări educaționale la nivel teritorial. Corelarea cu piața muncii	58
3. Dinamici ale ocupării în muncă pe sectoare economice	66
3.1. Piața forței de muncă la nivel de regiune, județ și pol de creștere	66
3.2. Ocuparea pe sectoare	66
3.2.1. Primar	66
3.2.2. Industrie	67
3.2.3. Servicii	68
3.2.4. Cercetare Dezvoltare	69
3.2.5. Turism	71
4. Profilul economic și ocupațional	72
4.1. Analiza structurilor de afaceri	72
5. Analiza problemelor. Analiza SWOT	80
5.1. Analiza problemelor din perspectiva mediului de afaceri	80

4.3 Analiza SWOT	86
5. Priorități de dezvoltare privind forța de muncă	88
6. Anexe.....	97

Hărți

- Harta 1. Harta teritoriilor transfrontaliere din România
- Harta 2. Configurația fluxurilor de migrație național. Zona Constanța
- Harta 3. Fluxuri de migrație
- Harta 4. Fluxuri de migrație în relația cu localitatea de domiciliu
- Harta 5. Indicele dezvoltării umane locale (IDUL), pe județe
- Harta 6. Indicele dezvoltării umane locale (IDUL), pe județe (2011)
- Harta 7. Indicele dezvoltării umane locale (IDUL), la nivel de localitate (2002)
- Harta 8. Indicele dezvoltării umane locale (IDUL), la nivel de localitate (2011)

Tabele

- Tabel 1. Evoluția PIB la nivelul regiunilor de dezvoltare în intervalul 2008-2012
- Tabel 2. Evoluția PIB la nivelul Zonei Transfrontaliere SUD-UE
- Tabel 3. Valoarea Investițiilor Străine Directe la nivel național și regional, 2013-2014
- Tabel 4. Cifra de afaceri pe activități ale economiei naționale, în județul Constanța
- Tabel 5. Dinamica operatorilor economici în funcție de numărul de angajați
- Tabel 6. Cifra de afaceri înregistrată de companiile din Constanța în 2013
- Tabel 7. Evoluția numărului mediu de salariați ai județului Constanța, pe sexe
- Tabel 8. Numărul și dinamica operatorilor economici activi înregistrați din cadrul Polului de Creștere Constanța
- Tabel 9. Cifra de afaceri medie a operatorilor economici înregistrați în U.A.T. și dinamica cifrei de afaceri
- Tabel 10. Numărul societăților care și-au depus bilanțul în 2014, cifra de afaceri și numărul mediu de angajați
- Tabel 11. Evoluția profitului 2010-2014
- Tabel 12. Întreprinderi inovative din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, în funcție de clase de mărimi și activități economice, 2012
- Tabel 13. Distribuția întreprinderilor din Regiunea Sud-Est, pe tipuri de inovații, în 2012
- Tabel 14. Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe m regiuni de dezvoltare și județe - prețuri curente
- Tabel 15. Evoluția populației la ultimele 3 recensăminte
- Tabel 16. Populație stabilă și număr de salariați, pe localități componente ale Polului de Creștere Constanța, în 2014
- Tabel 17. Evoluția numărului de salariați la nivelul Polului de creștere Constanța, 2011-2014
- Tabel 18. Lucrători pe cont propriu și lucrători familiali neremunerați, 2011
- Tabel 19. Valori IDUL rural – urban județul Constanța
- Tabel 20. Indicele Dezvoltării Sociale Locale la nivelul localităților din Polul de Creștere Constanța

- Tabel 21. Potențialul de dezvoltare a comunelor din Polul de Creștere Constanța
Tabel 22. Rețeaua educațională a Polului de Creștere Constanța
Tabel 23. Lista instituțiilor de învățământ superior din Constanța și specializările disponibile
Tabel 24. Indicatori educaționali cheie la nivelul Polului
Tabel 25. Dinamica elevilor înscriși în învățământul liceal și profesional 2010-2014
Tabel 26. Populația ocupată civilă în agricultură, silvicultură și pescuit în 2014
Tabel 27. Populația ocupată în industrie
Tabel 28. Populația ocupată în construcții
Tabel 29. Valori aferente cifrei de afaceri înregistrate de firmele de profil din Constanța în intervalul 2008-2012
Tabel 30. Populația ocupată civilă în comerț cu ridicata și amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor
Tabel 31. Valori aferente cifrei de afaceri înregistrate de firmele de profil din Constanța în intervalul 2008-2012
Tabel 32. Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe regiuni de dezvoltare și județe - prețuri curente
Tabel 33. Valori ale transportului portuar de mărfuri
Tabel 34. Raportul între cerere și ofertă pe piața forței de muncă a municipiului Constanța

Figuri

- Figura 1. Evoluția PIB la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est
Figura 2. Evoluția PIB în județele care alcătuiesc Zona Costieră
Figura 3. Evoluția Produsului Intern Brut al județului Constanța 2008-2012
Figura 4. Distribuția companiilor pe activități ale economiei naționale, 2013
Figura 5. Evoluția numărului de companii constănțene pe activități¹ ale economiei naționale
Figura 6. Evoluția Cifrei de afaceri a companiilor din județul Constanța, 2008-2013
Figura 7. Numărul mediu al salariaților pe activități ale economiei naționale, județul Constanța, 2008-2014
Figura 8. Dinamica numărului de societăți înregistrate la nivelul Polului de Creștere Constanța
Figura 9. Raportul Înmatriculări-Radieri la 31.12.2014
Figura 10. Evoluția numărului de agenți economici
Figura 11. Evoluția numărului de radieri în intervalul 2012-2014
Figura 12. Distribuția înmatriculărilor pe localități la 12.10.2015
Figura 13. Distribuția pe sexe a acționarilor agenților economici constănțeni, la 31.12.2014
Figura 14. Distribuția regională a întreprinderilor cu inovație de produs și/sau proces, în 2012
Figura 15. Distribuția salariaților din cercetare-dezvoltare în funcție de ocupație, în județul Constanța, în 2014
Figura 16. Evoluția resurselor de muncă din județul Constanța în intervalul 2008-2014
Figura 17. Populația ocupată civilă a județului Constanța în 2008 și 2012, pe activități ale economiei naționale (la sfârșitul anului)
Figura 18. Evoluția numărului mediu al salariaților din județul Constanța pe activități ale economiei naționale în intervalul 2012-2014

Figura 19. Câștigul salarial nominal mediu brut lunar pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2

Figura 20. Evoluția lunară a numărului de șomeri înregistrați ai județului Constanța, în intervalul 2010-2015

Figura 21. Distribuția șomerilor Polului de Creștere Constanța la 31.12.2013

Figura 22. Evoluția numărului de șomeri indemnizați și neindemnizați în perioada ianuarie 2013 - decembrie 2013 la nivelul județului

Figura 23. Repartizarea șomerilor pe categorii de vârstă

Figura 24. Ponderea șomerilor înregistrați în funcție de nivelul de pregătire profesională la 31.12.2013

Figura 25. Evoluția numărului de elevi ai județului Constanța, pe niveluri de învățământ

Figura 26. Elevi înscriși în învățământul gimnazial în intervalul 2010-2014

Figura 27. Elevi înscriși în învățământul liceal în intervalul 2010-2014

Figura 28. Distribuția salariaților din cercetare-dezvoltare în funcție de ocupație, în județul Constanța, în 2014

Figura 29. Evoluția numărului angajaților constănțeni în domeniu Hoteluri și restaurante

Figura 30. Exporturi la nivelul principalelor teritorii geografice

Figura 31. Gradul de acoperire al importurilor prin exporturi

Figura 32. Volumul importurilor la nivelul teritoriului

Casete

Caseta 1. Infrastructuri de afaceri care vor fi dezvoltate în perioada de programare 2014-2020

Caseta 2. MEDgreen în cifre

Anexe

Anexa 1. Balanța locurilor de muncă la nivelul anului 2014 (AJOFM)

Anexa 2. Ancheta sociologică la nivelul angajatorilor de la nivelul Polului de Creștere Constanța

Glosar

ADR SE – Agenția de Dezvoltare Sud-Est

AJOFM – Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă

BNR – Banca Națională a României

CONREG – Consiliul Consultativ pentru Regionalizare

INS – Institutul Național de Statistică

ONRC – Oficiul Național al Registrului Comerțului

PDR – Planul de Dezvoltare Regională

POCU – Programul Operațional Capital Uman

SDTR – Strategia de Dezvoltare Teritorială a României

U.A.T. – Unitate administrativ-teritorială

Potrivit Strategiei de dezvoltare teritorială a României², județul Constanța este parte a Zonei Costiere, alături de județul Tulcea, și a Zonei Transfrontaliere SUD-UE, alături de județele Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu și Călărași.

Dezvoltarea Polului de Creștere Constanța este o consecință directă a poziționării strategice pe culoarele de transport care fac legătura între Europa și Asia.

Zona Metropolitană Constanța reprezintă o zonă de intersecție a magistrelor internaționale de transport care leagă atât nordul de sudul Europei, cât și vestul de estul acesteia. Rețeaua de transport existentă în zonă asigură legătura cu rețelele țărilor vecine, precum și cu cele din țările Europei și Asiei. Municipiul Constanța se află situat pe coridorul de transport pan-european 4: Berlin-Nurnberg-Praga-Budapesta-București-Constanța-Salonic-Istanbul, dar are acces și la culoarul european nr. 9 care leagă Marea Baltică, Kievul, Chișinăul, Iașul și Bucureștiul. Zona este străbătută de culoarul european nr. 7: Constanța - Canalul Dunăre-Marea Neagră – Dunăre – Main – Rhin – Portul Rotterdam (Olanda). Din perspectiva rețelei naționale de transport, zona este traversată de E60, care leagă capitala de Constanța și E87, care leagă Constanța de Bulgaria.

De asemenea, un factor care a stimulat creșterea competitivității zonei este existența Portului Constanța, cel mai important port la Marea Neagră și al patrulea ca mărime din Europa.

Zona Metropolitană Constanța a fost înființată în 2007, iar în 2009, municipiul Constanța a fost desemnat pol național de creștere. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Zona Metropolitană Constanța” este construită în jurul municipiului Constanța, cel mai mare oraș al Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, și este constituită din 14 unități administrativ-teritoriale (U.A.T.). Potrivit Planului Integrat de Dezvoltare al Polului Național de Creștere, obiectivele majore în dezvoltarea metropolitană sunt consolidarea rolurilor U.A.T-urilor, gestionarea responsabilă a resurselor naturale și protecția mediului, echilibrarea și creșterea ritmului dezvoltării economice, structurarea și dezvoltarea comunităților, dezvoltarea identității culturale a comunităților, dezvoltarea accesibilității integrate a localităților, dezvoltarea instituțională armonioasă, dezvoltarea infrastructurii de transport, telecomunicații, utilități, dezvoltarea resurselor umane, atragerea de investitori.

Prin Hotărârea nr. 998/2008 au fost stabiliți cei 7 poli naționali de creștere: Constanța, Brașov, Cluj-Napoca, Craiova, Iași, Poiești și Timișoara. Aceste aglomerări urbane au fost stabilite ca urmare a capacității lor de a genera o creștere economică rapidă, de a crea locuri de muncă, de a impulsiona productivitatea și de a-și propaga efectele asupra zonelor apropiate și cu impact asupra dezvoltării regiunii din care fac parte. Potrivit reglementărilor europene, în acești poli trebuie realizate cu prioritate investiții din programele cu finanțare comunitară și națională, guvernul fiind obligat să aloce fonduri speciale pentru asigurarea necesarului de finanțare a proiectelor de dezvoltare.

² Potrivit studiilor de fundamentare a Strategiei de dezvoltare teritorială a României, dezvoltată în cadrul proiectului cu titlul „Dezvoltarea de instrumente și modele de planificare strategică teritorială pentru sprijinirea viitoarei perioade de programare post 2013”

1.1. Indicatori economici

Deși indicatorii macroeconomici situează Regiunea de Dezvoltare Sud-Est aproape de mijlocul clasamentului național în ceea ce privește dezvoltarea, totuși, datele economice reflectă faptul că este cea mai dinamică regiune a României. În intervalul 2008-2012, regiunea a înregistrat cea mai semnificativă creștere a produsului intern brut, +17%. În clasamentul realizat în funcție de evoluția PIB, urmează Regiunea București-Ilfov, +15,7%, regiunea care în valoare absolută înregistrează în 2012 cea mai mare valoare a PIB (161.479,5 milioane de lei), și Regiunea Centru, cu o creștere de 15,3% și o valoare absolută în 2012 de 66.954,7 milioane de lei. La polul opus, se situează regiunile Nord-Est, cu o creștere de 10,3% și Sud-Muntenia, cu doar 8,6%.

Tabel 1. Evoluția PIB la nivel de regiuni de dezvoltare în intervalul 2008-2012

Anul / Regiunea de dezvoltare	Milioane de lei					Evoluție 2008-2012 (%)
	2008	2009	2010	2011	2012	
Nord-Vest	59.281,6	58.937,5	60.199,8	61.648,4	67.401,2	13,7
Centru	58.093,2	58.135,7	59.951,8	61.990,1	66.954,7	15,3
Nord-Est	55.400,6	55.162,8	56.081,2	57.274,4	61.107,6	10,3
Sud-Est	54.042,6	53.357,8	56.735,2	59.515,8	63.313,2	17,1
Sud-Muntenia	64.740	65.901,4	66.784,2	70.037,1	70.300,4	8,6
București – Ilfov	139.578,9	127.574,9	137.385,3	153.623,7	161.479,5	15,7
Sud-Vest Oltenia	40.742,1	40.401,5	42.368,6	44.583,5	46.597,9	14,4
Vest	52.056	50.612,3	53.722,7	55.917,2	59.143,7	13,6

Sursa: Prelucrări date INS, Tempo-Online

În funcție de evoluția produsului intern brut la nivelul Zonei Transfrontaliere Sud-UE, județul Constanța ocupă prima poziție în funcție de valoarea absolută a indicatorului și a doua poziție în funcție de evoluția PIB în intervalul 2008-2012. Cea mai importantă evoluție, în cadrul acestei zone, în intervalul de referință, este înregistrată de județul Giurgiu, cu o creștere procentuală de 38,2%, iar județul Teleorman înregistrează cea mai mică creștere, de aproape 8%.

Tabel . Evoluția PIB la nivelul Zonei Transfrontaliere SUD-UE

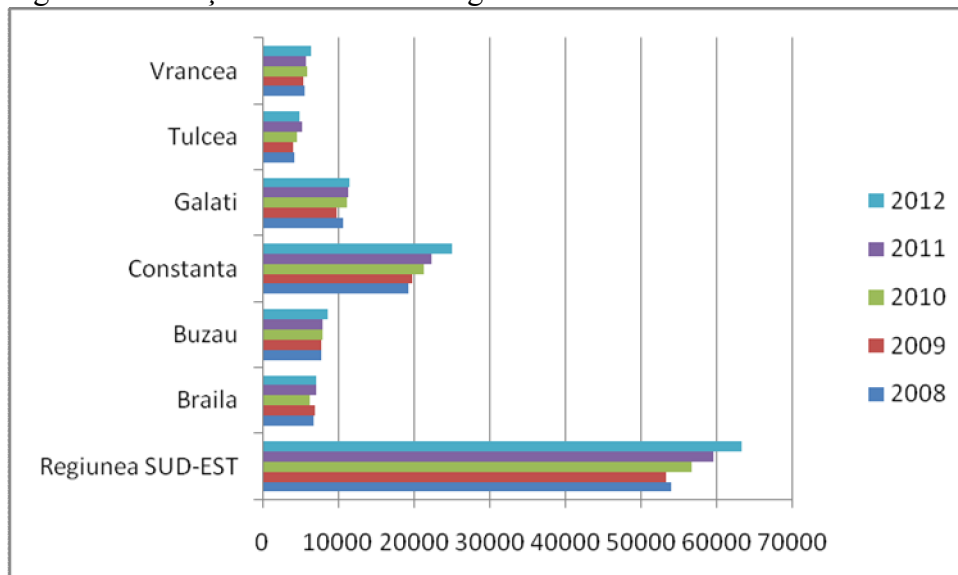
Anul Județ	Milioane de lei					Evoluție 2008-2012 (%)
	2008	2009	2010	2011	2012	
Constanța	19.307,6	19.680,6	21.245,8	22.203,6	25.032,9	29,7
Călărași	4.604,3	4.200,6	5.448,2	5.476,4	5.504	19,5

Giurgiu	3.627	3.928,7	5.303,2	5.361,2	5.014,1	38,2
Teleorman	5.814,8	5.821,4	5.619,2	5.843,7	6.271,5	7,9
Dolj	13.555,8	13.520,2	13.609,3	14.307,3	14.685,8	8,3
Olt	6.669,7	6.113,6	7.166,4	7.262	8.103,9	21,5

Sursa: Prelucrări date INS, Tempo-Online

În intervalul 2008-2012, PIB-ul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est a urmat, după o diminuare în 2009, o curbă ascendentă, crescând cu 17%, până la 63.313,2 milioane de lei în 2012. Județul Constanța deține supremația în clasamentul regional realizat în funcție de evoluția PIB în intervalul de referință, cu o creștere cu 30%. Județul este urmat de Tulcea (+18%), Vrancea (+14%), Buzău (10%), Galați (8,3%) și Brăila (+5%).

Figura 1. Evoluția PIB la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est

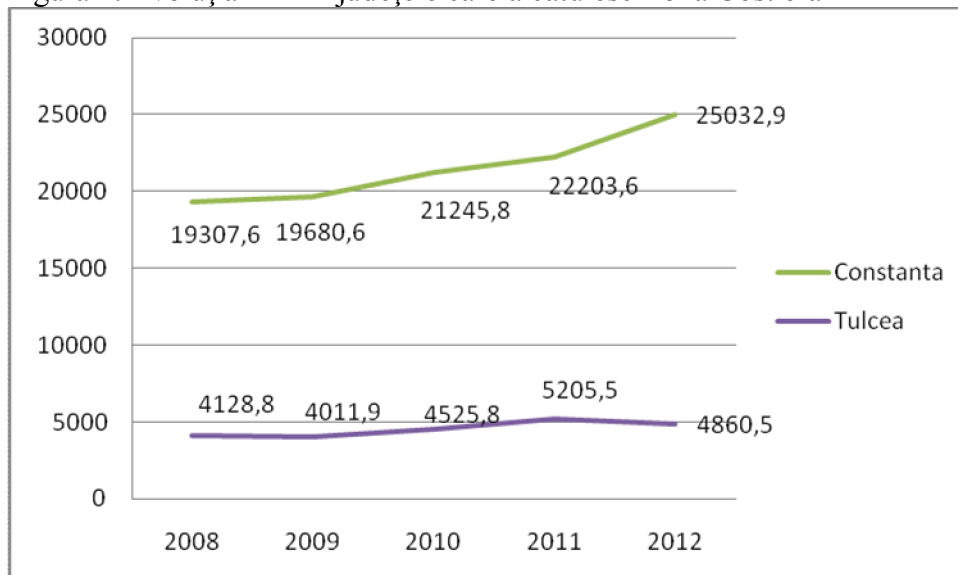

Sursa: Prelucrări date INS, Tempo-Online

Din perspectiva valorilor absolute ale PIB, ierarhia regională se modifică. Prima poziție revine în continuare județului Constanța (25.032,9 milioane de lei), urmat de Galați (11.484,7 milioane de lei), Buzău (8.603,9 milioane de lei), Brăila (7.028,8 milioane de lei), Vrancea (6.302,4 milioane de lei) și Tulcea (4.860,5 milioane de lei). Din datele oficiale, rezultă că singurele județe care au înregistrat în 2012 o descreștere a PIB-ului au fost Tulcea cu aproape 7% și Brăila cu 0,5%.

În cadrul Zonei Costiere, județul Constanța are cea mai mare contribuție la creșterea nivelului PIB. În intervalul de analiză, ambele județe au avut o evoluție ascendentă din perspectiva PIB. Din datele INS, rezultă că în intervalul de analiză, PIB-ul județului Tulcea a înregistrat o creștere cu aproape 18%, cifrându-se la finalul intervalului la 4.860,5 milioane de lei, în timp ce pentru județul Constanța indicatorul a înregistrat o creștere cu aproape 30%.

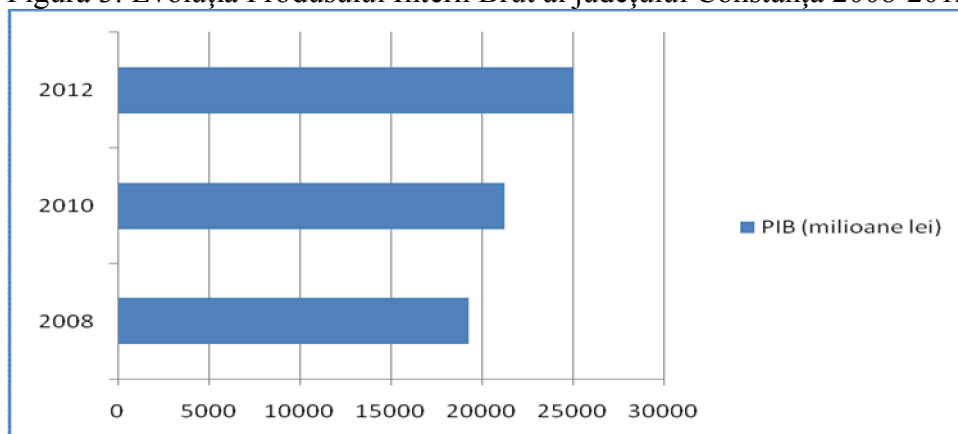
Figura 2. Evoluția PIB în județele care alcătuiesc Zona Costieră

Sursa: Prelucrări date INS, Tempo-Online

Analiza PIB-ului nominal la nivelul județului Constanța arată o creștere constantă a acestuia. Comparând valorile din 2008 și 2012 rezultă o creștere a PIB cu aproape 30%, ajungând la finalul intervalului de referință la 25.032,9 milioane de lei.

Figura 3. Evoluția Produsului Intern Brut al județului Constanța 2008-2012

Sursa: www.constantainsse.ro

Potrivit Băncii Naționale a României (BNR), în intervalul 2013-2014, investițiile străine directe au crescut cu 240 de milioane de euro, până la 60.198³ de milioane de euro în 2014. Soldul final al investițiilor străine direct la 31 decembrie 2013 s-a cifrat la 59.958 de milioane de euro, din care 67,89% (40.700 de milioane de euro) au reprezentat aport la capitalurile proprii, inclusiv profitul reinvestit, și 32,2% (19.258 de milioane de euro) au reprezentat credit net de la investitorii străini.

³ Banca Națională a României, Investițiile străine directe în România în 2014

Din perspectiva stabilității investițiilor străine, analizele BNR arată că imobilizările corporale și necorporale se situează pe un trend ascendent, în 2013 reprezentând 49%, adică 29.431 de milioane de euro, iar în 2014 fiind de 51% din totalul ISD, adică 30.883 de milioane de euro.

În 2014, aportul la capitalurile proprii (inclusiv profit reinvestit) al întreprinderilor investiție străină directă a fost de 43.243 de milioane de euro, iar 28,2% din totalul ISD a reprezentat creditul net total primit de la investitori străini direcți. În 2013, fluxul net a atins 2.712 milioane de euro, din care 2.427 de milioane de euro aport la capitalurile proprii (89,5%) și 285 de milioane de euro credit net primit de la investitorii străini (10,5%).

În 2013, investițiile străine directe⁴ au fost orientate cu precădere spre industria prelucrătoare (31,1%), iar în cadrul acestei industrii cele mai bine reprezentate ramuri sunt prelucrarea țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice (5,9% din totalul ISD), industria mijloacelor de transport (5,7%), metalurgia (4,1%), industria alimentară, a băuturilor și tutunului (4,0%) și ciment, sticlă, ceramică (2,7%). În 2014, ISD s-au localizat cu precădere în industria prelucrătoare (32%), cele mai bine reprezentate ramuri fiind prelucrarea țiteiului, produse chimice, cauciuc și mase plastice (5,7%), industria mijloacelor de transport (5,4%), metalurgia (4,5%), industria alimentară, a băuturilor și tutunului (4%), ciment, sticlă, ceramică (2,6%) și fabricarea produselor din lemn, inclusiv mobilă (2,5%).

Din perspectiva distribuției teritoriale a investițiilor străine directe (ISD sunt localizate după sediul social al întreprinderilor investiție directă, care nu se suprapune totdeauna cu locul de desfășurare a activității economice), observăm că Regiunea Sud-Est se situează pe antepenultima poziție a clasamentului în funcție de ISD, atât în 2013, cât și în 2014. Din perspectiva contribuției teritoriale la construcția ISD observăm că regiunile Nord-Vest (+24%), Sud-Est (+14,2%), Centru (+12,8%) și Sud-Vest Oltenia (+3,1%) au contribuții mai mari în 2014, Regiunea Sud-Muntenia s-a stabilizat la 7% în 2013 și 2014, iar Vest, București-Ilfov și Nord-Vest și-a diminuat aportul cu 7,9% și 3,6% celelalte două.

Tabel 3. Valoarea Investițiilor Străine Directe la nivel național și regional, 2013-2014

	Milioane de euro	
	2013	2014
Total, din care:	59.958	60.198
București-Ilfov	36.808	35.665
Centru	5.179	5.833
Sud-Muntenia	4.599	4.646
Vest	4.581	4.194
Nord-Vest	2.665	3.384
Sud-Est	2.529	2.898
Sud-Vest-Oltenia	1.912	1.954
Nord-Est	1.685	1.624

Sursa: BNR

⁴ BNR, Investițiile străine directe în România în 2013

1.2. Specializări economice

Județul Constanța beneficiază de avantajele teritoriului pe care îl ocupă. Deschiderea la Marea Neagră și beneficiile aduse de multimodalitatea transportului, mai ales datorită infrastructurii portuare, au modelat mediul economic constănțean. Regăsim aici, afaceri în activitatea portuară și de transporturi maritime, în turism, producția navelor, în industria petrolului și gazelor, a energiei, în industrie alimentară, comerț, industria construcțiilor de mașini, dar și în domeniul agricol.

Potrivit analizelor realizate în cadrul Planului Integrat de Dezvoltare a Poului Național de Creștere Constanța⁵, Zona Metropolitană Constanța reunește o serie de funcții urbane, în funcție de potențialul specifi al unor sub-zone, după cum urmează:

- ✓ Turism: stațiunea Mamaia, zona peninsulară a municipiului Constanța, zona de sud cuprinzând orașele Eforie, Techirghiol (eventual comuna Tuzla), Năvodari Sud-Sat Mamaia și comuna Corbu;
- ✓ Industrie grea: platforma industrială Midia-Năvodari;
- ✓ Industrie ușoară: comuna Agigea, zona industrială a municipiului Constanța, comunele Poarta Albă și Cumpăna, zona Mihail Kogălniceanu-Ovidiu, comuna Lumina, zona Valu lui Traian-Murfatlar, comuna Tuzla
- ✓ Comerț: municipiul Constanța și zona de proximitate a acestuia;
- ✓ Servicii: municipiul Constanța, Năvodari, Ovidiu, comunele Cumpăna, Valu lui Traian și Tuzla, orașele Murfatlar și Techirghiol;
- ✓ Locuințe: zona Constanța-Cumpăna-Lazu, comuna Agigea, zona Techirghiol-Eforie, Techirghio-Zarguzon, Constanța-Ovidiu, Constanța-Valu lui Traian, orașul Murfatlar, orașul Ovidiu și sat Poiana, comunele Lmina, Corbu, Poarta Albă-Galeșu.

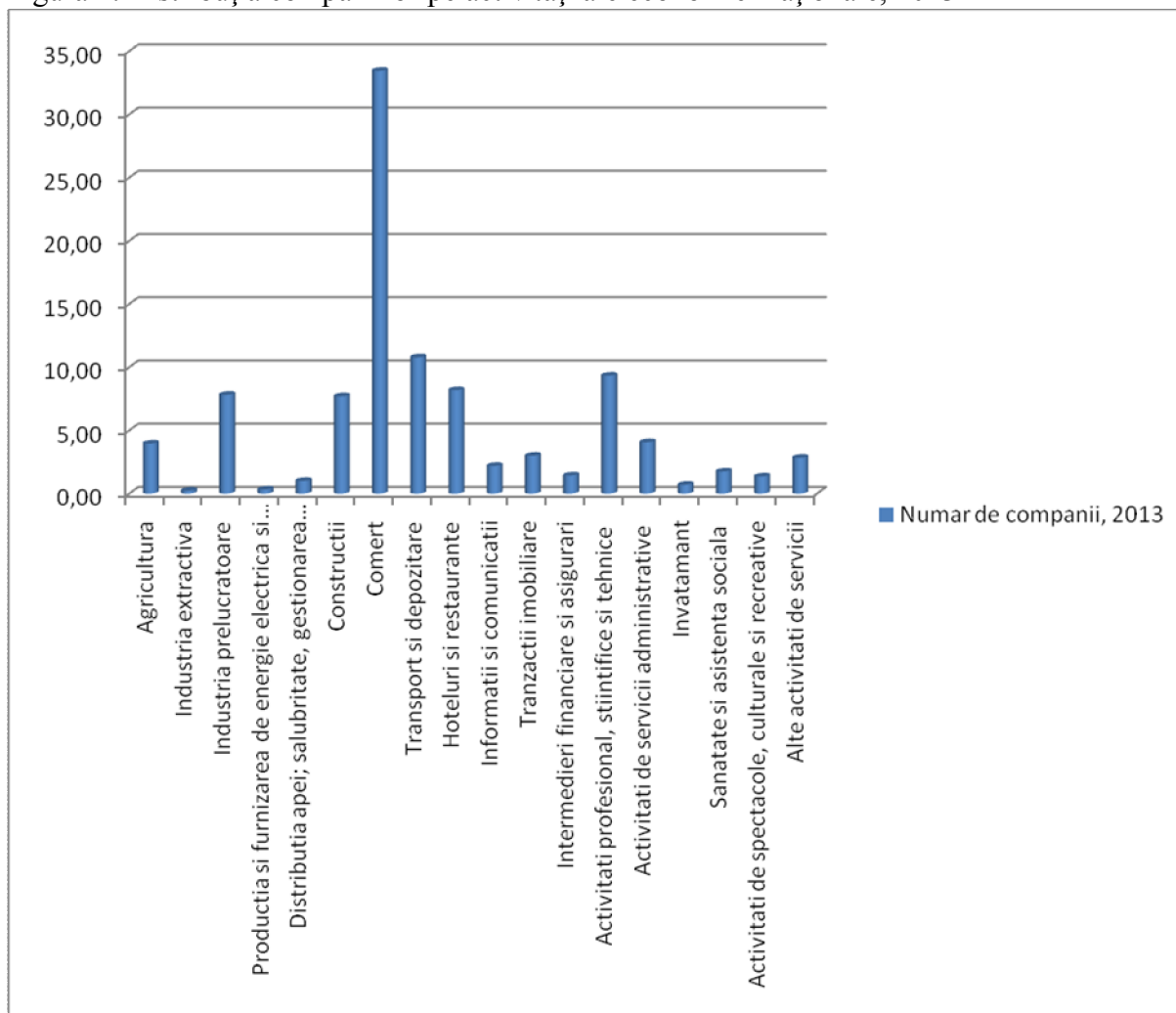
Potrivit *Planului de Dezvoltare Regională Sud-Est 2014-2020*⁶, industria Polului de Creștere Constanța este una diversificată, prin prezența industriei petrochimice în Năvodari, a construcțiilor navelor și conexiilor în Constanța și a industriei alimentare. Din perspectiva gradului de diversificare a structurilor de sprijinire a afacerilor, în județul Constanța, regăsim un parc industrial și un incubator de afaceri în Mangalia, 6 centre de afaceri finanțate prin POR 2007-2013 în Constanța, 2 clustere în Constanța axate pe energie eoliană și maritim.

În 2013, cei mai mulți dintre agenții economici constănțeni activau în comerț (6.784 de firme, ceea ce înseamnă 33,5% din totalul firmelor constănțene), urmați de cei din transport și depozitare (2.185, adică aproape 11%), și activități profesionale, științifice și tehnice (1.892, adică 9,33%).

⁵ PID reavizat 21.05.2010, Partea III

⁶ Agenția pentru Dezvoltare Regională, Planul de Dezvoltare Regională Sud-Est 2014-2020

Figura 4. Distribuția companiilor pe activități ale economiei naționale, 2013

Sursa: prelucrari date INS, Tempo-Online

Din perspectiva cifrei de afaceri, companiile din județul Constanța însumau în 2013, pentru sectoarele industrie, construcții, comerț și alte servicii, 51.702 milioane de lei. Cei mai importanți contributivi la cifra de afaceri județeană sunt actorii economici din domeniul Comerț, cu 19.029 milioane de lei, urmați de cei din industria prelucrătoare cu 16.938 de milioane de lei. Acestea rămân sectoarele cu cel mai important aport la dezvoltarea economică a județului Constanța. Aceste specializări diferă în funcție de specificul U.A.T-urilor din Constanța, municipiul Constanța aducând cel mai mare aport pentru cifra de afaceri județeană prin intermediul comerțului realizat în zona portuară, dar și a serviciilor turistice din litoral. Orașul Năvodari la rândul său, contribuie la constituirea cifrei de afaceri județene prin intermediul industriei prelucrătoare reprezentată de Rafinăria Petromidia.

Tabel 4. Cifra de afaceri pe activități ale economiei naționale, în județul Constanța
Milioane de euro

Activități ale economiei naționale	Anul 2013
Total industrie, construcții, comerț și alte servicii	51.702
Industria extractivă	1.270
Industria prelucrătoare	16.938
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	2.787
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1.081
Construcții	2.769
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	19.029
Transport și depozitare	4.303
Hoteluri și restaurante	971
Informații și comunicații	454
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor (activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport)	1.565
Învățământ	19
Sănătate și asistență socială	195
Alte activități de servicii	322

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

1.3. Dinamici în activitatea agenților economici din zona de analiză

Numărul de agenți economici activi în județul Constanța a urmat în intervalul 2008-2013 un trend descendent, mediul economic restrângându-se cu 3.340 de firme care au fost radiate în perioada respectivă. După 4 ani consecutivi în care numărul agenților economici a scăzut constant, de la un număr de 23.624 de firme în 2008 la 19.319 firme în 2011, anul 2013 aduce o creștere cu 5% a numărului de angajatori locali. Economia a început să aibă o dinamică pozitivă, trend susținut și în anii care au urmat.

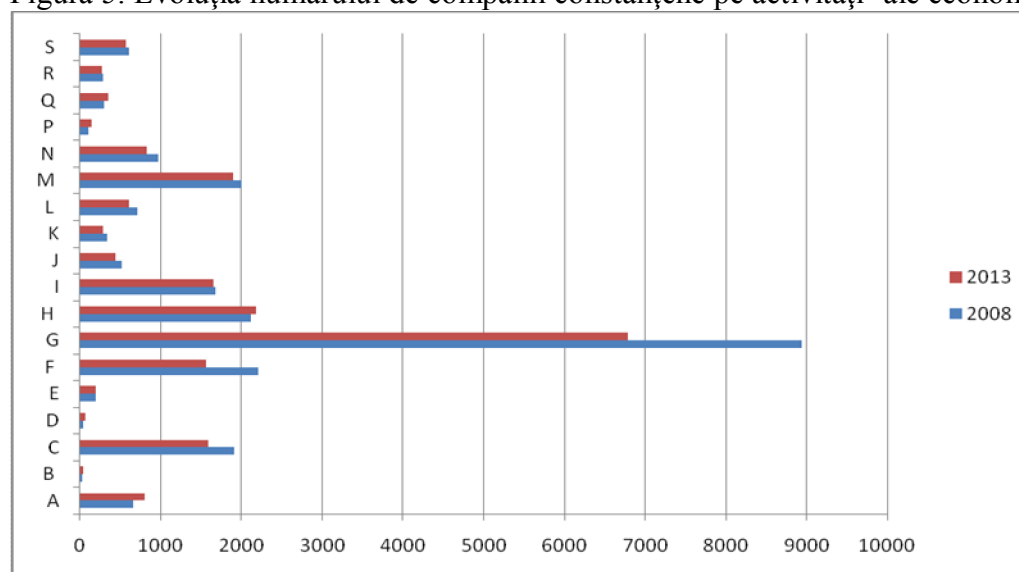
Tabel 5. Dinamica operatorilor economici în funcție de numărul de angajați

Categoria agentului economic în funcție de numărul de angajați	2008	2011	2013
Total	23.624	19.319	20.284
0-9 persoane	21.103	16.947	17.805
10-49 de persoane	2.078	2.016	2.103
50-249 de persoane	380	307	332
250 de persoane și peste	63	49	44

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

În intervalul 2008-2013, s-a redus cu 30% numărul întreprinderilor mari, cu aproape 16% cel al microîntreprinderilor și cu 13% cel al întreprinderilor mijlocii. În intervalul de referință, singura categorie de companii care a înregistrat o creștere este cea a întreprinderilor mici, cu o creștere de 1,2%. Cu toate acestea, perioada de creștere a început în anul 2011, prin urmare putem observa în perioada 2011-2013 o creștere a stocului de firme pentru toate tipurile de firme ca mărime cu excepția companiilor mari.

Figura 5. Evoluția numărului de companii constănțene pe activități⁷ ale economiei naționale

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

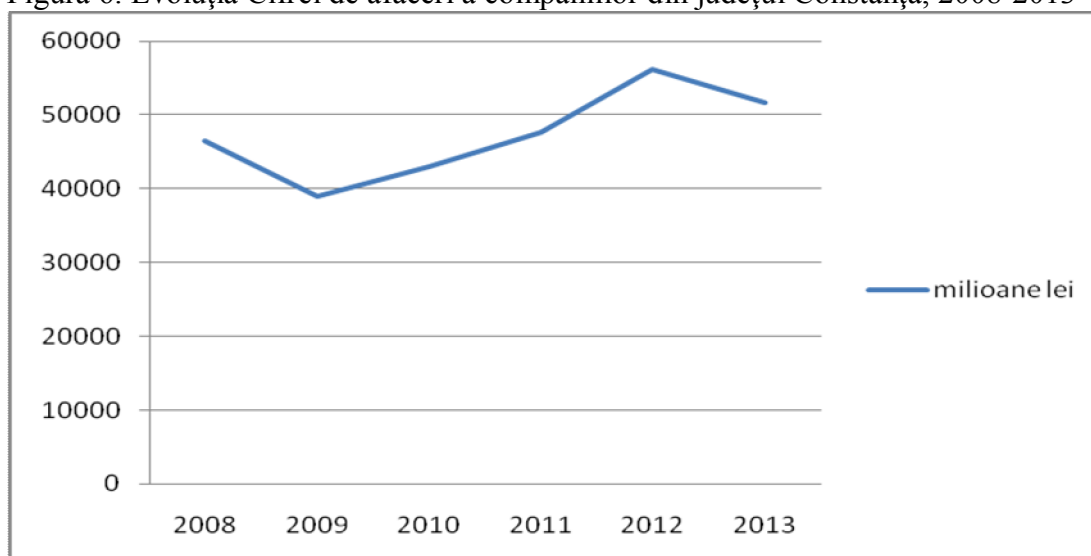
Din perspectiva domeniilor de activitate, deși numărul total al operatorilor economici a înregistrat în intervalul 2008-2013 o diminuare cu 24%, zona economică cea mai dinamică

⁷ Unde A Agricultură, silvicultură și pescuit; B Industria extractivă; C Industria prelucrătoare; D Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; E Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare; F Construcții; G Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; H Transport și depozitare; I Hoteluri și restaurante; J Informații și comunicații; K Intermedieri financiare și asigurări; L Tranzacții imobiliare; M Activități profesionale, științifice și tehnice; N Activități de servicii administrative și activități de servicii suport; P Învățământ; Q Sănătate și asistență socială; R Activități de spectacole, culturale și recreative; S Alte activități de servicii

este cea a comerțului cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor. Activitățile de transport și depozitare se situează pe locul al doilea în clasamentul privind numărul agenților economici activi. Astfel, la finalul lui 2013, numărul firmelor active era cu 3% mai mare, ceea ce în valoare absolută înseamnă că pe piața constănțeană au apărut în intervalul 2008-2013, 64 de jucători noi. Un alt domeniu de activitate cu număr mare de firme în 2013 este cel al activităților profesionale, științifice și tehnice, cu un număr de 1.892 de firme, dar în scădere cu 6% față de valoarea înregistrată în 2008.

Potrivit INS, la nivelul anului 2013, firmele constănțene au înregistrat o cifră de afaceri de 51.702 milioane de lei. Din datele oficiale, per ansamblu cifra de afaceri a urmat un trend pozitiv, cu două excepții. Anul 2009 pare să fi fost unul de cotitură pentru companiile constănțene, care au avut o cifră de afaceri cu 16% mai mică decât anul precedent. Nici 2013 nu a fost un an prea bun. După 3 ani de creștere, cifra de afaceri a companiilor constănțene a înregistrat o diminuare aproape 8 procente. Rezultatele firmelor

Figura 6. Evoluția Cifrei de afaceri a companiilor din județul Constanța, 2008-2013

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

Din perspective distribuției cifrei de afaceri pe domenii de activitate, observăm că în 2013, cele mai mari venituri au fost realizate de companiile active în comerț cu ridicata și amănuntul (19.029 milioane de lei) și de cele din industria prelucrătoare (16.938 milioane de lei). La polul opus, cu cea mai mică contribuție, se situează agenții economici activi în învățământ (19 milioane de lei) și cei din sănătate și asistență socială (195 de milioane de lei).

Tabel 6. Cifra de afaceri înregistrată de companiile din Constanța în 2013

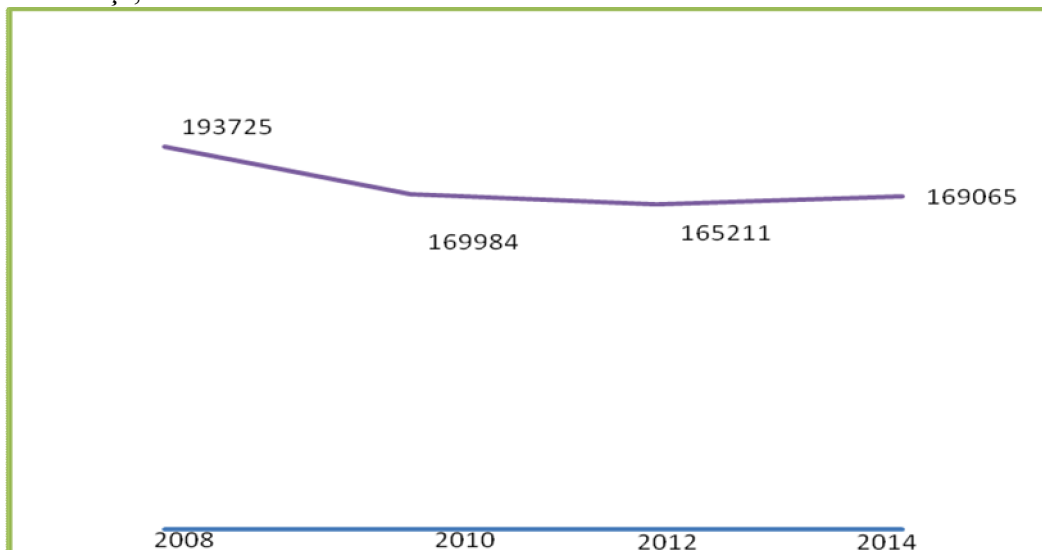
CAEN	Cifra de afaceri
Total industrie, construcții, comerț și alte servicii	51.702
Industria extractivă	1.270
Industria prelucrătoare	16.938
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze,	2.787

apă caldă și aer condiționat	
Distribuția apei; salubritate; gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1.081
Construcții	2.769
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	19.029
Transport și depozitare	4.303
Hoteluri și restaurante	971
Jinformații și comunicații	454
Tranzacții imobiliare, Închirieri și Activități de servicii prestate în principal întreprinderilor (activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport)	1.565
Învățământ	19
Sănătate și asistență socială	195
Alte activități de servicii	322

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

Forța de muncă reprezintă atât un scop cât și un mijloc la nivelul economiei. Stocul de forță de muncă este determinat de oportunitățile economice existente, deci de dinamica agenților economici, dar reprezintă și un activ important pentru stimularea dezvoltării economice prin corelarea acestui stoc cu dinamica investițiilor. România este atrăgătoare datorită calității forței de muncă, dar, în același timp și a costului încă redus al acesteia. Pe măsură ce activitățile economice devin mai puțin intensive forța de muncă se specializează și devine mai costisitoare. Din perspectiva forței de muncă, în intervalul 2008-2014, numărul mediu al salariaților din județul Constanța a urmat un trend descendent. Cea mai mare descreștere a fost înregistrată în intervalul 2008-2010, când numărul salariaților s-a redus cu 12%. În perioada 2012-2014, forța de muncă din județ marchează o creștere cu 2% a personalului salariat. Deficitul de 10% generează, evident, un impact negativ asupra economiei locale, prin munca la negru și prin creșterea sărăciei relative și absolute. Caracterul pieței de muncă locale are pe deasupra un caracter sezonier datorită activităților din turism, comerț și servicii corelate, care creează presiune atât pe angajatori cât și pe bugetul public de asigurări sociale.

Figura 7. Numărul mediu al salariaților pe activități ale economiei naționale, județul Constanța, 2008-2014

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

Din perspectiva distribuției pe sexe, observăm că în intervalul 2008-2014 numărul mediu al salariaților de sex masculin s-a redus cu aproape 20%, până la 90.570 de persoane în 2014, în timp ce în cazul persoanelor de sex feminin reducerea a fost de 3,2%, până la 78.495 de persoane în 2014.

Tabel 7. Evoluția numărului mediu de salariați ai județului Constanța, pe sexe

An	2008	2010	2012	2014
Sexe				
Masculin	112.627	91.751	89.396	90.570
Feminin	81.098	78.233	75.815	78.495

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

La capitolul efectivul salariaților, observăm că la finalul anului, cei mai mulți angajați constănțeni lucrau în industrie (39.207 persoane). Alte ramuri în care efectivul angajaților este unul important se referă la comerț (36.061 de persoane), industria prelucrătoare (27.522 de persoane), transporturi și depozitare (19.573 de persoane) și construcții (15.476). Domeniile cu cel mai mic efectiv de salariați erau, la sfârșitul anului 2014, tranzacțiile imobiliare (1.392 de persoane), alte activități de servicii (1.813 persoane) și intermediieri financiare și asigurări (2.689 de persoane).

Câștigul salarial nominal mediu brut era în 2014 la nivelul județului Constanța de 2.167 de lei, în creștere cu 25% față de valoarea înregistrată în 2008. Acest nivel este corelat și cu creșterea salariului minim pe economie, realitate care a condus la creșterea salariilor în toate sectoarele economiei naționale.

Dinamici ale celor mai mari companii active în Constanța

Potrivit datelor Registrului Comerțului, în 2012, Constanța ocupa locul opt în clasamentul național realizat în funcție de cifra de afaceri realizată de companiile locale, cifră de afaceri care se situa la 7,3 mld. de euro.

Denumire companie	CA, 2012
Rompetrol Rafinare SA	12,3 miliarde de lei
Ameropa Grains	884 de milioane de lei
Rompetrol Petro Chemicals SRL	855 de milioane de lei
Daewoo-Mangalia Heavy Industries S.R.L.	833 de milioane de lei
Brisegroup S.R.L.	822 de milioane de lei
Grup Servicii Petroliere S.A.	813 milioane de lei
Enel Distribuție Dobrogea S.A.	480 de milioane de lei
Oil Pro S.R.L.	348 de milioane de lei
Kirazoglu Corporation S.R.L.	346 de milioane de lei
Eco Petroleum S.A.	323 de milioane de lei

În clasamentul realizat în funcție de profitul brut, primele 3 locuri revin companiilor Enel Distribuție Dobrogea S.A. (103 milioane de lei), Constanta South Container Terminal S.R.L. (68 de milioane de lei) și Companiei Naționale „Administrația Porturilor Maritime” (46 de milioane de lei).

Polul de Creștere Constanța din perspectiva evoluției mediului de afaceri

La finele anului 2014, la nivelul Polului de Creștere Constanța erau activi 21.619 agenți economici activi. Cei mai mulți erau înregistrați în Municipiul Constanța (16.962), Năvodari (1.066) și Eforie (633).

Tabel 8. Numărul și dinamica operatorilor economici activi înregistrați din cadrul Polului de Creștere Constanța

Localitatea	Număr operatori economici activi înregistrați în U.A.T. 2014	Dinamica operatorilor economici activi înregistrați în U.A.T. 2010-2014
Agigea	343	2,3%
Constanța	16.962	0,5%
Corbu	99	4,2%
Cumpăna	298	7,5%
Eforie	633	1,7%
Lumina	297	10,1%
Mihail Kogălniceanu	262	4,0%
Murfatlar	243	0,7%
Năvodari	1.066	2,1%
Ovidiu	548	1,2%

Poarta Albă	92	4,9%
Techirghiol	257	7,0%
Tuzla	154	5,4%
Valu lui Traian	365	5,2%

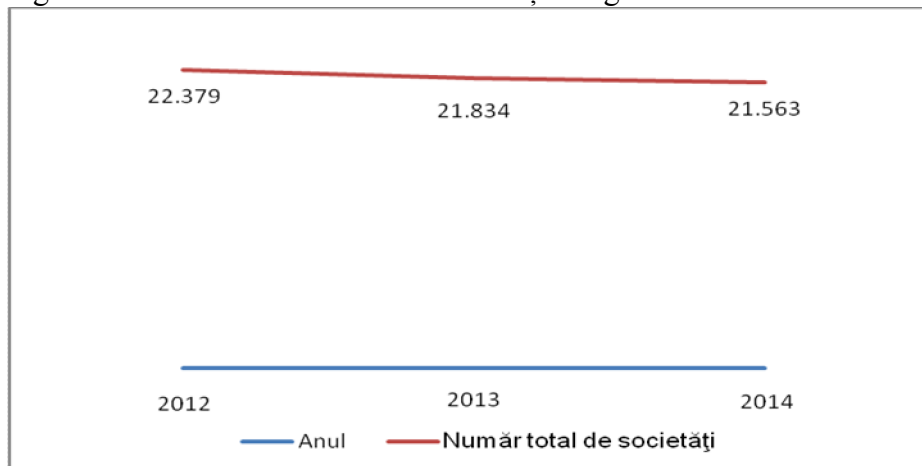
Sursa: ONRC

Din tabelul de mai sus remarcăm observăm că cei mai puțin *agenți economici activi* sunt înregistrați în comunele Poarta Albă (92) și Corbu (99). Din perspectiva dinamicii numărului de operatori în intervalul 2010-2014, se poate constata că în toate localitățile componente ale Polului a crescut procentul agenților economici activi, cea mai mică creștere fiind înregistrată în municipiul Constanța (0,5%), iar cea mai importantă în comuna Lumina (cu 10% mai mulți agenți economici decât în 2010).

Dinamica pozitivă a agenților economici activi din zona metropolitană este un indiciu al revenirii economice. Creșterea *medie* a numărului de agenți economici activi pentru perioada 2010-2014 a fost de 4.06%, un procent care se înscrie peste media de creștere a numărului de firme la nivel național.

Din perspectiva numărului total de societăți înregistrate în localitățile componente, Polul de Creștere Constanța a urmat în intervalul 2012-2014 un trend descendent, numărul total de firme diminuându-se cu 3,7%, de la 22.379 la 21.563 de firme.

Figura 8. Dinamica numărului de societăți înregistrate la nivelul Polului de Creștere Constanța

Sursa: ONRC

Cei mai mulți profesioniști au sediu social în municipiul Constanța (30.153), 2.042 în Năvodari și în Eforie, 1.427 firme.

În 2014, potrivit datelor Oficiului Național al Registrului Comerțului (ONRC), companiile din localitățile Polului de Creștere Constanța au înregistrat o cifră de afaceri medie de 25.351.694 de lei.

Cea mai importantă contribuție o are orașul Năvodari, care înregistrează și cea mai creștere a acestui indicator în intervalul 2010-2014 (+50%). Companiile din Constanța contribuie cu

puțin peste 5% la cifra de afaceri medie a Polului. Contribuții mai importante au firmele din Agigea (7%) și Poarta Albă (6,8%). Cea mai mică contribuție la formarea cifrei de afaceri medii o au firmele din localitățile Tuzla (aproape 1,4%), Cumpăna (1,3%) și Valu lui Traian (1%),

Tabel 9. Cifra de afaceri medie a operatorilor economici înregistrați în U.A.T. și dinamica cifrei de afaceri

Localitatea	Cifra de afaceri medie a operatorilor economici înregistrați în U.A.T. (lei)	Dinamica cifrei de afaceri medii a operatorilor economici înregistrați în U.A.T. 2010-2014
Agigea	1.787.254	-13,5%
Constanța	1.275.661	-2,0%
Corbu	959.407	32,4%
Cumpăna	330.097	-2,3%
Eforie	369.730	1,8%
Lumina	1.158.409	-5,4%
Mihail Kogălniceanu	402.266	7,5%
Murfatlar	1.479.805	4,3%
Năvodari	13.619.017	11,5%
Ovidiu	809.489	2,9%
Poarta Albă	1.727.559	50,1%
Techirghiol	829.910	-3,1%
Tuzla	347.697	9,1%
Valu lui Traian	255.393	-3,8%

Sursa: ONRC, 2014

Din perspectiva **dinamicii cifrei de afaceri medii** a operatorilor economici înregistrați, observăm că în intervalul 2010-2014, observăm că localitățile Polului sunt împărțite în două categorii. Operatorii economici din comunele Agigea (deși cifra de afaceri medie a operatorilor economici în 2014 o plasează pe locul secund în clasamentul realizat la nivelul Polului), Valu lui Traian, Techirghiol, Lumina, Cumpăna și cei din municipiul Constanța au urmat o dinamică negativă, cuprinsă între -13,5% și -2%. A doua categorie este cea a companiilor cu o dinamică pozitivă.

În această categorie sunt cuprinse Poarta Albă, ocupanta celei de-a treia poziții în clasamentul realizat în funcție de cifra de afaceri medie (1.727.559 de lei) cu cea mai mare dinamică (50%), urmată de Corbu (32,4%) și Năvodari (11,5%), companiile din celelalte localități având ritmuri de creștere de sub 10%.

Datele oficiale arată că în 2014, numărul societăților care și-au depus bilanțul a fost de 21.563. Firmele din cadrul Polului de Creștere Constanța au cumulată, în 2014, o cifră de afaceri de 40.493.491.522 de lei, cea mai mare contribuție având-o companiile din municipiul Constanța (57%), urmate de cele din Năvodari (36%). Constanța deține primul loc și la

capitolul număr mediu de angajați, din cei 106.705 salariați ai companiilor care își depuseseră documentațiile financiare, 82% proveneau din Municipiu. Contribuții importante la acest indicator au și Năvodari (5,5%) și Ovidiu (2,1%).

Tabel 10. Numărul societăților care și-au depus bilanțul în 2014, cifra de afaceri și numărul mediu de angajați

Localitatea	Nr. total societati	Total cifra de afaceri (Lei)	Total nr. mediu angajati
Agigea	285	566.090.205	2.211
Constanța	17.024	23.106.063.021	87.560
Corbu	86	93.334.632	227
Cumpăna	306	90.315.877	709
Eforie	634	253.567.873	1.796
Lumina	286	339.871.306	1.239
Mihail Kogălniceanu	271	115.561.602	979
Murfatlar	207	351.657.087	1.127
Năvodari	1.058	14.547.663.684	5.915
Ovidiu	509	420.968.613	2.267
Poarta Albă	95	157.443.221	258
Techirghiol	255	213.457.605	875
Tuzla	156	98.763.151	532
Valu lui Traian	391	138.733.645	1.010

Sursa: ONRC

Din perspectiva **profitului brut**, între 31 și 45% dintre firmele din localitățile Polului de Creștere Constanța au înregistrat profit în intervalul 2010-2014. În clasamentul realizat în funcție de procentul operatorilor economici care au înregistrat profit, cele mai multe companii provin din Techirghiol (45%), urmate de cele din orașul Ovidiu (42%), Corbu (42%), Constanța (41%). Localitățile cu cel mai mic procent de firme profitabile se regăsesc în Murfatlar (33%), Valu lui Traian (33%) și Tuzla (31%).

Tabel 11. Evoluția profitului 2010-2014

Localitatea	Procentul operatorilor economici care au înregistrat profit 2010-2014	Dinamica operatorilor economici care au înregistrat profit brut 2010-2014
Agigea	38%	0,2%
Constanța	41%	3,9%
Corbu	42%	15,0%
Cumpăna	35%	9,5%
Eforie	38%	6,6%
Lumina	40%	13,5%
Mihail Kogălniceanu	35%	4,2%
Murfatlar	33%	0,0%
Năvodari	39%	3,8%
Ovidiu	42%	5,4%

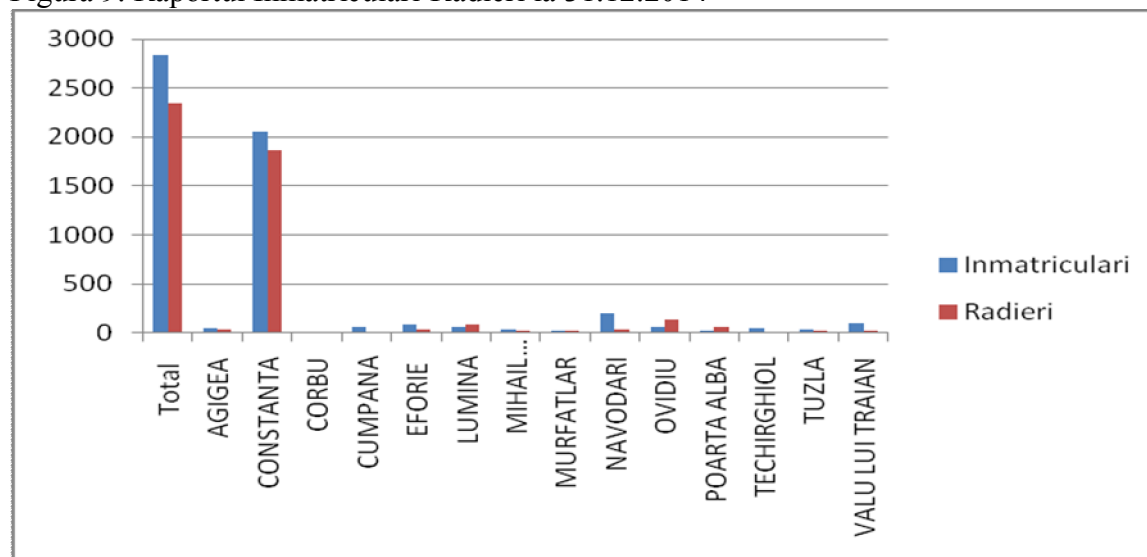
Poarta Albă	38%	3,9%
Techirghiol	45%	11,2%
Tuzla	31%	2,9%
Valu lui Traian	33%	9,4%

Sursa: ONRC, 2014

Din perspectiva dinamicii operatorilor economici care au înregistrat profit brut în intervalul 2010-2014, cea mai mare creștere este înregistrată de operatorii din Corbu (15%), urmați de cei din Lumina (13,5%) și de cei din Techirghiol (11,2%). La polul opus se situează operatorii din Tuzla (2,9%), Agigea (0,2%) și Murfatlar (0,0%).

Deși, în intervalul de analiză, valoarea absolută înregistrată pentru **indicatorii înmatriculări de firme** și **radieri de firme** este mai mică la finalul intervalului decât la început, totuși raportul înmatriculări-radieri este unul pozitiv.

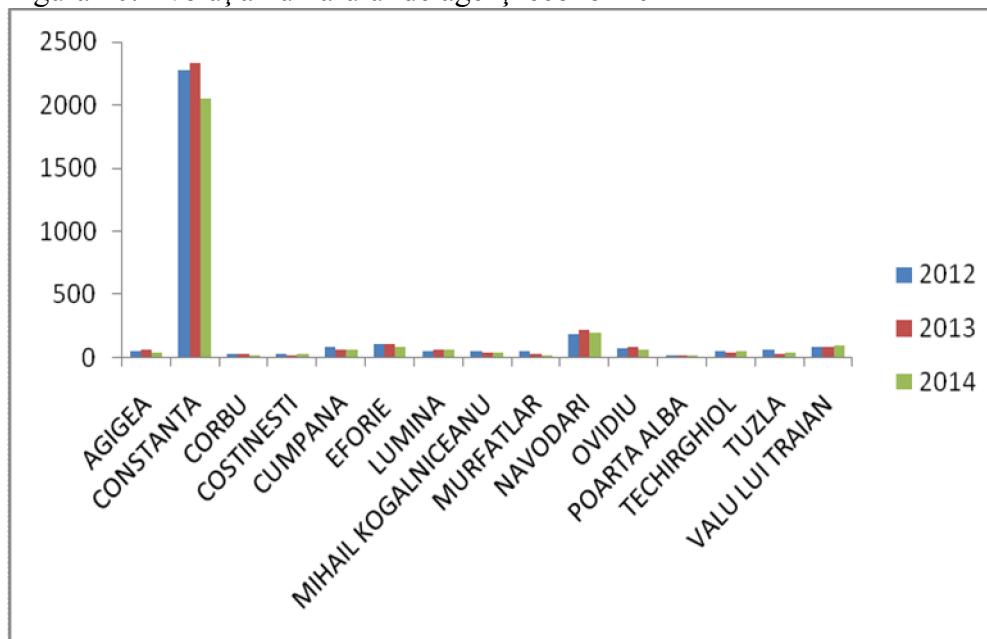
Figura 9. Raportul Înmatriculări-Radieri la 31.12.2014

Sursa: ONRC

Din perspectiva evoluției numărului de agenți economici cu sediul în localitățile care intră în componența Polului de Creștere Constanța, observăm în intervalul 2012-2014 o scădere cu aproape 10 procente, deși în 2013 numărul firmelor ajunsese la 3.204, pentru ca în 2014 să se reducă până la 2.858. Singurele localități care nu au urmat trendul sunt Lumina (+14), Năvodari (+13), Poarta Albă (+4) și Valu lui Traian (+17).

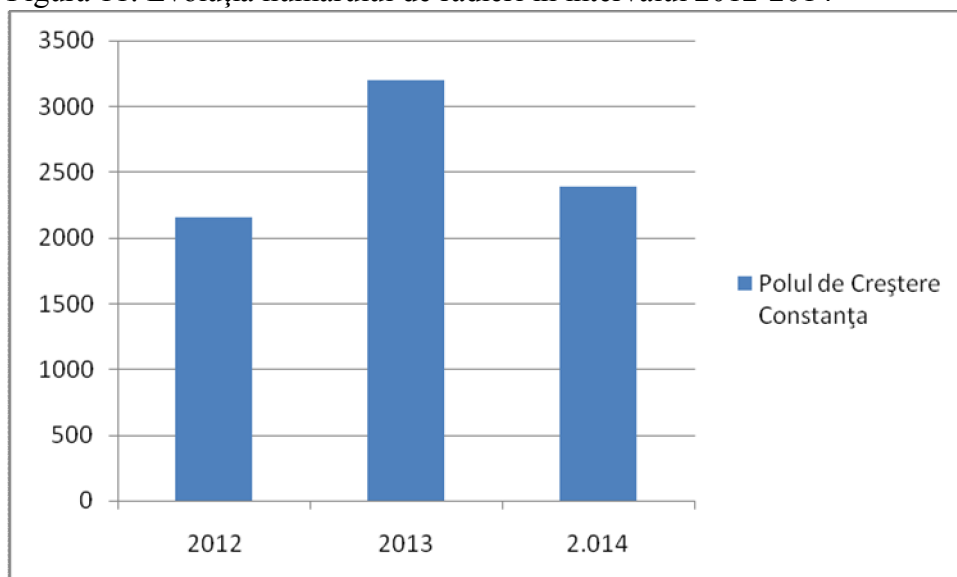
Figura 10. Evoluția numărului de agenți economici

Sursa: ONRC

În ceea ce privește indicatorul referitor la *radieri*, în intervalul 2012-2014 observăm aceeași evoluție ca și în cazul indicatorului număr de agenți economici, un trend descendent după atingerea unui număr maxim în anul 2013. Astfel, în 2012 au fost radiate 2.155 de firme, în 2013, 3.198, iar în 2014, 2.392, cele mai multe dintre firmele radiate provenind din Municipiul Constanța și având statut de societăți cu răspundere limitată.

Figura 11. Evoluția numărului de radieri în intervalul 2012-2014

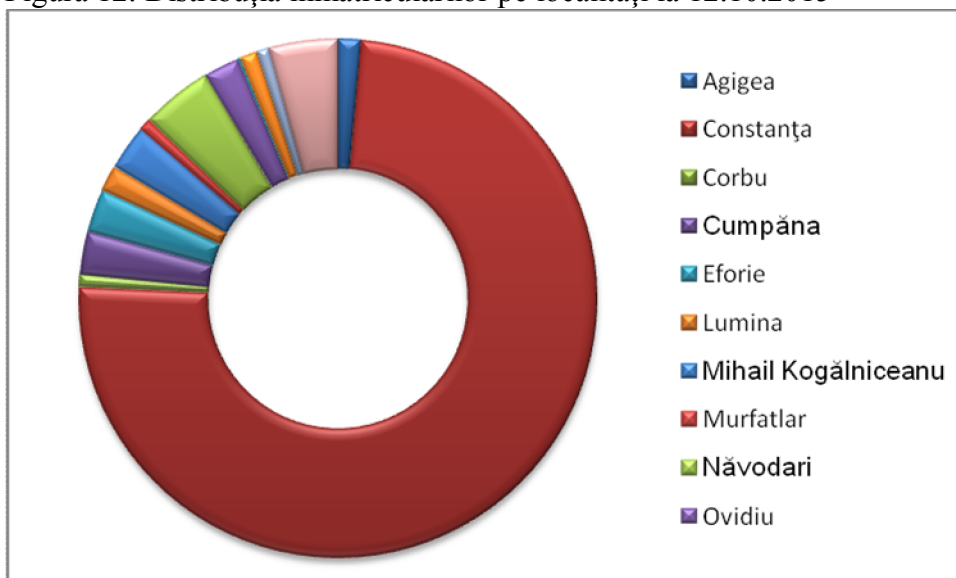

Sursa: ONRC, 2014

Cele mai recente date cu privire la înmatriculările de societăți comerciale cu răspundere limitată vorbesc despre o îmbogățire a peisajului antreprenorial al Polului de Creștere

Constanța cu un număr de 634 de firme. Cele mai multe dintre acestea, au fost înregistrate în Municipiul Constanța (74,2%), urmat de Năvodari (4,4%) și Valu lui Traian (4,2%).

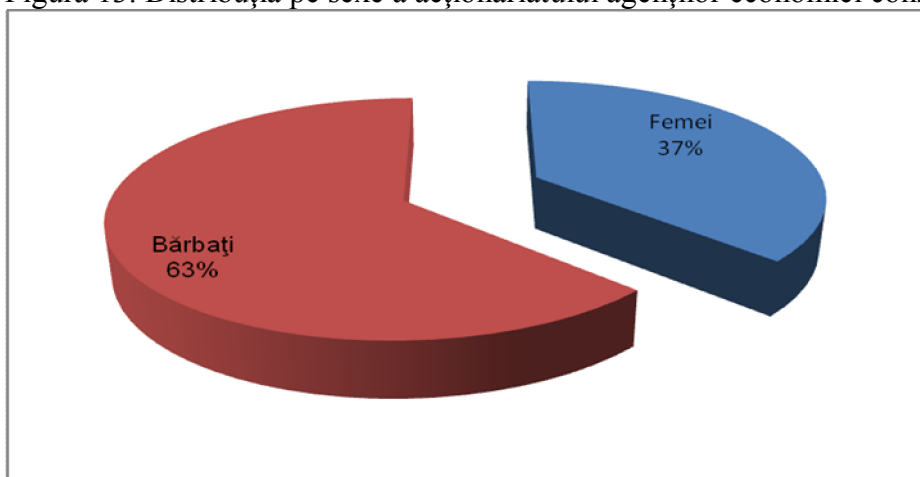
Figura 12. Distribuția înmatriculărilor pe localități la 12.10.2015

Sursa: ONRC

Din perspectiva distribuției pe sexe a acționariatului agenților economici, din datele oficiale, rezultă că peste 60% dintre antreprenori sunt persoane de sex masculin.

Figura 13. Distribuția pe sexe a acționariatului agenților economici constănțeni, la 31.12.2014

Sursa: ONRC, 2014

Din punct de vedere al echilibrului de gen în ceea ce privește inițiativa antreprenorială, creșterea numărului de antreprenori persoane de sex feminin aduce cu sine și o dinamică pozitivă a angajării de forță de muncă feminine. Activitățile cu pondere importantă în zona Constanța se referă mai ales la servicii și comerț, cu o intensitate mare a muncii și cu ponderi mari ale prezenței femeilor: activități de turism în zona de litoral, de exemplu.

În intervalul 2013-2014, Polul de Creștere Constanța a pierdut 66 de societăți cu participare străină la capitalul social subscris, ceea ce înseamnă o scădere cu 2,3%. La finalul anului 2014, la nivelul Polului de Dezvoltare Constanța erau 2.734 de agenți economici cu participare străină la capitalul social subscris, 79,2% fiind din Municipiul Constanța, 4,8% din Năvodari, 4% din Eforie. Localitățile cu cel mai mic număr de societăți cu participare străină la capitalul social subscris se regăsesc în Murfatlar (0,5%, adică 16 societăți), Corbu (0,2%, adică 6 societăți) și Poarta Albă (0,1%, adică 5 societăți).

1.4. Tendințe economice și specializări inteligente

Potrivit Strategiei Naționale de Competitivitate există 5 domenii de specializare inteligentă pe care România le adoptă și urmărește în perioada următoare, 2014-2020, corelat cu Strategia *Smart Specialization* a Uniunii Europene, dar și cu tematicile asumate la nivelul Acordului de Parteneriat România-UE. Cele 5 specializări se referă la: bio-tehnologie, TIC, Energie, Mediu și Schimbri Climatice, Eco-nano tehnologii și Materiale Avansate, Sănătate. Direcțiile de dezvoltare a politicii industriale a României, în număr de 10, corespund domeniilor de specializare inteligentă și tematicilor Strategiei CDI 2014-2020.

Domenii de specializare inteligentă din Strategia CDI 2014-2020		Bio-economia	Tehnologia informațiilor și a comunicațiilor or, spațiu și securitate	Energie, mediu și schimbări climatice	Eco-nano-tehnologii și materiale avansate	Sănătate
Direcții de politică industrială						
Rol economic important cu influență asupra ocupării	Turism și ecoturism	√		√		√
	Textile și pielărie				√	
	Lemn și mobilă				√	
	Industrii creative		√		√	√
Dinamica competitivă	Industria auto și componente		√		√	
	Tehnologia informațiilor și comunicațiilor		√			
	Procesarea alimentelor și a băuturilor	√			√	√
Inovare, dezvoltare tehnologică și valoare adăugată	Sănătate și produse farmaceutice				√	√
	Energie și management de mediu		√	√		
	Biochimie (agricultură, silvicultură, pescuit și acvacultură), biofarmaceutică și biotehnologii	√		√	√	√

Sursa: MININD, *Strategia Națională de Competitivitate*, 2014

Potrivit Strategiei Naționale de Competitivitate, în 2010, indicele de potențial competitiv al județului Constanța (între 0,4 și 0,5) depășea media națională (0,3), având ca principală ramură construcția de nave.

Din perspectiva aglomerărilor economice de importanță regională, în Regiunea Sud-Est se regăsesc, potrivit Strategiei Naționale de Competitivitate, următoarele activități economice: activități din industria textilă (Îmbrăcăminte) (în județele Brăila, Buzău, Tulcea, Vrancea), Sector naval (Brăila, Constanța, Galați), Servicii de transport pe apă (Constanța și Galați).

În 2012, din perspectiva specializării economice, care este dată de sectoarele cu cel mai mare excedent comercial, același document strategic vorbește despre următoarele sectoare ca fiind emblematice pentru mediul economic constănțean: *mijloace de transport, produse vegetale, animale vii și produse animale (mai ales prin export)*.

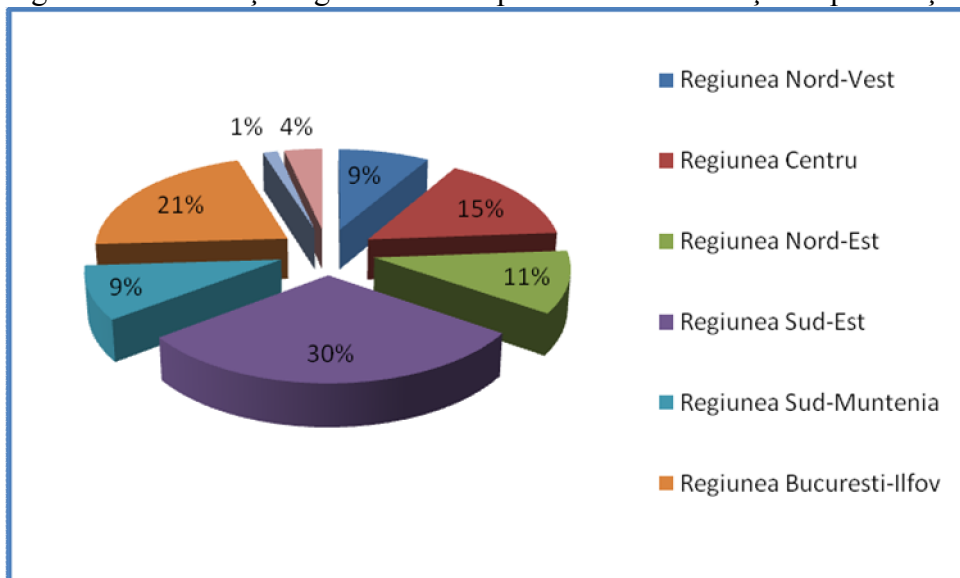
Potrivit Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Regională 2014-2020, din cele 6 zone libere înființate în România – Constanța, Brăila, Galați, Sulina, Giurgiu și Curtici-Arad -, 4 se regăsesc în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est. Aceste zone libere joacă un rol important în promovarea schimburilor internaționale și atragerii de capital străin, cu accent pe introducerea tehnologiilor noi. Zona liberă Constanța-Sud (1992) și Zona Liberă Basarabi (1997) sunt administrate de Regia Autonomă Administrația Zonei Libere Constanța Sud și a Zonei Libere Basarabi. Zona este destinată activităților industriale de procesare. Constanța are singurul terminal de tip ferryboat (capacitate intermodală). Mai mult, Constanța este principalul port de încărcare-descărcare pentru transportul maritim. Constanța are un aeroport deschis traficului intern și internațional. La Corbu Cogealac, există o stație de transfer și sortare a deșeurilor colectate din localitățile învecinate, iar în Ovidiu și în municipiul Constanța (Incinta Port) există 2 depozite pentru eliminarea deșeurilor municipale.

Calitatea mediului de afaceri din Constanța este corelată și cu calitatea mediului universitar. O consecință a existenței unor specializări educaționale este apariția unui cluster inovativ Clusterul Maritim - cu domeniu de activitate maritim fluvial. Clusterul a fost înființat în 2011 și reunește companii, universități (Universitatea Dunărea de Jos, Universitatea Maritimă din Constanța, Academia Navală „Mircea cel Bătrân, Universitatea Ovidius”), institute de cercetare (Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marină „Grigore Antipa”), autorități publice, catalizatori (Fundatia RoNoMar), alte instituții.

În 2011, cifra de afaceri agregată a operatorilor activi în cadrul clusterului a fost estimată la 3 miliarde de euro, numărul de angajați fiind estimat la 40.000 de persoane. Potrivit datelor oficiale de la nivel de Cluster, valoarea agregată a exporturilor s-a ridicat, în 2011, la 60%.

Potrivit datelor oficiale, la nivelul Regiunii Sud-Est, în 2012, existau la nivel național 1.806 întreprinderi cu inovație de produs și/sau proces. Distribuția regională arată că în Regiunea Sud-Est se găsesc 30% dintre întreprinderile inovative (545) românești.

Figura 14. Distribuția regională a întreprinderilor cu inovație de produs și/sau proces, în 2012

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

Cele mai multe dintre firmele inovatoare ale Regiunii Sud-Est sunt firme mici (73%), iar din perspectiva activităților economice 57% activează în industrie și 43% în servicii.

Tabel 12. Întreprinderi inovative din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, în funcție de clase de mărimi și activități economice, 2012

Întreprinderi pe clase de mărimi	Număr de întreprinderi
Mici	396
Mijlocii	115
Mari	34
Întreprinderi inovative pe activități economice	Număr de întreprinderi
Industrie	309
Servicii	236

Sursa: INS, Tempo-Online

La nivel regional, în 2012, cei mai mulți dintre operatorii economici erau inovatori numai pe produs (62,5%). În funcție de mărimea operatorului economic, cele mai multe firme mici (59,3%) erau axate pe inovarea pe proces și cele mai puține (9,3%) pe inovarea numai pe produs; cele mai multe firme mijlocii (74%) se axau pe inovarea pe proces. În regiune, nu există nicio firmă mare axată pe inovarea pe produs.

Tabel 13. Distribuția întreprinderilor din Regiunea Sud-Est, pe tipuri de inovații, în 2012

Categorie	Inovare numai pe produs ⁸	Inovatori numai pe proces ⁹	Inovatori de produs și proces ¹⁰	Inovatori cu activități nefinalizate și/sau abandonate ¹¹
-----------	--------------------------------------	--	---	--

⁸ Inovația de produs înseamnă introducerea pe piață a unui bun sau serviciu nou sau semnificativ îmbunătățit, în ceea ce privește caracteristicile sale, utilizarea prietenoasă, componente sau subsisteme (INS)

Total regional	41	341	162	1
Mici	37	235	124	
Mijlocii	4	84	26	1
Mari		22	12	
Industrie	22	181	105	1
Servicii	19	160	57	

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

Cei mai mulți inovatori (58,6%) din categoria industrie se axau pe inovarea pe proces, iar cei mai puțini (7,1%) pe inovarea pe produs. În industrie se regăsește și singurul inovator cu activități nefinalizate și/sau abandonate. În cazul serviciilor, cele mai multe dintre companii se axează pe inovarea pe proces (68%) și cei mai puțini (8%) pe inovarea pe produs.

Din perspectiva cheltuielilor efectuate în unitățile cu activitate de cercetare-dezvoltare, se poate observa că la nivel regional sumele au scăzut în intervalul 2012-2014, în timp ce la nivelul județului Constanța acestea au urmat un trend ascendent. Operatorii economici constănțeni au contribuit, în intervalul 2012-2014, cu 33-47% la constituirea indicatorului cheltuieli efectuate în unitățile cu activitate de cercetare-dezvoltare. În 2014, 93% din cheltuielile efectuate în unitățile constănțene cu activitate de cercetare-dezvoltare au reprezentat costul forței de muncă, a materialelor, precum și alte cheltuieli curente, restul de 7% reprezentând plăți efectuate pentru realizarea de lucrări de construcții, achiziționare de aparate, instrumente, mașini și echipamente, sau alte cheltuieli menite să contribuie la creșterea volumului mijloacelor fixe.

Tabel 14. Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe regiuni de dezvoltare și județe - prețuri curente

		Mii de lei		
Categorii de cheltuieli	Regiuni de dezvoltare și județe	2012	2013	2014
Total	Regiunea Sud-Est	54.049	46.409	48.517
	Constanța	17.866	19.636	22.214
Curente	Regiunea Sud-Est	49.373	42.963	45.328
	Constanța	15.774	17.690	20.572
De capital	Regiunea Sud-Est	4.676	3.446	3.189
	Constanța	2.092	1.946	1.642

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

⁹ Inovația de proces corespunde implementării unui proces de producție, unei metode de distribuție sau unei activități suport, noi sau semnificativ îmbunătățite (INS)

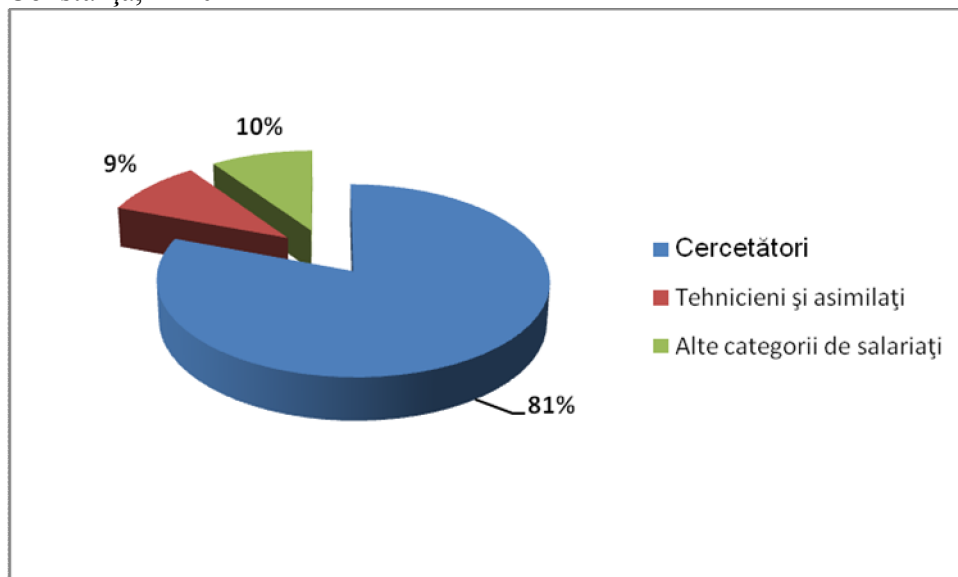
¹⁰ Întreprinderile cu inovație de produs și/sau proces sunt întreprinderile care au lansat produse (bunuri sau servicii) noi sau semnificativ îmbunătățite sau care au implementat procese noi sau semnificativ îmbunătățite. Inovațiile se bazează pe rezultatele dezvoltărilor tehnologice, a noilor combinații ale tehnologiilor existente sau utilizarea altor cunoștințe cerute de întreprindere (INS)

¹¹ Inovația nefinalizată sau abandonată reprezintă activitatea inovatoare realizată de întreprindere, pentru introducerea sau dezvoltarea produselor noi sau semnificativ îmbunătățite (bunuri sau servicii) sau pentru implementarea proceselor sau procedeeleor noi sau semnificativ îmbunătățite, care nu a fost finalizată sau care a fost abandonată (INS)

Din perspectiva numărului salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare, la nivel regional peste 55% dintre aceștia lucrau, în 2014, în firmele de profil din județul Constanța. Constanța se poziționează peste valoarea regională la capitolul salariați în cercetare-dezvoltare la 10.000 de persoane ocupate civile, cu un procent de 31,2% față de cele 16,8% înregistrate la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est.

Din perspectiva ocupării forței de muncă și a specializărilor necesare în domeniul CDI, Constanța reprezintă un centru polarizator al Regiunii. Specializarea în domeniul naval, dar și existența unpr activități generatoare de active intangibile (software etc.) creează nevoia de a asigura existența unui mediu universitar capabil să furnizeze stocul de absolvenți necesari dezvoltării în viitor al acestor specializări. Această realitate coexistă cu o insuficiență a resurselor de muncă mediu calificate, realitate exprimată de agenții economici și actorii publici consultați la nivelul Constanței.

Figura 15. Distribuția salariaților din cercetare-dezvoltare în funcție de ocupație, în județul Constanța, în 2014

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

Din perspectiva ocupației, 80,79% dintre salariații din cercetare-dezvoltare din județul Constanța erau în, 2014, cercetători (736 de salariați), sub 10% fiind tehnicienii și asimilații (88 de salariați), precum și alte categorii de salariați de profil (87 de salariați).

2. Indicatori demografici, ocuparea populației și evoluția numărului de salariați

2.1. Indicatori demografici

Din perspectiva evoluției populației, atât Constanța, cât și Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, au urmat trendul național. În intervalul 1992-2012, populația județului a înregistrat o dinamică negativă, de -8,6%.

La nivelul Polului de Creștere Constanța și a U.A.T. –urilor componente, dezvoltarea socio-demografică și principalii indicatori de ocupare și educaționale sunt aspecte cheie pentru dezvoltarea viitoare a zonei. Indicatorii amintiți cunosc valori diferite la nivelul Polului, atât în funcție de tipul de rezidență (rural-urban) cât și de gradul de dezvoltare a localităților urbane. O analiză a structurii socio-demografice pentru fiecare localitate din cadrul Polului oferă posibilitatea identificării vulnerabilităților specifice, precum și a unor oportunități și direcții prioritare de acțiune. Datele de mai jos fac referire atât la evoluția demografică pe categorii de vârstă ale populației, dar și la **sporul natural** în perioada recentă. Acestea informează cu privire la oportunitatea unor intervenții programatice și de politici la nivel local și regional, cu scopul susținerii dezvoltării obiectivelor privind coeziunea teritorială.

Tabel 15. Evoluția populației la ultimele 3 recensăminte

	1992	2002	2012	Rata creștere 1992-2012	Rata creștere 1992-2002	Rata creștere 2002-2012
Sud-Est	2.963.177	2.848.219	2.545.923	-14,1	-3,9	-10,6
Constanța	748.769	715.151	684.082	-8,6	-4,5	4,3

Sursa: www.recensamantromania.ro

Municipiul Constanța este municipiu de rang I, de importanță națională, este cel mai important oraș al Regiunii, este a doua aglomerare urbană a țării, după capitala București. Municipiul are o suprafață totală de 5.381,4 km², din care suprafață intravilană 5.602,8 km² și suprafață extravilană de 6.016,9 km².

Potrivit datelor Institutului Național de Statistică (INS), în intervalul 2002-2011, populația municipiului a avut o dinamică negativă (de aproape -9%). Conform datelor Recensământului populației din 2011, Municipiul Constanța avea o populație totală de 283.872 de persoane. În 2014, populația stabilă a municipiului a înregistrat o dinamică pozitivă de peste 4,5% (296.823 de locuitori). Din perspectiva populației domiciliată în municipiu în 2014, observăm același trend pozitiv, datele oficiale arătând că totalul populației domiciliată se situează la 319.678 de persoane. Pe categorii de vârstă, în 2013, ponderea populației cu vârsta cuprinsă între 19 și 65 de ani era de 68%, iar populația de peste 65 de ani reprezenta 15% din totalul populației municipiului. În intervalul 2004-2013, variația ponderii populației de până la 19 ani a fost de -1,6%, iar a celei de peste 65 de ani de 3,3%. În 2013, în municipiul Constanța

numărul nașcuților vii s-a cifrat la 3.132 de persoane, indicatorul înregistrând o diminuare cu 0,7% față de 2006.

Orașul Eforie este situat la 19 km de Municipiul Constanța și este alcătuit din două stațiuni, Eforie Sud și Eforie Nord. Orașul are o suprafață totală de 792,3 km², total din care 667,9 km² reprezintă suprafața intravilană și 124,4 km² suprafața extravilană. Forma predominantă de relief este câmpia. Din perspectiva dinamicii populației observăm că în intervalul 2002-2011 nu au fost înregistrate modificări la nivelul acestui indicator. Potrivit INS, în 2011, Eforie avea o populație de 9.473 de persoane. În 2014, numărul locuitorilor orașului Eforie a înregistrat o creștere cu aproape 12,5 puncte procentuale. Și la capitolul populație domiciliată, în 2014, în orașul Eforie se menține tendința ascendentă, populația situându-se la 11.036 de persoane. Pe categorii de vârstă, în 2013, ponderea populației cu vârsta cuprinsă între 19 și 65 de ani era de 68%, iar populația de peste 65 de ani reprezenta 14% din totalul populației orașului. Din perspectiva variației ponderii populației de până la 19 ani, pornind de la valorile înregistrate în 2013 și 2004, rezultă o scădere cu 0,8% și o creștere cu 0,1% a celei de peste 65 de ani. În 2013, în Eforie, numărul nașcuților vii s-a cifrat la 107 persoane, indicatorul înregistrând o creștere cu 3% față de 2006.

Orașul Murfatlar este situat la 18 km de Municipiul Constanța și reunește în componența sa localitatea Murfatlar și satul Siminoc. Suprafața totală a orașului este de 6.666,5 km², din care 533 km² reprezintă suprafața intravilană și 6.133,5 km² suprafața extravilană. Forma predominantă de relief este câmpia.

Din perspectiva dinamicii populației, observăm că în intervalul 2002-2011 dinamica populației a urmat un trend descendent (-6%). Potrivit datelor INS, în 2011, Murfatlar avea o populație de 10.216 locuitori. În 2014, numărul locuitorilor a înregistrat o creștere de 4,6%, o creștere mai importantă, de 14,5%, fiind înregistrată la capitolul populație domiciliată. Pe categorii de vârstă, în 2013, populația cu vârsta cuprinsă între 19 și 65 de ani reprezenta 68% din totalul populației localității. Din perspectiva variației ponderii populației de până la 19 ani, pornind de la valorile înregistrate în 2013 și 2004, rezultă o scădere cu 4% și o creștere cu 2,5% a celei de peste 65 de ani. În 2013, numărul nașcuților vii a fost de 139; tendința acestui indicator în intervalul 2006-2013 fiind una pozitivă (1,2%).

Orașul Năvodari se află la o distanță de 10 km de Municipiul Constanța. Orașul are o suprafață totală de 6.8770,3 km², din care 2.119,7 km² suprafață intravilană și 4.650,6 km² suprafață extravilană. Forma predominantă de relief este câmpia.

La capitolul dinamica populației, prin compararea datelor Recensămintelor din 2002 și 2011 observăm o creștere cu 2%. În 2011, populația orașului Năvodari era de 32.981 de persoane. În 2014, populația a crescut cu aproape 13%, iar populația domiciliată a ajuns la 41.230 de persoane. Distribuția pe grupe de vârstă arată că 74% din populația orașului era în 2013 cuprinsă în intervalul 19-65 de ani, în timp ce populația de peste 65 de ani reprezenta 6% din totalul populației. Comparând datele aferente anilor 2013 și 2004, rezultă că variația ponderii populației de până la 19 ani a fost de -5,3%, iar a celei de peste 65 de ani de 2,2%. În 2013, numărul nașcuților vii a fost de 394, ceea ce reprezintă o tendință pozitivă față de 2006 (+0,3%).

Orașul Ovidiu este amplasat pe malul vestic al Lacului Siutghiol, la numai 10 km de Municipiul Constanța, iar în subordinea orașului se regăsesc satul Poiana și localitatea Nazarcea. Suprafața totală a orașului este de 8.398,3 km², din care 660 km² reprezintă suprafața intravilană și 7.738,3 km² suprafața extravilană. Forma predominantă de relief este câmpia.

Și populația orașului Ovidiu a înregistrat o dinamică pozitivă între cele două recensăminte, creșterea situându-se în jurul valorii de 5%. În 2011, populația orașului era de 13.847. În anul 2014, populația a înregistrat o creștere cu 5%, până la valoarea de 14.501, iar populația domiciliată a fost de 15.478 de persoane. Aproximativ 66% din populația orașului are vârsta cuprinsă între 19 și 65 de ani, iar populația de peste 65 de ani se ridică la 12% din totalul populației. Comparând valorile aferente anilor 2013 și 2004, rezultă că populația de până în 19 ani s-a diminuat cu 2,3%, în timp ce populația de peste 65 de ani a crescut cu 1,4%. În 2013, în Ovidiu, numărul nașcuților vii a fost de 167 de persoane, ceea ce reprezintă o tendință pozitivă față de 2006 (+1,4%).

Comuna Agigea este situată la 8 km de Municipiul Constanța și reunește localitățile rurale Lazu și Agigea. Comuna are o suprafață totală de 5.381,4 km², din care suprafață intravilană 305,2 km² și cea extravilană de 5.076,3 km². Forma predominantă de relief este câmpia.

Din datele INS rezultă că într-un clasament al dinamicii populației Zonei Metropolitane Constanța (realizat prin raportarea datelor Recensămintelor din 2002 și 2011), rezultă că Agigea ocupă a doua poziție, cu o creștere de 28%, fiind surclasată de comuna Valu lui Traian, care în intervalul de referință a înregistrat o creștere a populației cu 40%. În 2011, populația comunei Agigea era de 6.992 de persoane. În 2014, la nivelul populației a fost înregistrată o creștere cu 10 procente, iar numărul persoanelor domiciliare a fost de 7.715 persoane. În funcție de distribuția pe grupe de vârstă, cea mai mare parte a populației comunei (70%) este cuprinsă în intervalul 19-65 de ani, populația de peste 65 de ani ridicându-se la 10%. Populația de până în 19 ani a înregistrat în 2013 față de 2004 o diminuare cu 4,1%, în timp ce cea peste 65 de ani a crescut cu aproape 2%. În 2013, în Agigea numărul nașcuților vii a fost de 85 de persoane, ceea ce față de 2006 reprezintă o creștere cu 0,5%.

Comuna Corbu este situată la 23 de km Nord de municipiul Constanța, iar în componența sa se regăsesc satele Corbu, Vadu și Luminița. Suprafața totală a comunei este de 15.402,8 km², din care suprafață intravilană 637,9 km², terenul extravilan fiind de 14.764,9 km². Forma principală de relief este câmpia.

În intervalul 2002-2011 populația comunei a înregistrat un trend ascendent (8%), ajung la finalul intervalului de referință la 5.689 de persoane. În 2014, populația comunei era de 6.210 de persoane, ceea ce reprezintă o creștere cu 9 puncte procentuale. În 2014, populația domiciliată în comună era de 6.235. din totalul populației comunei, 67% erau în 2013 persoane cu vârsta cuprinsă între 19 și 65 de ani, iar cei de peste 65 de ani reprezentau 10%. Din 2004 până în 2013, ponderea populației de până la 19 ani a urmat un trend descendent (-3,4%), același trend fiind înregistrat și în cazul populației de peste 65 de ani (-0,1%). În 2013, în Corbu, s-au numărat nașcuților vii a fost de 74 de persoan, ceea ce față de 2006 reprezintă o descreștere cu 0,4%.

Comuna Cumpăna este situată la Sud-Vest de orașul Constanța, iar în componența sa se regăsesc satele Cumpăna și Straja. Cumpăna se întinde pe 4.490,6 km², 350,1 km² reprezentând suprafața intravilană și 4.140,5 km² cea extravilană. Forma predominantă de relief este câmpia.

În 2011, populația comunei era de 12.333 de persoane, ceea ce reprezintă o creștere cu 25% față de datele Recensământului din 2002. În 2014, populația stabilă a comunei era de 13.244 de persoane, iar populația domiciliată se cifra la 13.713 persoane. În 2013, 66% din populația comunei avea vârstele cuprinse între 19 și 65 de ani, iar populația de peste 65 de ani era 9%. Față de 2004, în 2013 ponderea populației de până în 19 ani era cu 1,6% mai mică, iar a populației de peste 65 de ani cu 1,3% mai mare. În 2013, în comună numărul nașcuților vii a fost de 155, ceea ce față de 2006 reprezintă o diminuare cu 0,4%.

Comuna Lumina este situată la 17 km nord de municipiul Constanța și este alcătuită din satele Sibioara și Oituz. Suprafața totală a comunei este de 4.159,9 km², din care 747,8 km² suprafață intravilană și 3.412,1 km² extravilană. Forma predominantă de relief este câmpia.

În 2011, populația comunei era de 8.948 de persoane, ceea ce reprezintă o creștere cu 21% a populației în intervalul 2002-2011. În 2014, populația comunei a ajuns la 10.309 persoane, în timp ce populația domiciliată s-a situat în jurul valorii de 10.261. Din totalul populației comunei, 67% erau în 2013 persoane cu vârsta cuprinsă între 19 și 65 de ani și 10% persoane cu vârsta de peste 65 de ani. Față de 2004, ponderea populației de până la 19 ani a urmat un trend negativ (-2,9%), iar populația de peste 65 de ani a urmat o curbă ascendentă (+0,6%). În 2013, numărul nașcuților vii a fost de 114 persoane, ceea ce față de 2006 reprezintă o reducere cu aproape 2%.

Comuna Mihail Kogălniceanu se află la o distanță de 26 km Nord-Vest de municipiul Constanța. Localitățile pe care comuna le are în subordine sunt Palazu Mic și Piatra. Comuna se întinde pe 16.141,7 km², din care 674,3 km² reprezintă intravilan și 15.467,3 km² suprafața extravilană. Forma predominantă de relief este câmpia.

În intervalul 2002-2011, populația comunei s-a diminuat cu 1%, ajungând în 2011 la 9.978 de persoane. În 2014, populația stabilă a localității a ajuns la 10.210 persoane, în timp ce populația domiciliată a ajuns la 10.340. Din perspectiva distribuției pe categorii de vârstă, 68% dintre locuitorii comunei aveau între 19 și 65 de ani și 11% peste 65 de ani. În 2013 față de 2004, variația ponderii populației de până la 19 ani a fost de -4,1%, în timp ce pentru populația de peste 65 de ani variația a fost de +1,8%. În 2013, numărul nașcuților vii a fost de 101 persoane, ceea ce raportat la 2006 reprezintă o tendință negativă, de -2,7%.

Comuna Poarta Albă este situată la 24 km Nord-Vest de municipiul Constanța și are în componență următoarele sate: Poarta Albă – reședință de comună și Nazarcea. Poarta Albă se întinde pe o suprafață de 6.186,8 km², din care zonă intravilană 408,8 km² și extravilană 5.778 km². Relieful predominant este câmpia.

Comuna a înregistrat în intervalul 2002-2011 o creștere a populației cu 9%, ajung în 2011 la o populație de 5.208 locuitori. În 2014, populația stabilă a scăzut cu 8 persoane, în timp ce populația domiciliată a ajuns la 5.579. Distribuția pe grupe de vârste arată că populația

comunei este majoritar (63%) cuprinsă în intervalul 19-65 de ani, iar populația de peste 65 de ani este de 9%. În 2013 față de 2004, variația ponderii populației de până la 19 ani a fost de -2%, în timp ce pentru populația de peste 65 de ani a fost de +0,7%. În 2013, numărul născuților vii a fost de 92 de persoane, ceea ce raportat la 2006 reprezintă o tendință neagativă (-1,1%).

Comuna Tuzla este situată la o distanță de 20 km sud de municipiul Constanța. Comuna se întinde pe 5.080,2 km², din care 390,4 km² reprezintă zona intravilană și 4.689,9 km² zona extravilană. Relieful predominant este câmpia.

Comuna a înregistrat în intervalul 2002-2011 o creștere a populației cu 5%, până la valoarea de 6.711 locuitori. În 2014, populația comunei a crescut cu aproape 7%, iar cea domiciliată s-a cifrat la 7.071 de persoane. Aproape 67% din populația comunei are vârstele cuprinse între 19 și 65 de ani, iar populația de peste 65 de ani se ridică la 13% din total. În 2013 față de 2004, variația ponderii populației de până la 19 ani a fost de -2,6%, iar cea a populației de peste 65 de ani a fost de 3,2%. În 2013, numărul născuților vii a fost de 89 de persoane, ceea ce raportat la 2006 reprezintă o creștere cu 2,4%.

Comuna Valu lui Traian este situată în partea vestică a județului, la numai 8 km de Municipiul Constanța, și este formată dintr-o singură localitate ce a luat naștere prin contopirea satelor Valea Seacă și Valu lui Traian. Suprafața totală a comunei este de 6.448,8 km², din care zona intravilană 588,4 km², iar zona extravilană 5.860,5 km². Forma de relief predominantă este câmpia.

În intervalul dintre cele mai recente recensăminte, populația localității a înregistrat o creștere semnificativă de 40%, ajungând în 2011 la 12.376 de persoane. În 2014, potrivit INS, populația comunei urma aceeași dinamică ascendentă (+13,3%), iar cea domiciliată se cifra la 14.097 de persoane. Populația cu vârste cuprinse între 19 și 65 de ani reprezintă 67% din totalul populației, în timp ce cea de peste 65 de ani este de 10%. În 2013 față de 2004, variația ponderii populației până în 19 ani a fost de -1,4%, iar cea a populației de peste 65 de ani de -0,1%. În 2013, numărul născuților vii a fost de 164 de persoane, ceea ce înseamnă o creștere cu aproape 5% față de valoarea înregistrată în 2006.

Situația demografică a localităților din zona aferente Polului de Creștere nu se abate major de la dinamica națională. Recensământul realizat în anul 2011 la nivel național a indicat scăderi importante ale populației, cu efecte majore în ceea ce privește stocul de forță de muncă necesar dezvoltării economice. Cu toate acestea, la nivelul celor 14 localități din Pol, avem o medie de aproximativ 65% a persoanelor aferente grupei de vârstă 19-64 de ani, grupă pentru care România a asumat o creștere a ocupării în muncă de 70% până în 2020.

Sporul natural la nivelul Polului este unul pozitiv în general, cu câteva exemple în care s-a redus natalitatea. Comunele Mihail Kogălniceanu, Cumpăna și Poarta Albă au un raport negativ, cu scăderi între perioada 2006-2011. Pe de altă parte, există câteva localități unde sporul natural este unul pozitiv, aici putem menționa Valu lui Traian cu creșteri de 5% sau Tuzla cu creștere de 3%. Aceste informații permit autorităților locale identificarea unor politici de stimulare a natalității, soluțiile fiind atât taxarea sau atragerea tinerilor cât și realizarea unor proiecte generatoare de locuri de muncă sau specializări ocupaționale

(formare, calificare, etc). Un alt motiv al scăderii demografice este reprezentat de migrație, temă care va fi abordată la nivelul acestui studiu la secțiunea referitoare la fluxurile de migrație.

În baza acestor date, analiza SWOT demografic realizată la nivelul decidenților la nivelul Polului, reflectă situația demografică a aglomerației urbane.

Analiza SWOT în domeniul demografiei	
S	W
- A doua mare aglomerație urbană (cca. jumătate de milion de locuitori) din România, după capitala țării - București. - Populația localităților din Zona Metropolitană înregistrează o relativă stabilizare și chiar o ușoară creștere, în condițiile scăderii demografice masive consemnată la nivel național - Spațiu multiethnic unic în țară și lipsa conflictelor interetnice	- Ușor declin demografic (natalitatea slabă și emigrarea au dus la îmbătrânirea populației), scăderea continuă a populației tinere și creșterea numărului vârstnicilor - Intensificarea tendinței de supra-aglomerație a unor zone din perimetrul metropolitan, în special din municipiul Constanța
O	T
- Intensificarea fenomenului migrației naturale la nivelul regiunii și a țării, cu flux pozitiv spre marile aglomerații urbane (poli interni de creștere și competitivitate) și către centrele universitare - Sporirea accentului pus pe incluziune, oferirea de oportunități și susținerea familiilor tinere și a natalității egale ar conduce la stoparea fenomenului migraționist	Sporul natural negativ și tendința migraționistă către Europa Occidentală manifestată în ultima perioadă de către forța de muncă calificată și, în special, de tineri, poate afecta pe termen mediu stabilitatea economică și în special dezvoltarea acelor activități economice ce încorporează valoare adăugată mare

Sursa: Polul de Creștere Constanța

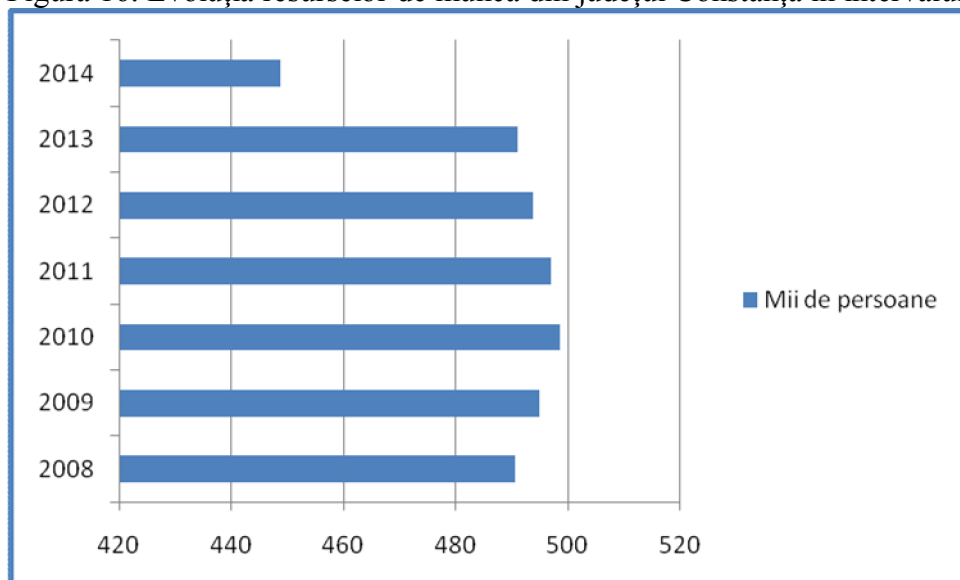
2.2 Ocuparea populației

Potrivit Strategiei de Dezvoltare Regională 2014-2020, regiunile din Est și Sud sunt caracterizate de cele mai ridicate ponderi ale populației ocupate în agricultură și de cele mai scăzute ponderi ale populației ocupate în industria prelucrătoare și comerț.

Din datele oficiale rezultă că, în intervalul 2008-2014, populația activă civilă a județului Constanța a înregistrat o scădere cu 15.000 de persoane. În funcție de distribuția pe sexe, se arată o diminuare a populației active de sex masculin de la 183.800 de persoane în 2008, la 167.600 de persoane, în 2014. În cazul populației de sex feminin, în intervalul de referință, se înregistrează un trend ascendent, populația feminină activă a crescut de la 134.800 la 136.000 de persoane.

Se confirmă tendința reflectată la nivelul populației antreprenoare de sex feminin în sensul creșterii ocupării în rândul populației de femei, mai ales în contextul reucerii ocupării generale în industria prelucrătoare, o industrie unde profilul angajaților este unul mai degrabă masculin.

Figura 16. Evoluția resurselor de muncă din județul Constanța în intervalul 2008-2014

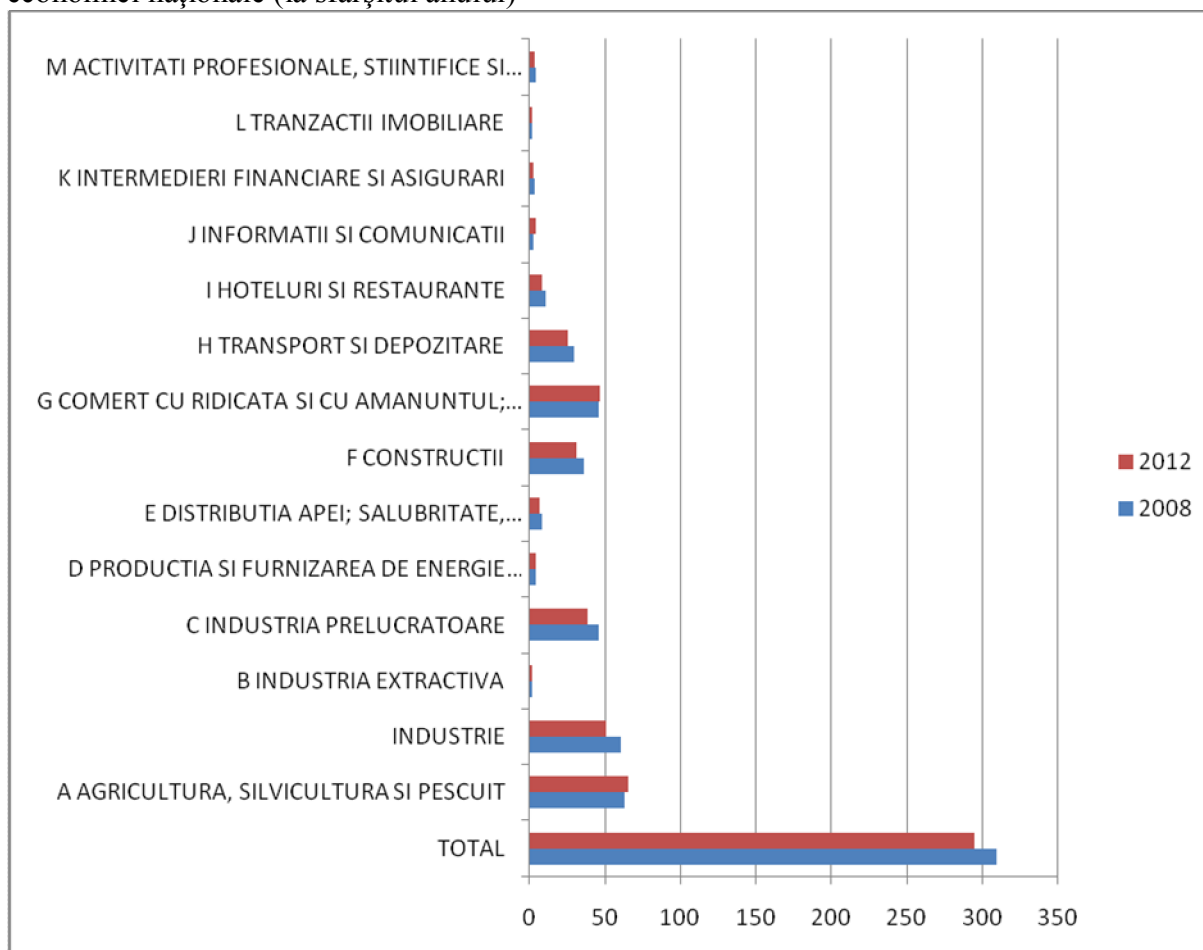

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

Din perspectiva resurselor de muncă disponibile la nivel județean, în intervalul 2008-2014, observăm o reducere de la 490.700, în 2008, la 448.800, în 2014. Cea mai mare reducere este înregistrată în cazul persoanelor de sex feminin, -25.300 de persoane, față de 16.600, valoare cu care a scăzut forța de muncă de sex masculin. Reducerea nu a contribuit în totalitate la creșterea șomajului, o mare parte dintre persoanele care au pierdut locul de muncă au ales calea migrației.

Comparând datele publicate de INS, cu privire la evoluția numărului de angajați pe activități ale economiei naționale, observăm în intervalul 2008-2012 o reducere a numărului de salariați în majoritatea domeniilor economice, excepție făcând domeniile agricultură, silvicultură și pescuit, Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea și întreținerea autovehiculelor și motocicletelor, informații și comunicații, activități administrative și de servicii suport, alte activități ale economiei naționale. Cea mai mare reducere a fost înregistrată în *companiile din industrie*, unde numărul angajaților s-a diminuat cu aproape 10.000 de persoane.

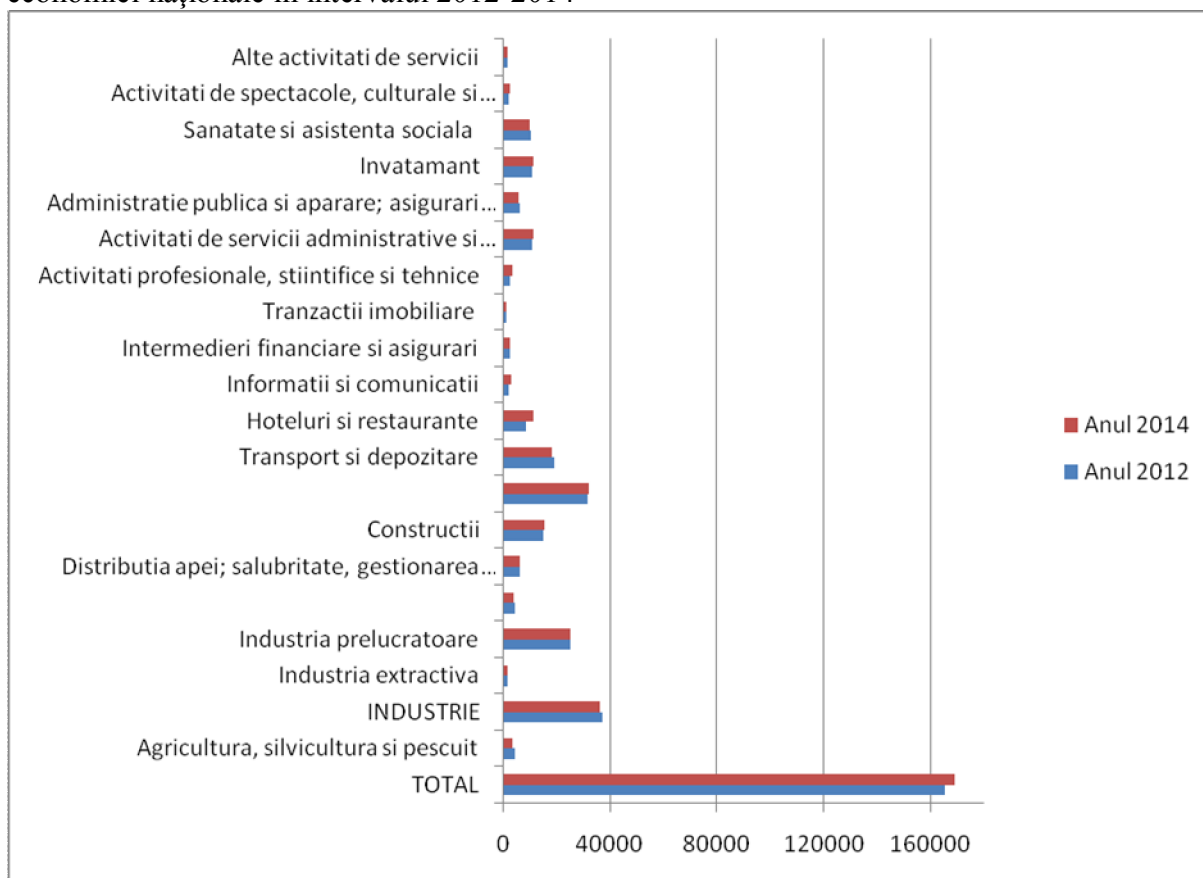
Figura 17. Populația ocupată civilă a județului Constanța în 2008 și 2012, pe activități ale economiei naționale (la sfârșitul anului)

Sursa: www.constanta.insse.ro

În intervalul 2012-2014, după perioada de recesiune economică, numărul angajaților a urmat o curbă ascendentă, de la 165.211 în 2012, la 169.065, la finalul lui 2014. Tendința de creștere este una evidentă, cu toate că ratele de creștere anuale se mențin sub ratele de creștere pe care zona le-a cunoscut în perioada 2008.

Figura 18. Evoluția numărului mediu al salariaților din județul Constanța pe activități ale economiei naționale în intervalul 2012-2014

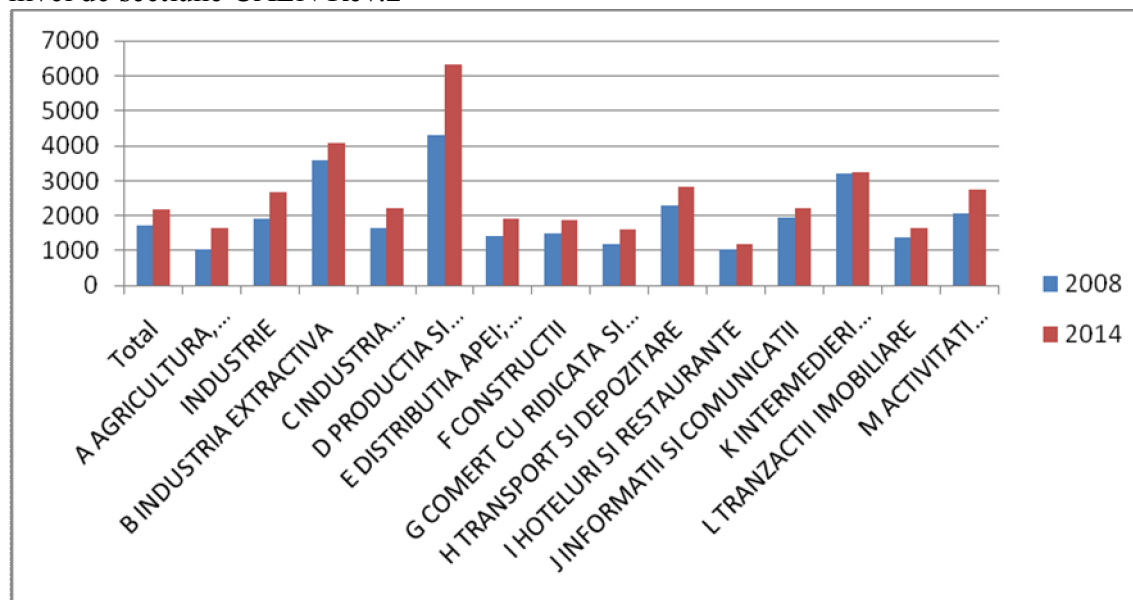

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

Din datele descrise de mai sus putem observa că numărul angajaților a crescut cu 2,3% în 2014, până la o valoare absolută de 169.065 de persoane. Mai specific, în 2014, a crescut numărul angajaților din învățământ, activități de spectacole, culturale și recreative, activități administrative și servicii suport, activități profesionale, științifice și tehnice, tranzacții imobiliare, informații și comunicații, hoteluri și restaurante și construcții. Cea mai mare creștere a fost înregistrată în domeniul hoteluri și restaurante, +2.705 angajați, urmat de informații și comunicații (+970) și activități profesionale, științifice și tehnice (+904).

Din perspectiva câștigului mediu brut lunar, angajații constănțeni obțineau în 2014 câștiguri cu aproape 25% mai mari față de valorile înregistrate în 2008. Cele mai mari creșteri salariale le-au obținut cei activi în agricultură (+59%) și cei din domeniul distribuției apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de salubritate (+47,5%), în timp ce cele mai mici ritmuri de creștere au fost înregistrate în domeniile intermedieri financiare și asigurări (+0,9%) și în informații și comunicații (+13%).

Figura 19. Câștigul salarial nominal mediu brut lunar pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

Creșterile evidențiate în toate sectoarele economiei naționale între cele două perioade analizate reflectă și o dinamizare a unor domenii care au acumulat investiții și care au devenit mai dinamice după criza economică din perioada anterioară. Agicultura și procesarea produselor agricole, dar și componenta de servicii publice de mediu, energii și ecologie sunt sectoare legate la nivel orizontal și este coerent să se dezvolte împreună. Acestea pot deveni sectoare cu avantaje competitive nete la nivelul zonei studiate, mai ales datorită faptului că zona permite dezvoltarea de clustere emergente, beneficiind de multimodalitatea transportului, accesibilitate la rețele naționale, beneficiul portului maritim, dar și bogăția resurselor naturale (enerгии regenerabile, soluri pentru producția agricolă etc).

2.3. Evoluția numărului de salariați

La nivelul localităților componente ale Polului de Creștere Constanța, în 2014, în medie, 17% din populația stabilită în localitățile componente ale Polului era activă pe piața muncii. Cele mai mari cote de angajare revin municipiului Constanța (41,7%, cu un număr total de salariați de 123.942), Agigea (37,8%, cu un număr total de salariați de 2.906), Ovidiu (20,7%, cu un număr total de salariați de 3.011).

La polul opus, cu cel mai mic număr de salariați raportat la populația stabilă găsim Cumpăna (9,02%, cu un număr total de salariați de 1.194), Tuzla (7,39%, cu un număr total de salariați de 523) și Corbu (7%, cu un număr total de salariați de 435).

Tabel 16. Populație stabilă și număr de salariați, pe localități componente ale Polului de Creștere Constanța, în 2014

Localitate	Populația stabilă U.A.T. 2014	Număr de salariați 2014
Agigea	7.680	2.906
Constanța	296.823	123.942
Corbu	6.210	435
Cumpăna	13.244	1.194
Eforie	10.657	1.972
Lumina	10.309	1.532
Mihail Kogălniceanu	10.210	1.459
Murfatlar	10.692	1.833
Năvodari	37.237	7.598
Ovidiu	14.501	3.011
Poarta Albă	5.200	483
Techirghiol	7.813	1.613
Tuzla	7.077	523
Valu lui Traian	13.446	1.663

Sursa: INS, 2014

În intervalul 2011-2014, numărul salariaților Polului de Creștere Constanța a crescut cu 24.582 de persoane, ceea ce înseamnă o creștere cu 19,6%. La nivel local, creșteri semnificative, de peste 100%, au înregistrat comunele Cumpăna (+179%) și Valu lui Traian (122,3%). Orașul Eforie a pierdut, în intervalul de referință 925 de angajați, fiind singura localitate a polului cu evoluție negativă la acest indicator (-31,9%).

Tabel 17. Evoluția numărului de salariați la nivelul Polului de creștere Constanța, 2011-2014

Localitate	Număr de salariați 2011	Număr de salariați 2014
Agigea	2.189	2.906
Constanța	105.593	123.942
Corbu	296	435
Cumpăna	428	1.194
Eforie	2.897	1.972
Lumina	794	1.532
Mihail Kogălniceanu	946	1.459

Murfatlar	1.759	1.833
Năvodari	5.923	7.598
Ovidiu	1.905	3.011
Poarta Albă	366	483
Techirghiol	1.405	1.613
Tuzla	333	523
Valu lui Traian	748	1.663

Sursa: INS, 2014

Datele de mai sus reflectă dezvoltarea importantă a competitivității sau atractivității anumitor localități care își pun în valoare avantajul competitiv pe care îl dețin. Spre exemplificare, u.a.t Cumpăna, aflată în imediata proximitate a municipiului Constanța, are o dinamică extraordinară, de 179% față de anul 2011, indicator al unei situații pozitive, dar și o reflectare a avantajelor ce decurg din statutul membrilor Polului de a se afla în zona de influență economică a Constanței. De altfel, rolul polului de creștere este oferit tocmai de scalaritatea intervențiilor și dezvoltarea concentrică în aval a unor resurse care alimentează sectoarele principale de dezvoltare ale orașului. Dezvoltarea localităților din cadrul Polului/Zonei Metropolitane oferă posibilitatea integrării input-urilor necesare de clusterelor dezvoltate sau ce vor fi dezvoltate la acest nivel. Celelalte u.a.t-uri pot deveni furnizori de resurse sau servicii polarizate la nivelul Pol-ului.

Din perspectiva categoriei lucrătorilor pe cont propriu, din datele INS, rezultă că, în 2011, cei mai mulți proveneau din municipiul Constanța (60,6%), urmați de cei din Năvodari (6,1%) și cei din Mihail Kogălniceanu (5,4%). Din perspectiva categoriei angajaților familiali neremunerați, categorie statistică care cuprinde persoanelor care își exercită activitatea într-o unitate economică familială condusă de un membru al familiei sau o rudă, pentru care nu primește remunerație sub formă de salariu sau plată în natură, în 2011, cei mai mulți proveneau din comuna Valu lui Traian (16,8%), din Cumpăna (aproape 16%) și Mihail Kogălniceanu (15,6%).

Tabel 18. Lucrători pe cont propriu și lucrători familiali neremunerați, 2011

Localitate	Număr lucrători pe cont propriu RPL 2011	Număr de lucrători familiali neremunerați RPL 2011
Agigea	39	344
Constanța	1413	104
Corbu	55	366
Cumpăna	90	651
Eforie	77	0
Lumina	53	529
Mihail Kogălniceanu	126	638
Murfatlar	81	0
Năvodari	143	11

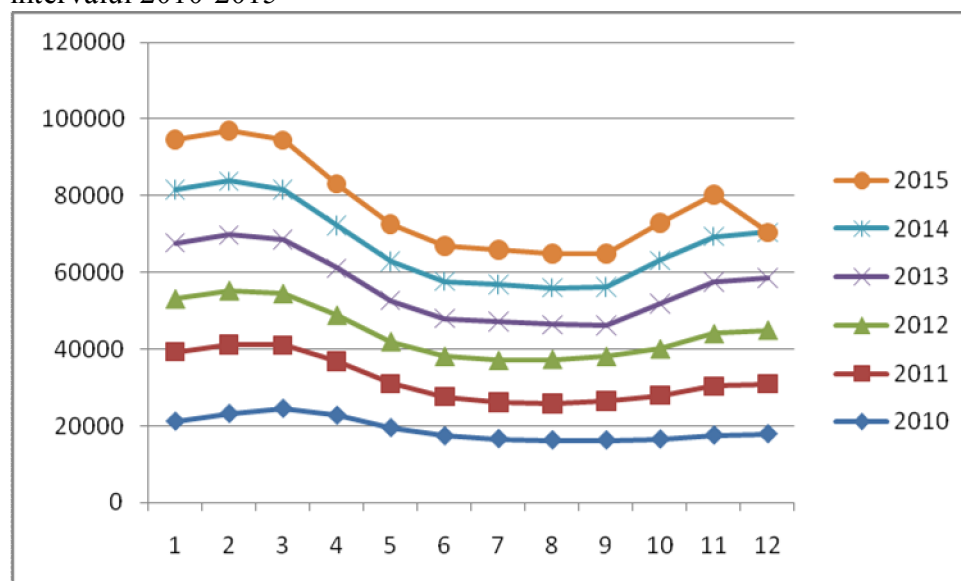
Ovidiu	67	9
Poarta Albă	19	298
Techirghiol	49	3
Tuzla	41	450
Valu lui Traian	77	688

Sursa: INS, 2011

Din perspectiva șomajului, potrivit datelor comunicate de Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă, în intervalul 2010-2015, rata șomajului s-a diminuat, în medie, cu 2,7%, ajungând în 2015 la 3,4%. În același interval, la data de 1 ianuarie, și populația activă civilă a urmat un trend ascendent, de la 315.900 de persoane, la 308.600 de persoane, în 2015.

Potrivit datelor comunicate de AJOFM Constanța, în intervalul 2010-2015, numărul lunar al șomerilor înregistrați a scăzut constant, față de valorile înregistrate în 2010, scăderea a fost în medie de 45%. Din datele oficiale, luna cu cel mai mic număr de șomeri este august, în plin sezon turistic, în primele trei luni ale fiecărui analizat numărul șomerilor atingând valorile maxime.

Figura 20. Evoluția lunară a numărului de șomeri înregistrați ai județului Constanța, în intervalul 2010-2015

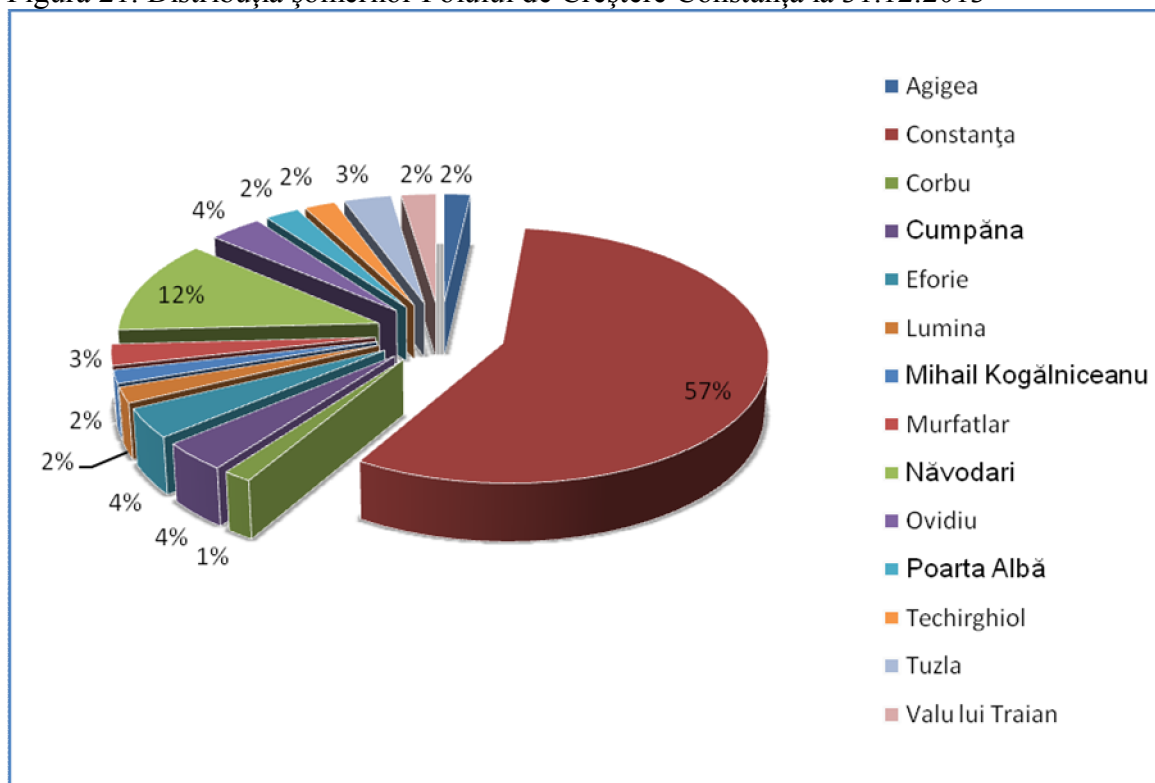
Sursa: AJOFM Constanța

Anul 2015 se remarcă prin cele mai scăzute valori ale indicatorului număr de șomeri. Față de valorile înregistrate în 2014, numărul șomerilor constănțeni a scăzut în medie cu 4%, cea mai mare descreștere fiind înregistrată în luna octombrie (-8%).

Potrivit celor mai recente date ale INS, la data de 31 decembrie 2013, cei mai mulți dintre șomerii înregistrați din localitățile componente ale Polului de Creștere Constanța erau din municipiul Constanța. Cei 3.001 șomeri ai municipiului reprezentau 57% din totalul șomerilor înregistrați ai Polului. La tabloul șomerilor înregistrați ai Polului contribuie în mod

semnificativ și orașul Năvodari, cu 12% din total (637 de persoane). Celelalte localități contribuie cu valori cuprinse între 1% (în comuna Corbu numărul șomerilor înregistrați se ridică la 83 de persoane) și 4%.

Figura 21. Distribuția șomerilor Polului de Creștere Constanța la 31.12.2013

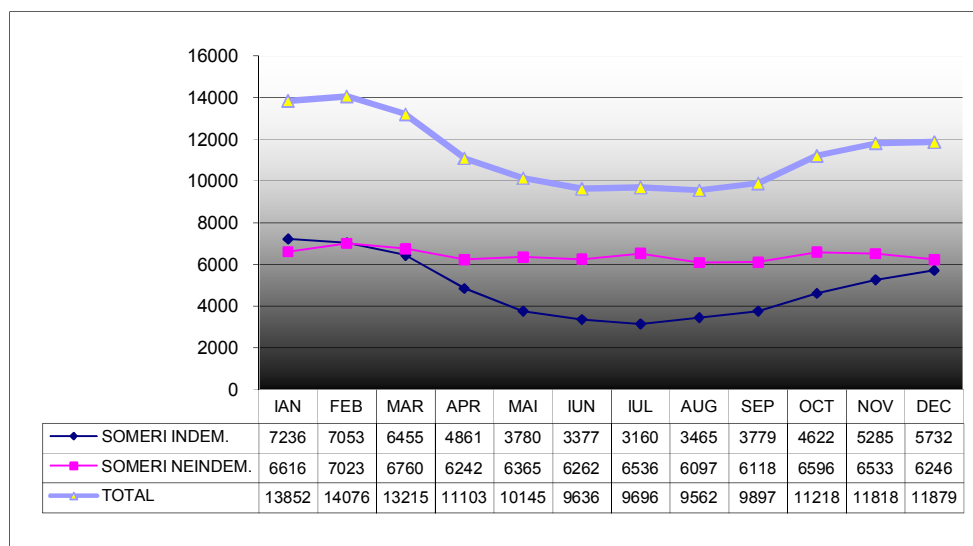
Sursa: INS, 2014

Din datele comunicate de AJOFM Constanța, rezultă că rata medie a șomajului a avut în intervalul 2010-2013 o dinamică descendentă, rata șomajului județului situându-se sub media națională. Astfel, numărul total al persoanelor înregistrate în evidențele AJOFM Constanța în 2013 a scăzut constant față de anul 2010 - rata medie a șomajului în anul 2010 a fost de 6,1% (19.159 de persoane), față de media anului 2013 care a fost de 3,7% (11.350 de persoane).

Nivelul șomajului în Constanța este influențat de **sezonalitatea** activităților din zonă. Astfel, dacă în prima parte a anului 2013, rata șomajului a fost de 4,5%, în iunie șomajul a scăzut la 3,11%, iar minimul a fost înregistrat în luna august, când indicatorul s-a situat la 3,09%. După încheierea sezonului estival, din septembrie și până la 31.12.2013, șomajul a crescut constant ajungând la 3,89%.

În județul Constanța, în ianuarie 2013, erau 13.852 de șomeri indemnizați și neindemnizați, în timp ce la finalul anului, numărul șomerilor era de 11.879 de persoane, o scădere cu 14,2%. În intervalul de referință, această evoluție a fost determinată de reducerea numărului de șomeri indemnizați, de la 7.236 în ianuarie 2013 la 5.732 la finalul anului.

Figura 22. Evoluția numărului de șomeri indemnizați și neindemnizați în perioada ianuarie 2013 - decembrie 2013 la nivelul județului

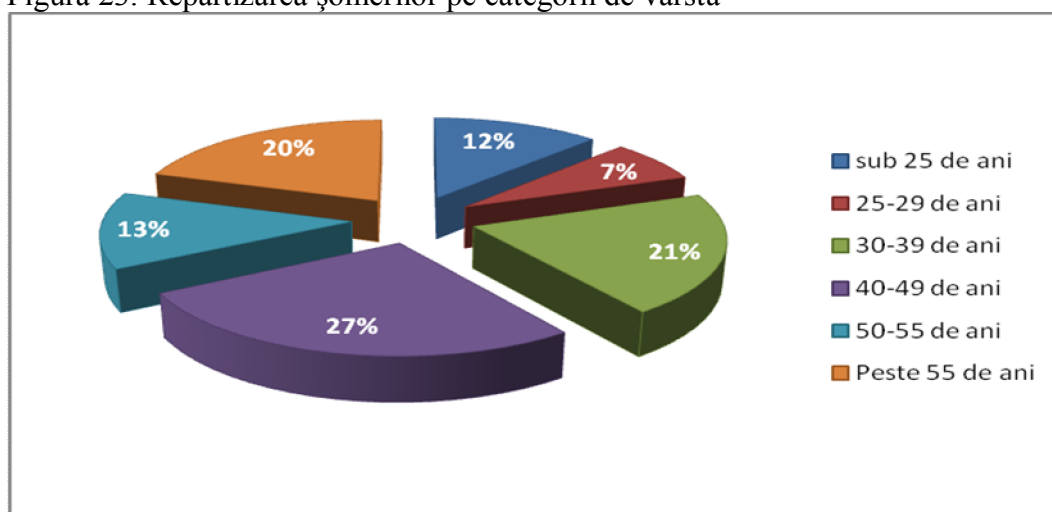

Sursa: AJOFM Constanța

Raportul șomeri indemnizați-șomeri neindemnizați este sensibil egal, singura variație pe parcursul anului a fost în iunie 2013, când șomerii indemnizați ajung să reprezinte doar 33% din totalul șomerilor constanțeni.

Analizând situația șomajului pe categorii de vârstă la data de 31.12.2013, constatăm că ponderea cea mai mare o dețin persoanele cu vârste cuprinse între 40 - 49 de ani (27,1%).

Figura 23. Repartizarea șomerilor pe categorii de vârstă

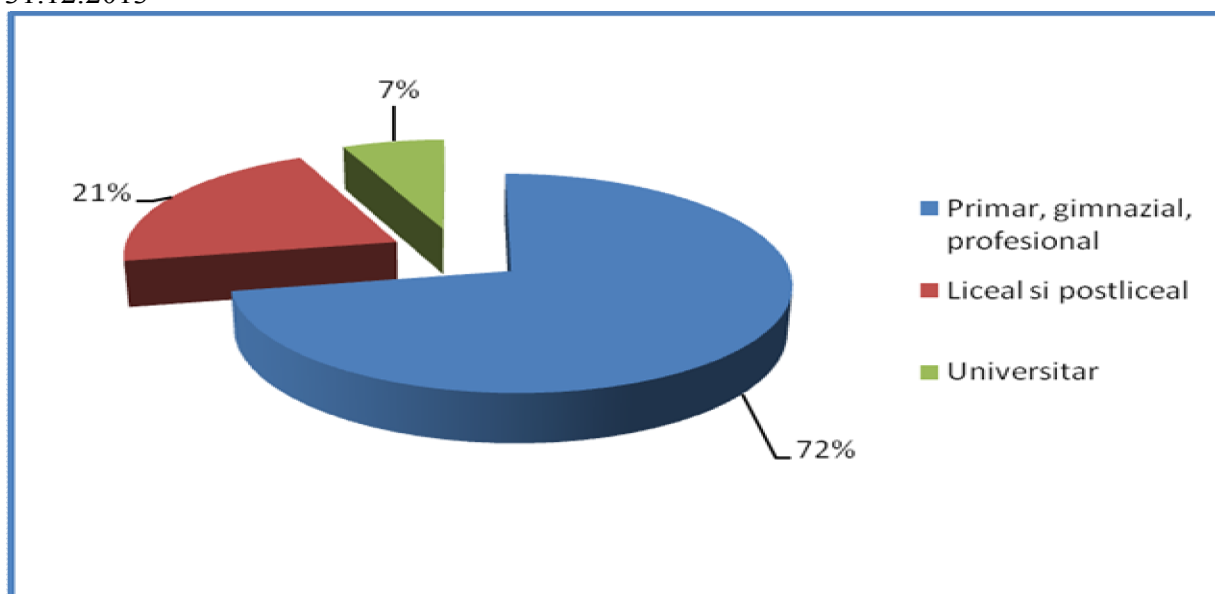

Sursa: AJOFM Constanța

Din perspectiva distribuției pe sexe, observăm că rata șomajului în rândul femeilor se situează peste cea înregistrată în rândul bărbaților.

În funcție de nivelul de instruire, 72,1% (8.633) dintre persoanele înregistrate la AJOFM sunt absovenți ai ciclurilor primare, gimnaziale sau profesionale, 21,1% (2.526) sunt persoane absolvente de liceu sau învățământ postliceal, iar 6,8% sunt persoane cu studii superioare.

Figura 24. Ponderea șomerilor înregistrați în funcție de nivelul de pregătire profesională la 31.12.2013

Sursa: AJOFM Constanța

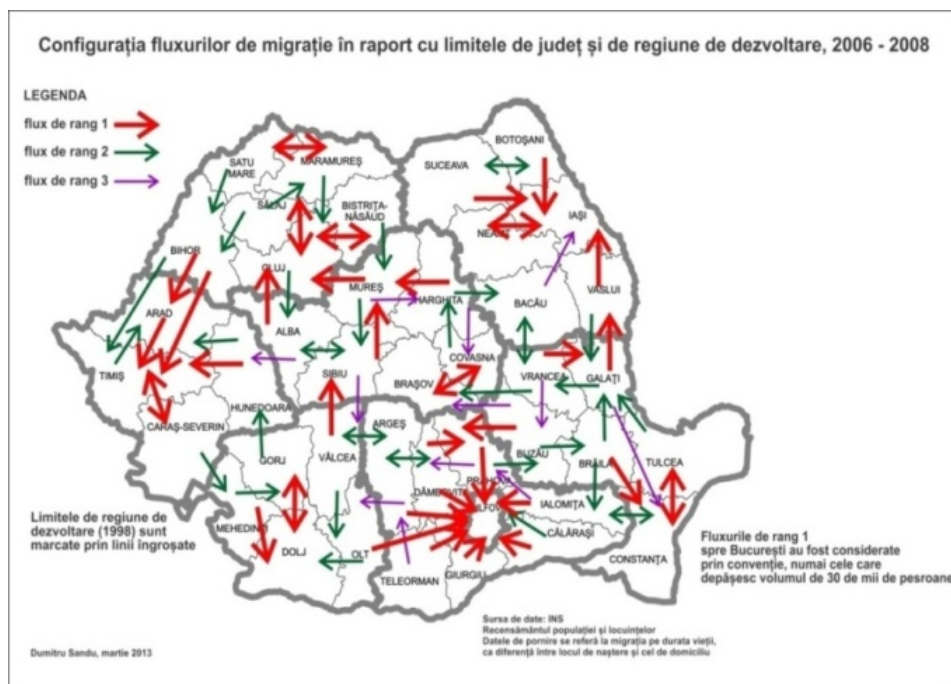
Potrivit AJOFM, din totalul intrărilor în evidențele șomajului, 5.867 persoane și-au pierdut locul de muncă în urma concedierilor, 1.571 sunt absolvenți ai instituțiilor de învățământ, 4.470 sunt persoane în căutarea unui loc de muncă cu reluare în evidențele agențiilor de ocuparea forței de muncă, iar 4.294 provin din alte situații.

2.4. Fluxuri de migrație

Pentru evaluarea corectă a situației cu privire la evoluția forței de muncă, migrația reprezintă un factor explicativ foarte important. Migrația reprezintă atât plecarea rezidenților, temporară sau definitivă, dar și sosirile cu scop de muncă. România s-a confruntat în ultimii 10 ani și mai ales după aderarea efectivă la UE cu un val de emigrație, teritorii întregi fiind afectate de valul de migrație către statele Uniunii Europene. Literatura în domeniul migrației din ultimii ani nu surprinde doar balanța migrației, net defavorabilă emigrației în detrimentul imigrației (sosiri), ci și aspecte particulare ale teritoriului României, la nivelul regiunilor de dezvoltare, județelor și localităților, privind comportamentul migratoriu al populației. Relevanța fenomenului în contextul analizei privind forța de muncă este deosebit de importantă, mai ales în contextul în care, sectoare importante (construcții, ex) nu reușesc să acopere necesarul de forță de muncă la nivel local și solicită angajați la nivel interjudețean.

Regiunea Sud-Est nu este o regiune specială la nivel național cu privire la fenomenul migrație, aici tendința de migrație înscriindu-se în mediile naționale. Un aspect de detaliu cu privire la migrația în interiorul acestei regiuni reflectă modul în care forța de muncă se deplasează pentru muncă din localitățile și județele de domiciliu, experții constatând că de cele mai multe ori, acest *pattern* creează o serie de fluxuri, fluxuri care sunt confirmate de indicatorii statistici. Astfel, fluxurile de migrație din anii 2000 (2002) sunt confirmate de fluxurile de migrație măsurate în anii 2010 (2011). Aceste fluxuri măsoară în primul rând, în cazul Regiunii Sud –Est, fluxurile migratorii specifice care vin spre județele dobrogene și indică faptul că acestea sunt legate mai degrabă de Galați-Brăila decât de Călărași-Ialomița. Recomandarea ar putea fi aici, pentru a stimula și mai mult continuarea tendinței fluxurilor forței de muncă în Regiune, județul Constanța și la nivelului Polului de Creștere chiar, din punct de vedere funcțional, intensificarea investițiilor pentru conectarea mai bună la nivel interjudețean cu zona Galați-Brăila-Vrancea-Buzău datorită concentrării fluxurilor din această zonă mai degrabă decât de zona Ialomița-Călărași.

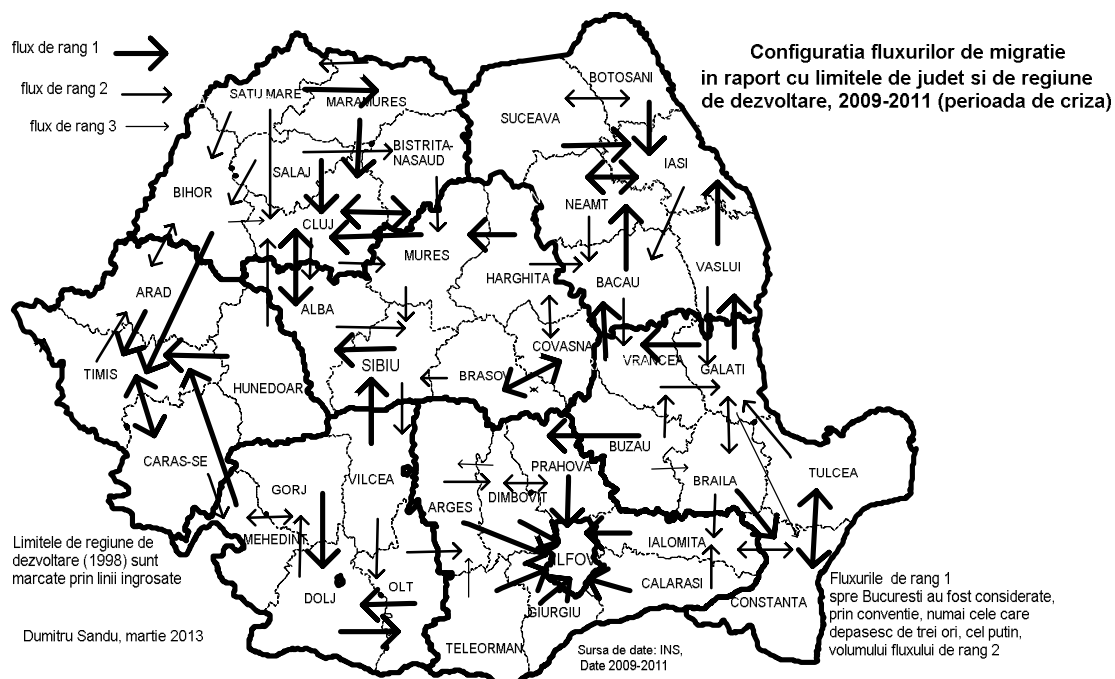
Harta 2. Configurația fluxurilor de migrație națională. Zona Constanța

Sursa: Dumitru Sandu, 2013, *Costuri și beneficii în reconfigurarea regiunilor sudice din România*

Harta migrației de mai sus indică faptul că județul Constanța preia fluxuri de migrație de rang 1 dinspre Tulcea și Brăila, de rang 2 dinspre Ialomița. La fel, Constanța trimite forță de muncă către Tulcea.

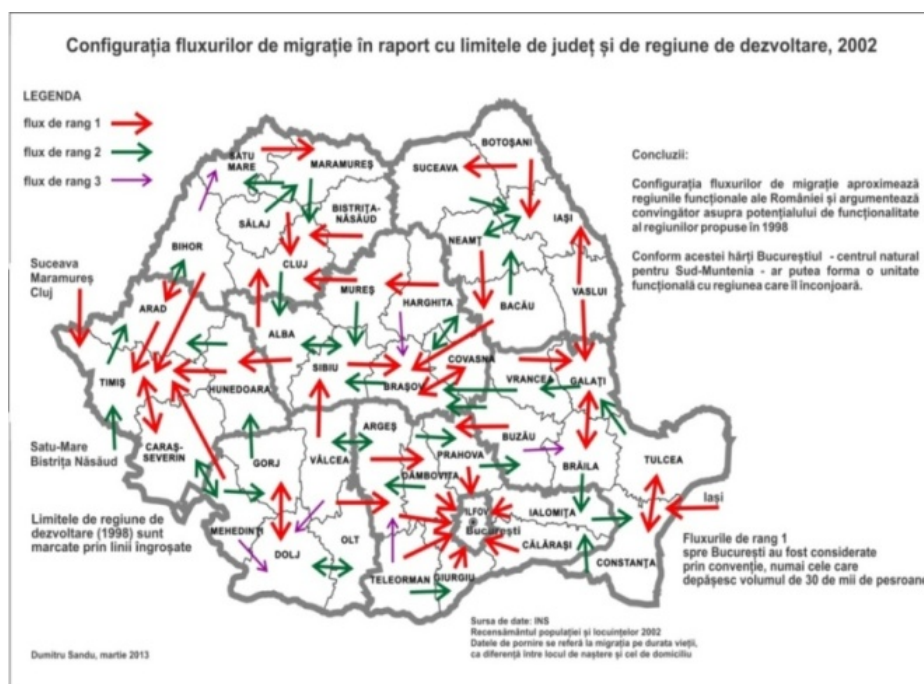
Harta 3. Fluxuri de migrație

Sursa: D Sandu, 2013, *Costuri și beneficii în reconfigurarea regiunilor sudice din România*

Tendința fluxurilor se menține în perioada 2009-2011, fapt care confirmă coerența relației între județele și dintre județele din sud est. O situație interesantă este oferită și de fluxurile de migrație în raport cu localitatea de domiciliu. Se observă aici de exemplu că județul Constanța preia forță de muncă (mai jos) din județul Iași, cu flux de rangul 1, deci de o relevanță foarte mare.

Harta 4. Fluxuri de migrație în relația cu localitatea de domiciliu

Sursa: D Sandu, 2013, *Costuri și beneficii în reconfigurarea regiunilor sudice din România*

Potrivit analizei „Disparități și fluxuri în fundamentarea social-economică a regionalizării administrative a României”¹², realizate de Consiliul Consultativ pentru Regionalizare (CONREG), în care sunt luate în calcul fluxurile migrației forței de muncă din 2002 și din perioada 2006-2008, la nivelul Regiunii Sud-Est sunt funcționale două „flancuri”: Constanța-Tulcea și Galați-Brăila-Vrancea. În cadrul studiului, au fost identificate fluxuri de rang I, care sunt rețele tari de comunicare inter-regională e între județele Brăila și Galați și care funcționează în ambele sensuri, dar și între Constanța și Tulcea, tot cu dublu sens. Fluxurile de rang II sunt specifice comunicării inter-regionale dintre Tulcea și Galați, prin plecările tulcenilor către Galați. Potrivit raportului, în intervalul 2006-2008, legăturile dintre județe s-au multiplicat și astfel a apărut un flux semnificativ și de la Galați la Constanța și unul de la Brăila la Constanța.

Deși la nivelul Regiunii Sud-Est se înregistrează în intervalul 2013-2014 un sold al schimbărilor de reședință negativ (-8.524 de persoane), la nivelul județului Constanța, în 2014 față de 2013, soldul schimbărilor de reședință, adică al migrației flotante, este unul pozitiv. În funcție de mediul de reședință, observăm, în același interval de referință, că localitățile urbane sunt mai atrăgătoare, numărul persoanelor sosite în orașe și care au solicitat viza fiind de 25% mai mare decât în 2013, în timp ce mediul rural este marcat de tendința de migrație a populației către alte zone.

¹² Consiliul Consultativ pentru Regionalizare, Dumitru Sandu, *Disparități și fluxuri în fundamentarea social-economică a regionalizării administrative a României*, 2013

Tabel . Soldul schimbărilor de reședință pe medii de rezidență

Mediu de reședință	Număr de persoane	
	2013	2014
Total Constanța	663	840
Urban	894	1.119
Rural	-231	-279

Sursa: INS, Tempo-Online

Potrivit datelor INS, în intervalul 2010-2012, sporul mediu anual al migrației interne și externe (2010-2012) la nivelul Polului de Creștere Constanța a fost pozitiv, cu o singură excepție. În Murfatlar, sporul mediu anual al migrației a fost negativ, asta înseamnă că numărul plecărilor a fost mai mari decât cel al sosiri.

Tabel . Sporul migrației interne și externe în intervalul 2010-2012

Localitate	sporul cumulat al migrației interne și externe 2010-2012	sporul mediu anual al migrației interne și externe 2010-2012 -
Agigea	570	2,7%
Constanța	712	0,1%
Corbu	131	0,7%
Cumpăna	1.170	3,1%
Eforie	361	1,1%
Lumina	732	2,5%
Mihail Kogălniceanu	43	0,1%
Murfatlar	-55	-0,2%
Năvodari	592	0,5%
Ovidiu	71	0,2%
Poarta Albă	51	0,3%
Techirghiol	605	2,6%
Tuzla	282	1,4%
Valu lui Traian	1.638	4,3%

Sursa: INS 2014

Notă: Sporul mediu anual al migrației interne și externe este calculat ca % în populația medie domiciliată în u.a.t. 2010

La nivelul Polului de Creștere Constanța, cea mai atractivă localitate din punctul de vedere al migrației este Valu lui Traian, care în intervalul de referință un spor mediu anual al migrației interne și externe de 4,3%, urmat de Cumpăna cu 3,1% și Agigea 2,7%.

Per total, sportul cumulat al migrației este pozitiv la nivelul tuturor localităților din Polul de Creștere, cu o concentrare la nivelul acelor localități unde activitatea economică este mai dinamică. Valu lui Traian, Techirghiol, Năvodari, Tuzla, Lumina, Agigea sunt exemplu pozitive din acest punct de vedere. Municipiul Constanța are un echilibru cu un spor cumulat

reprezentativ dar nu cu cifre extrem de mari, în timp ce u.a.t. Cumpăna are cel mai bun sport migratoriu, cu un număr de 1170 de persoane. Acest indicator indică dinamică și o sănătate economic și socială a localității.

2.5 Dezvoltarea umană în Polul de Creștere Constanța

Indicele Dezvoltării Umane pe Localitate în cadrul localităților județene și din cadrul polului

Gradul de dezvoltare al localităților Polului de Creștere în raport cu indicii statistici de evaluare a dezvoltării socio-economice este reflectat prin intermediul unor indici calculați la nivel național. Relevanța acestor factori cu privire la dezvoltarea forței de muncă și la evaluarea calității resursei umane din regiune este una importantă, mai ales datorită faptului că subindicatorii definesc standarde de dezvoltare esențial pentru dezvoltarea economic, atragerea investițiilor și încrederea în climatul de afaceri la nivel local.

Indexul de Dezvoltare Umană (IDU) este dezvoltat de Organizația Națiunilor Unite pentru a măsura și ierarhiza nivelurile de dezvoltare economică și socială. Indexul este compus din patru indicatori:

- speranța de viață la naștere;
- alfabetizare;
- învățământul;
- venitul național brut pe cap de locuitor.

Indicele Dezvoltării Umane Locale (IDUL) reprezintă o adaptare a Indexului de Dezvoltare Umană la nivel local. Acest Indice a fost ajustat pentru nivelul local, regional, pentru a oferi o vedere cât mai detaliată asupra dezvoltării la acest nivel.

Indicele Dezvoltării Umane Locale este similar cu Indexul Dezvoltării Umane din perspectiva utilizării unor indicatori ce măsoară educația, performanța economică și starea de sănătate. Speranța de viață la naștere nu este inclusă în IDUL.

În anul 2002, județul Constanța era încadrat în categoria județelor cu o dezvoltare scăzută – medie, după cum se poate observa și în figura de mai jos. Valorile IDUL la nivelul Județului Constanța au fost următoarele:

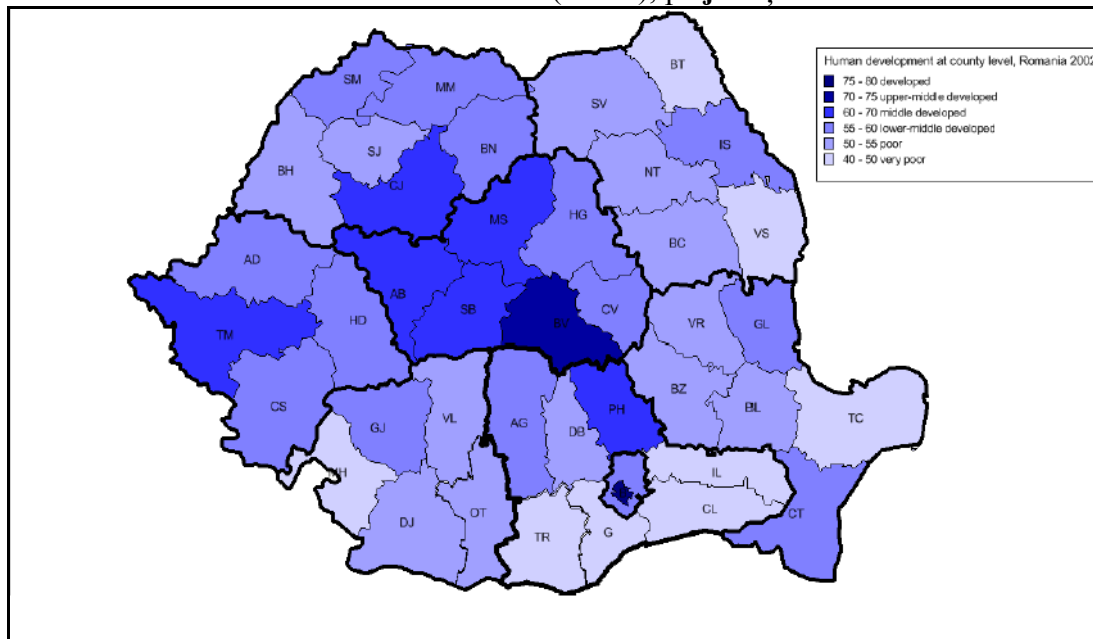
Tabel 19. Valori IDUL rural – urban județul Constanța

An	Mediul rural	Mediul urban
2002	43	64
2011	60	84
Total 2011	57	

Total 2012	77
------------	----

Sursa: Prelucrări după D Sandu, 2013, Conreg

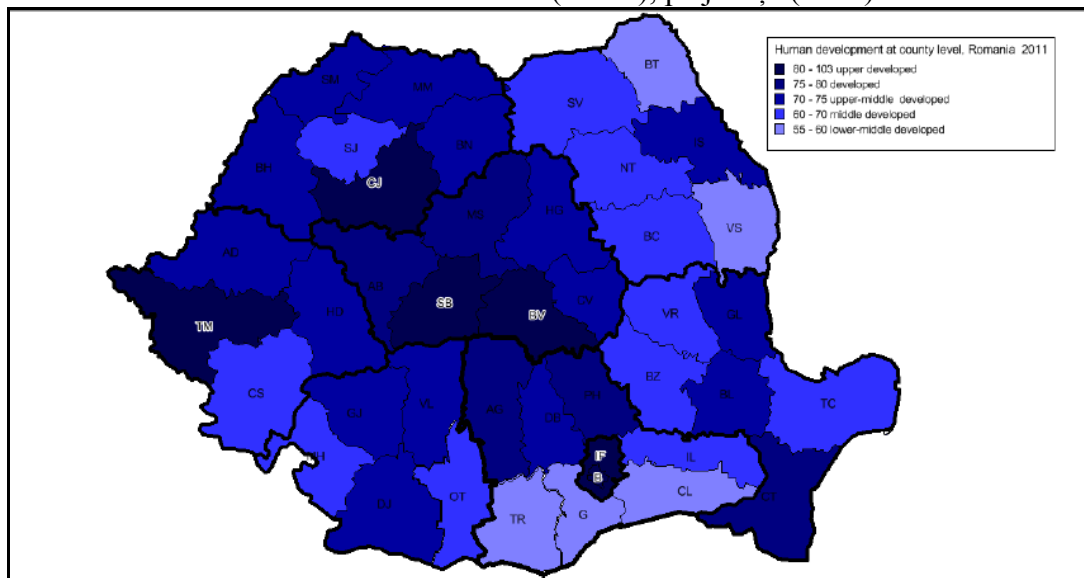
Harta 5. Indicele dezvoltării umane locale (IDUL), pe județe

Sursă: Studii de fundamente a SDTR – Studiul 1, Agora Est Consulting și Quattro Design

Comparația efectuată în cadrul raportului *Orașe competitive. Remodelarea geografiei economice a României*, cu anul 2011, ne arată o creștere semnificativă a IDUL la nivelul județului Constanța, cu trei niveluri în clasament, ajungând în categoria județelor dezvoltate.

Harta 6. Indicele dezvoltării umane locale (IDUL), pe județe (2011)

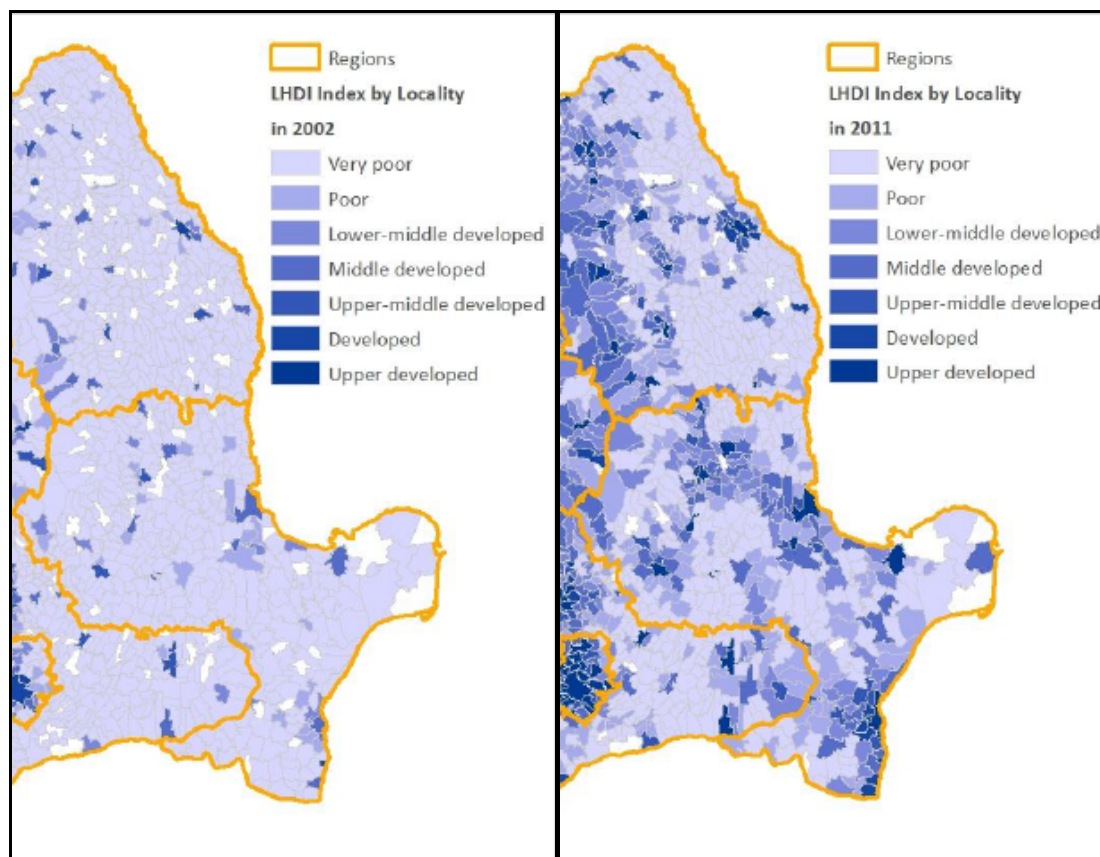

Sursă: Studii de fundamentare a SDTR – Studiul 1, Agora Est Consulting și Quattro Design

Indicele de Dezvoltare Umană Locală este corelat cu creșterea economică per ansamblu, factorii economici constituind elemente importante în explicarea dezvoltării umane, în special PIB-ul pe cap de locuitor. După cum se poate observa din figurile de mai sus, indicele dezvoltării umane a crescut în aproape toate județele țării din 2002 până în 2011, creșterea fiind mult mai mare în zonele urbane decât în zonele rurale. Dezvoltarea umană în comunitățile rurale a depins în foarte mare măsură de accesibilitatea acestora la centrele de creștere urbană, de facilitățile de comunicare, dar și de poziționarea lor în cadrul unor regiuni mai mult sau mai puțin dezvoltate, de migrația sau naveta către localitățile învecinate.

Harta 7. Indicele dezvoltării umane locale (IDUL), la nivel de localitate (2002) (2011)

Harta 8. Indicele dezvoltării umane locale (IDUL), la nivel de localitate

Sursă: Dumitru Sandu, Raport: Orașe competitive. Remodelarea geografiei economice a României, 2013

La nivelul localităților, creșterea în jurul Municipiului Constanța a fost, de asemenea, substanțială în perioada 2002-2011, observându-se o creștere de la un nivel scăzut și foarte scăzut, până la un nivel mediu, dezvoltat și foarte dezvoltat.

Proximitatea față de anumite zone cheie de dezvoltare, în special orașe și accesul la infrastructură reprezintă elemente ce catalizează dezvoltarea.

Un alt indicator relevant pentru dezvoltarea U.A.T este IDSL – Indicele Dezvoltării Sociale Locale. Acest indicator compozit ia în calcul o serie de indicatori de dezvoltare socială care furnizează situația gradului de dezvoltare a localităților. Indicele este format din 7 indicatori: nivelul de educație, vârsta medie, speranța de viață, numărul de autoturisme la mia de locuitori, suprafața medie a locuinței, consumul de gaze pe locuitor, categoria de mărime a localității. Ultima analiză realizată în anul 2010 indică faptul că localitățile din pol, au un scor mai degrabă pozitiv urmând scorul general al județului Constanța la nivel regional și național.

Tabel 20. Indicele Dezvoltării Sociale Locale la nivelul localităților din Polul de Creștere Constanța

Pol de Creștere	U.A.T.	Scor IDSL	Rating
Constanța	Municipiul Constanța	89	orașe mediu dezvoltate
	Oraș Eforie	77	orașe sărace
	Oraș Năvodari	77	orașe sărace
	Oraș Techirghiol	71	orașe sărace
	Agigea	74	comune dezvoltate
	Oraș Ovidiu	74	orașe sărace
	Tuzla	67	comune dezvoltate
	Corbu	62	comune dezvoltate
	Cumpăna	66	comune dezvoltate
	Oraș Murfatlar	56	orașe sărace
	Mihail Kogălniceanu	66	comune dezvoltate
	Poarta Albă	60	comune dezvoltate
	Valu lui Traian	69	comune dezvoltate
	Lumina	64	comune dezvoltate

Sursa: <https://sites.google.com/site/dumitrusandu/bazededate>

O imagine complementară cu privire la gradul de dezvoltare al localităților este oferită și de alți indici compoziți, realizați mai recent. Pentru implementarea politicii agricole comune în domeniul dezvoltării rurale, Ministerul Agriculturii a dezvoltat un **indice de potențial socio-economic** al localităților rurale, indice agregat¹³ pe 5 dimensiuni: Potențial endogen, Caracteristici fizico-geografice, Capital uman, Activitatea economică, Echipare tehnico-edilitară. Indicele are la baza analizei 25 de indicatori specializați pe cele 5 categorii menționate.

Tabel 21. Potențialul de dezvoltare a comunelor din Polul de Creștere Constanța

Pol de Creștere	U.A.T.	Poziție națională	Rating
Constanța	Agigea	88	0,5475
	Tuzla	175	0,5204
	Corbu	380	0,4957
	Cumpăna	86	0,5488
	Mihail Kogălniceanu	10	0,6090
	Poarta Albă	319	0,5020
	Valu lui Traian	220	0,5137
	Lumina	275	0,5072

¹³ Studiu privind stabilirea potențialului socio-economic de dezvoltare al zonelor rurale, "Asistență tehnică pentru pregătirea perioadei de programare în domeniul dezvoltării rurale 2014-2020", Contract: C/511/1/1/S/12/00/02/S0 din 05.08.2014, Academia de Studii Economice

Sursa: Studiu privind stabilirea potențialului socio-economic de dezvoltare al zonelor rurale. Legendă: Potențialul a fost stabilit pe o scală de până la 6. Cel mai mic scor din țară este de 0,2586.

Se poate, așadar, observa un scor mediu pentru comunele din zona Polului de Creștere, dar și câteva scoruri mari, obținute de comunele din imediata vecinătate a municipiului Constanța și care îndeplinesc funcțiuni economice și rezidențiale cheie la nivelul municipiului.

Scorul are în compoziție și punctajul acordat acestor u.a.t rurale la indicatorul Activități Economice, unde 2 subindicatori se referă la forța de muncă locală. Aceștia se referă la numărul de angajați în IMM, PFA și AF la 1000 de locuitori precum și la ponderea populației ocupate în sectorul secundar și terțiar din totalul populației ocupate.

Raportat la acest indicator, localitățile Mihail Kogălniceanu și Cumpăna se află în topul primelor 100 de u.a.t-uri rurale la nivel național cu privire la potențialul de dezvoltare. Agigea la rândul său ocupă un loc fruntaș. În ansamblu, localitățile Polului de Creștere Constanța au un bun potențial de dezvoltare, unul dintre indicatorii cheie, Capitalul Uman, având un aport important la evaluarea potențialului autohton.

2.6 Specializări educaționale la nivel teritorial. Corelarea cu piața muncii

Rețeaua școlară a municipiului Constanța cuprindea, în 2014-2015, 25 de colegii și licee, 25 de școli de învățământ primar și gimnazial, 24 de unități de învățământ preprimar. În Constanța funcționează 6 universități, în cadrul cărora funcționează 28 de facultăți, 20 fiind publice și 8 private.

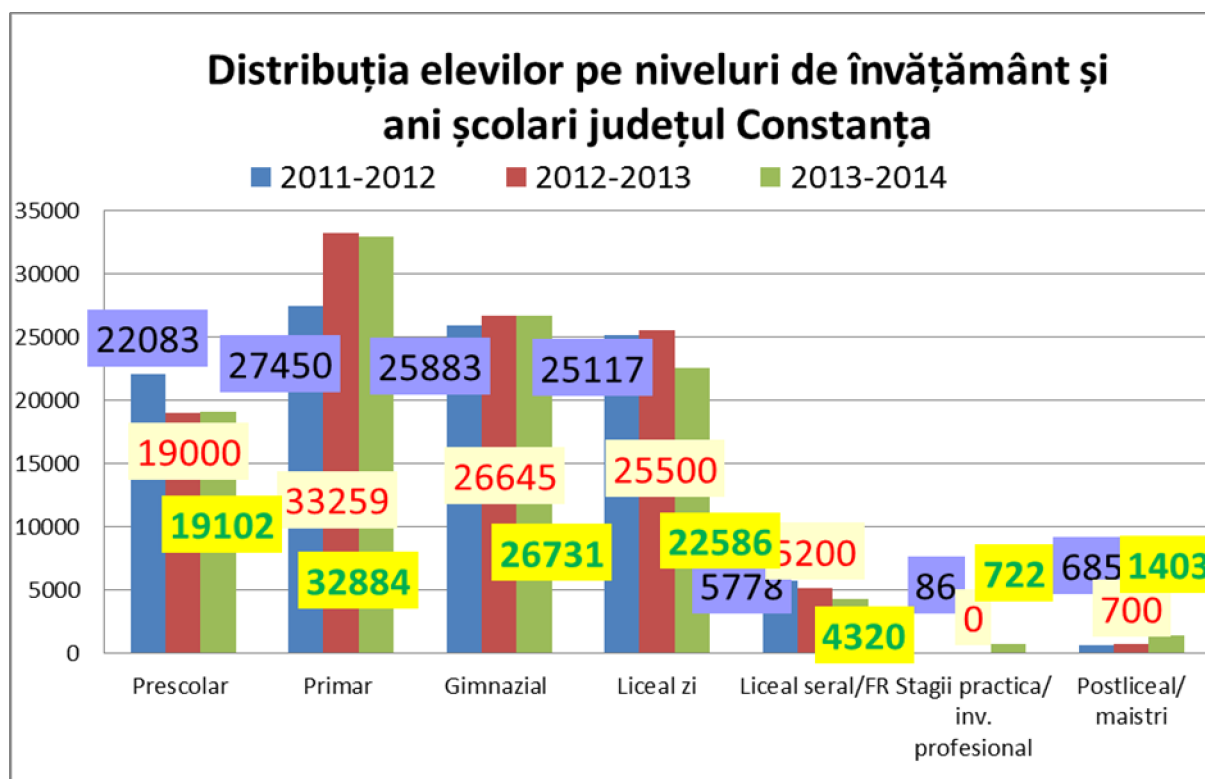
Tabel 22. Rețeaua educațională a Polului de Creștere Constanța

Localitatea	Grădinițe	Școli gimnaziale	Licee	Universități
Agigea	1	1		
Constanța	24	25	25	6
Corbu		1		
Cumpăna	2		1	
Eforie		1	1	
Lumina	1	1	1	
Mihail Kogălniceanu	1		1	
Năvodari	4	3	1	
Murfatlar		1	1	
Ovidiu	1	1	1	
Poarta Albă		1	1	
Techirghiol			1	
Tuzla		1		
Valu lui Traian	2			

Sursa: ISJCTA

În 2014, populația școlară, care reprezintă totalitatea copiilor din grădinițe și creșe, a elevilor și studenților cuprinși în procesul de instruire și educare, la nivelul Polului de Creștere Constanța era de 95.164 de persoane, în scădere cu 11,7% față de 2010. Peste 78% din populația școlară a Polului provine din municipiul Constanța.

Figura 25. Evoluția numărului de elevi ai județului Constanța, pe niveluri de învățământ

Sursa: INS, 2014

În intervalul de referință, populația școlară a înregistrat descreșteri procentuale semnificative în Poarta Albă (-26%) și în municipiului Constanța (-15%). La polul opus se situează localitățile Lumina, Valu lui Traian, Ovidiu și Cumpăna, localități în care populația școlară a crescut în 2014 față de 2010 cu 35,7%, 17,5%, 10,63%, respectiv 10,58%.

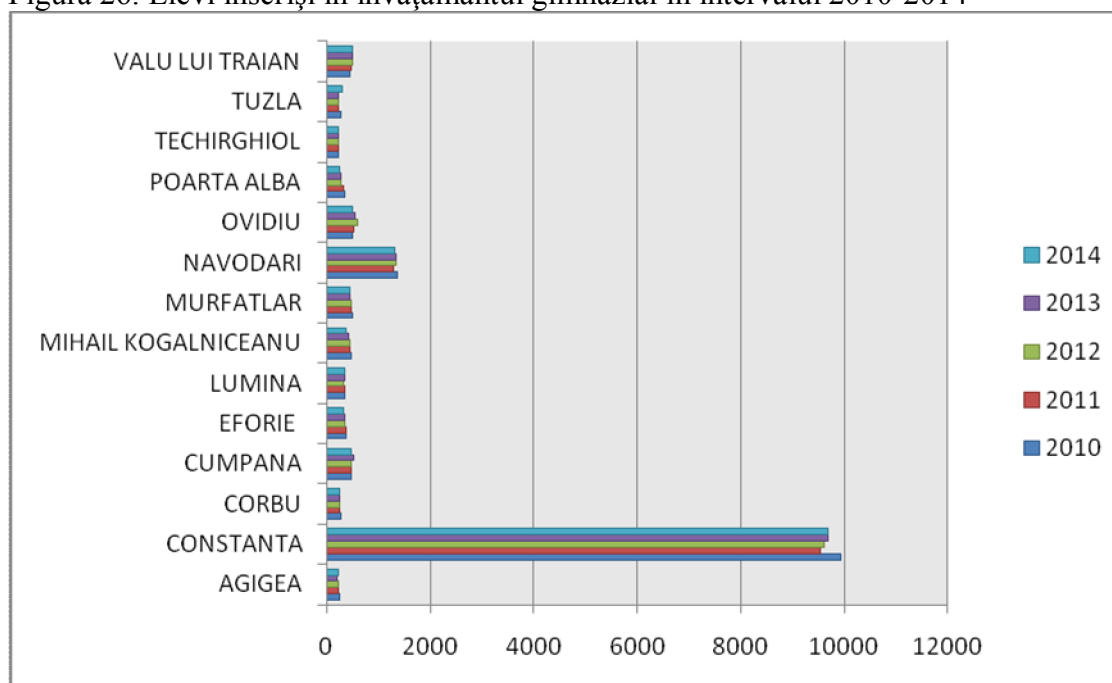
Pe nivele de educație, situația de la nivelul Polului de Creștere Constanța arată astfel:

- în creșele localităților Polului erau înscriși în 2014, 482 de copii (403 în Constanța, 11 în Eforie și 68 în Năvodari)
- numărul copiilor înscriși în grădinițe a înregistrat față de 2010 o scădere cu 6,7%, singurele localități în care, în intervalul de analiză a crescut numărul copiilor înscriși au fost Agigea (+31,4%), Lumina (+13,9%) și Valu lui Traian (+7%).
- Numărul elevilor înscriși în învățământul preuniversitar era, în 2014, de 58.438 de copii, ceea ce reprezintă o creștere cu 3,3% față de valoarea înregistrată în 2010.

Deși, în majoritatea localităților componente ale Polului, trendul este unul pozitiv și numărul elevilor înscriși în învățământul preuniversitar a înregistrat, în 2014, creșteri procentuale situate între 2 și 45%, totuși în localitățile Poarta Albă, Techirghiol, Ovidiu și Murfatlar, populația școlară a scăzut, cea mai mare scădere fiind înregistrată în Poarta Albă, -25,6%.

- Numărul elevilor înscriși în învățământul primar și gimnazial, inclusiv cel special, a crescut în intervalul 2010-2014 cu 13%. În 2014, erau înscriși în învățământul primar și gimnazial, inclusiv cel special 35.241 de copii, 56,8% dintre acești fiind elevi ai ciclului gimnazial. În intervalul de referință, doar două dintre localitățile Polului, Poarta Albă și Mihail Kogălniceanu, au înregistrat o scădere a numărului de elevi, cu -19, respectiv -3,8%. Cea mai importantă creștere a fost înregistrată în comuna Valu lui Traian, +22%.

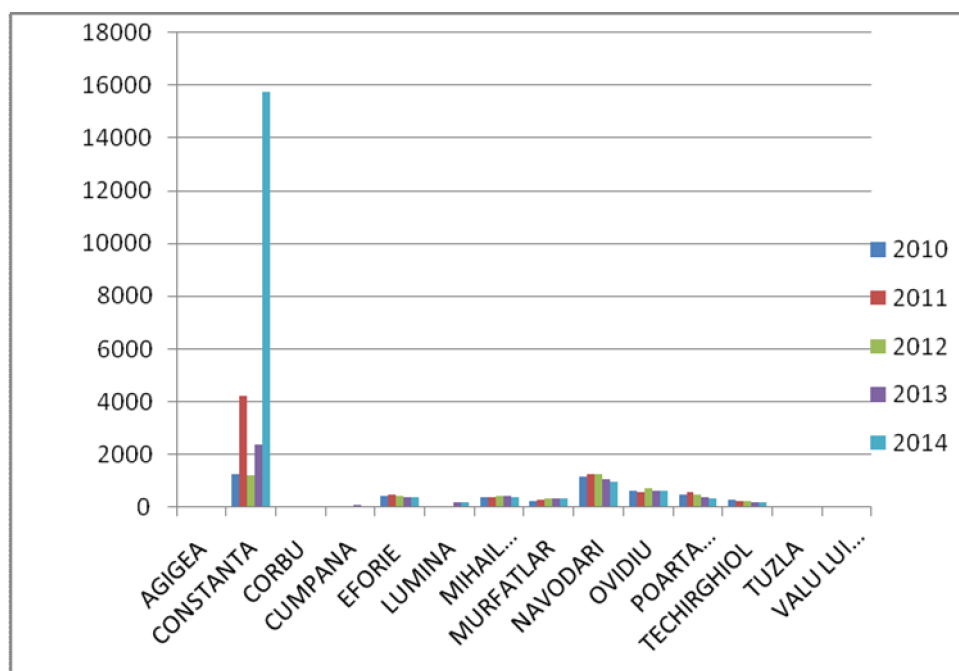
Figura 26. Elevi înscriși în învățământul gimnazial în intervalul 2010-2014

Sursa: INS, 2014

- Numărul elevilor înscriși în învățământul liceal era, în 2014, de 18.695. Numărul elevilor înscriși în învățământul liceal, în intervalul 201-2014, a urmat un trend descendent în localitățile Constanța, Eforie, Năvodari, Techirghiol și Poarta Albă, reducându-se cu -21,5 - -17,7%. În intervalul de referință, cea mai importantă creștere a fost înregistrată în Cumpăna, unde numărul elevilor înscriși la liceu a crescut cu 140,5%.

Figura 27. Elevi înscriși în învățământul liceal în intervalul 2010-2014

Sursa: INS, 2014

- Potrivit datelor INS, în 2014, numărul elevilor înscriși în învățământul profesional era de 533 de elevi, cu mențiunea că în această sumă se regăsesc doar persoanele înscrise în instituțiile de profil din Constanța, Năvodar și Ovidiu, datele din Techirghiol și Poarta Albă nefiind disponibile.
- Numărul elevilor înscriși în învățământul postliceal era, în 2014, de 3.467, ceea ce, față de valoarea înregistrată în 2010, reprezintă o creștere cu 92%.
- Numărul elevilor înscriși în învățământul de maiștri era, în 2014, de 502, ceea ce, față de valoarea înregistrată în 2010, reprezintă o creștere cu peste 260%.
- Numărul studenților și cursanților înscriși în învățământul superior era, în 2014, de 24.111 persoane. Dintre aceștia, 88,8% erau cursanți în învățământul superior public.

Oferta educațională universitară a județului Constanța este complexă. Toate universitățile sunt localizate în Municipiul Constanța. Prin cursurile pe care le oferă, universitățile locale asigură calificarea într-o varietate de domenii de activitate:

Tabel 23. Lista instituțiilor de învățământ superior din Constanța și specializările disponibile

Facultăți din cadrul Universității Ovidiu:	• Psihologie și Științele Educației • Istorie și Științe Politice • Educație Fizică și Sport • Științe aplicate și inginerie
---	---

	• Inginerie Mecanică, Industriaă și Maritimă • Construcții • Medicină • Farmacie • Matematică și Informatică • Medicină Dentară • Științe Economice • Științele Naturii și Științele Agricole • Litere • Drept, Științe Administrative și Sociogie • Arte • Teologie
Universitatea Maritimă din Constanța	• Navigație • Electromecanică • Departamentul IMO (departament însărcinat cu formarea studenților)
Universitatea Tomis	• Administrarea Afacerilor • Finanțe Bănci • Economia comerțului, turismului, serviciilor
Universitatea Spiru Haret	• Drept și Administrație Publică • Maagement Financiar-Contabil
Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir	• Management Turistic și Comercial
Universitatea Andrei Șaguna	• Științele Comunicării și Științe Politice • Psihosociologie • Drept și Științe Administrative • Științe Economice
Academia Navală Mircea cel Bătrân	• Inginerie Maritimă • Navigație și Management Naval

În anul școlar 2014-2015, planul de școlarizare al Inspectoratului Școlar Județean Constanța, elaborat în colaborare cu Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social și în corelare cu Planul local de acțiune pentru învățământ, pentru absolvenții clasei a VIII-a cuprindea oferte școlare distribuite după cum urmează: 60% pentru învățământul profesional și tehnic și 40% pentru cel teoretic și vocațional. Învățământul profesional este susținut financiar de guvern care acordă, prin punerea în aplicare a Hotărârii de Guvern nr. 1062/2012, o sumă de 200 de lei pe lună pentru fiecare elev.

Analiza ocupării în învățământ la nivelul u.a.t-urilor din cadrul Polului de Creștere Constanța indică o situație eterogenă a resursei educaționale și forței de muncă potențiale.

Tabel 24. Indicatori educaționali cheie la nivelul Polului

Localitatea	Licee, inclusiv școli tehnice, profesionale, de arte și meserii 2014	Elevi înscriși în învățământul primar	Elevi înscriși în învățământul gimnazial	Elevi înscriși în învățământul liceal și profesional
AGIGEA	-	278	230	0
CONSTANȚA	33	12326	333	15119
CORBU	-	339	354	0
CUMPĂNA	1	688	384	90
EFORIE	1	424	446	360
LUMINA	1	506	1473	193
MIHAIL	1	457	481	386
KOGĂLNICEANU				
MURFATLAR	1	557	257	336
NĂVODARI	1	1679	251	860
OVIDIU	1	694	233	618
POARTA ALBĂ	1	353	492	322
TECHIRGHIOI	1	342		175
TUZLA	-	294		0
VALU LUI TRAIAN	-	678		0

Sursa: MECT, 2014

Se poate constata că în multe dintre localitățile zonei nu există licee, școli tehnice și profesionale, de arte și meserii. Constanța este centrul educațional al Polului și găzduiește peste 33 de astfel de instituții.

Tabel 25. Dinamica elevilor înscriși în învățământul liceal și profesional 2010-2014

Localitatea	Dinamica
AGIGEA	
CONSTANȚA	-4,1%
CORBU	
CUMPĂNA	24,9%
EFORIE	-4,3%
LUMINA	
MIHAIL KOGĂLNICEANU	2,1%
MURFATLAR	7,8%
NĂVODARI	-9,0%
OVIDIU	-0,1%
POARTA ALBĂ	-10,3%
TECHIRGHIOI	-9,3%
TUZLA	

VALU LUI TRAIAN

Sursa: MECT, 2014

Cu excepția comunei Cumpăna unde dinamica elevilor înscriși în învățământul liceal și profesional este pozitivă, în celelalte localități din Pol, inclusiv în municipiul Constanța, dinamica sunt negative. O posibilă cauză este interesul scăzut pentru învățământul profesional, interes observat la nivelul întregii țări.

În ceea ce privește formarea profesională, conform informațiilor la nivelul Constanței, în cursul anului 2015 au fost susținute 215 de cursuri acreditate. Fiecare dintre aceste cursuri au format la rândul acestora câteva zeci de persoane, deci numărul de absolvenți ai cursurilor certificate ar putea ajunge anual la 2500-3000 de persoane. Acest număr are relevanță dacă cursurile oferite se suprapun cu cererea de formare din piața forței de muncă a localităților componente ale Polului de Creștere Constanța. Se observă că peste jumătate din cursurile organizate se concentrează pe “soft skills” în timp ce cealaltă jumătate se concentrează pe “meserii”.

Tabel 26. Cursuri de formare profesională organizate în anul 2014

Curs de calificare sau specializare	Număr cursuri
Administrator pensiune turistică	4
Agent curățenie	3
Agent de pază	3
Agent de securitate	1
Apicultor	2
Arhivar	1
Baby-sitter	2
Barman	3
Bucătar	4
Cadru tehnic în domeniul stingerii incendiilor	1
Cameristă	8
Coafor	3
Competențe antreprenoriale	8
Competențe informatice	4
Competențe lingvistice engleză	7
Conducător ambarcațiuni de agrement	1
Contabil	1
Cosmetician	4
Director de program	2
Dispecer centru de alarmă	2
Docher	3
Dulgher tâmplar parchetar	1
Evaluatori programe de formare	1
Evaluatori de risc	6

Expert prevenire reducere riscuri tehnologice	3
Expert achiziții	6
Fochist	2
Formator	6
Frizer-coafor-manichiură-pedichiură	5
Infirmieră	6
Îngrijitor bătrâni la domiciliu	3
Inspector (Referent) Resurse Umane	6
Inspector în domeniul securității și sănătății în muncă	6
Instalator instalații tehnico-sanitare și de gaze	2
Legumicultor	2
Liftier	3
Lucrător în arte combinate	6
Lucrător în creșterea animalelor	2
Lucrător în cultura plantelor	2
Macaragiu	1
Manager al sistemelor de management de mediu	2
Manager de proiect	6
Manager de securitate	8
Manager în activitatea de turism	5
Manichiurist – pedichiurist	3
Marinar	2
Maseur	4
Mașinist la mașini pentru terasamente (ifronist)	2
Mașinist pod rulant	2
Motorist nave	2
Ofiter de punte maritim	1
Operator dană	2
Operator introducere, validare și prelucrare date	1
Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	6
Peisagist, floricultor	3
Pescar în ape interioare și de coastă	2
Pomicultor	1
Pompagiu	3
Recepționar Hotel	4
Stivuitorist	3
Tehnician în hotelărie	1
Tehnician maseur	10
Tehnician pentru sisteme de detecție, supraveghere video și de monitorizare control acces și comunicații	1
Tehnician Veterinar	3
Viticultor	1

Pentru a putea dezvolta acele meserii sau certificări care sunt necesare pieței forței de muncă la nivel județean, se impune o coordonare a instituțiilor cheie, ONG-urilor sau altor furnizori de cursuri de formare profesională, astfel încât să fie evitate redundanțele și să fie livrate cursuri necesare agenților economici din zonă.

3. Dinamici ale ocupării în muncă pe sectoare economice

3. 1. Piața forței de muncă la nivel de regiune, județ și pol de creștere

În 2014, potrivit INS, resursa de muncă, definită ca acea categorie de populație care dispune de ansamblul capacităților fizice și intelectuale care îi permit să desfășoare o muncă utilă în una din activitățile economiei naționale, era de 1.566,2 mii de persoane. Aproape 30% din resursa de muncă era localizată în județul Constanța (448,8 mii de persoane). Din perspectiva distribuției pe sexe a resursei de muncă, la nivel regional, 53% erau persoane de sex masculin. Și la nivelul județului Constanța se menține tendința regională, procentul bărbaților apti de muncă fiind de 52%.

Din perspectiva ratei de ocupare, calculată ca raport procentual între populația ocupată civilă și resursele de muncă, valorile sunt similare. La nivel regional, rata de ocupare este de 68,8%, iar la nivelul județului, indicatorul este de 65%. Peste 71% din populația masculină a regiunii este activă, iar în cazul persoanelor de sex feminin procentul este de 66,3%. La nivel județean, rata de ocupare este de peste 69% în cazul persoanelor de sex masculin și de peste 60% în cazul celor de sex feminin.

Din perspectiva ratei de activitate, definită ca raportul procentual dintre populația activă civilă și resursele de muncă, în 2014, indicatorul se situa la nivelul Regiunii Sud-Est la 67,7% și la 67,6% în județul Constanța. Pe sexe, rata de activitate era de 71,7% în cazul bărbaților din județul Constanța, cu 3 puncte procentuale peste rata regională și sub rata regională în cazul persoanelor de sex feminin.

Din datele comunicate de AJOFM Constanța, în 2014, la nivelul județului au fost 7.600 de posturi vacante, numărul persoanelor încadrate fiind de 2.987 de persoane.

3.2. Ocuparea pe sectoare

3.2.1 Primar

Polul de Creștere Constanța este situat într-unul dintre cele mai importante bazine agricole ale țării. Aproape 80% din totalul județului este suprafață agricolă.

În intervalul 2008-2014, în județul Constanța, valoarea producției ramurii agricole s-a diminuat cu aproape 11%, iar contribuția județului la construirea valorii indicatorului la nivel național era, în 2014 de 2,8%, în scădere cu 0,7 puncte procentuale față de contribuția din 2008.

În intervalul 2008-2014, la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, procentul persoanelor ocupate în agricultură a înregistrat o scădere cu 3,1%. Acest trend se menține și la nivelul județului Constanța, unde masa persoanelor ocupate în agricultură s-a redus în intervalul de analiză cu 2,5%.

În 2014, peste 21% din populația activă civilă a județului era ocupată în sectorul primar. În intervalul 2008-2014, numărul bărbaților activi în agricultură ai Regiunii Sud-Est s-a diminuat cu 4%. Și numărul femeilor s-a diminuat cu 2,1%, ajungând în 2014 la 165.200 de persoane. Și județul Constanța urmează trendul regional, înregistrând scăderi de 2,6% în rândul persoanelor de sex masculin și de 2,5% în cazul femeilor.

Tabel 26. Populația ocupată civilă în agricultură, silvicultură și pescuit în 2014

		Mii de persoane
Total	Regiunea SUD-EST	314,9
	Constanța	61,4
Feminin	Regiunea SUD-EST	165,2
	Constanța	31,6

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

Potrivit datelor comunicate de AJOFM Constanța, în 2014, numărul locurilor vacante în agricultură era de 2 posturi, din care la finalul anului fusese ocupat unul.

3.2.2. Industrie

Sectorul secundar este compus din industrie și construcții. Populația ocupată în acest sector, în 2014, se ridică la nivelul județului Constanța la 82,3 mii de persoane, în scădere cu 14,3% față de totalul înregistrat în 2008, dar în creștere cu 0,2% față de valoarea din 2012.

Tabel 27. Populația ocupată în industrie

		Mii de persoane			
		2008	2010	2012	2014
Regiunea de Dezvoltare Sud-Est		229,3	189,9	288,8	289,5
Constanța		60,3	52,2	50,9	50,7

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

Cei mai mulți dintre angajații sectorului secundar din județul Constanța activau în 2014 în industrie, contribuind cu 17,5% din totalul populației ocupate în industrie la nivel regional. În 2008, județul Constanța contribuia cu 26,3% la totalul populației ocupate în industrie la nivel regional.

Populația ocupată în construcții s-a situat pe un trend descendent în intervalul 2008-2014 la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, scăderea fiind de aproape 8%. Tendința se menține și la nivelul județului Constanța, unde reducerea depășește valoarea regională cu aproximativ 5%.

Tabel 28. Populația ocupată în construcții

	Mii de persoane			
	2008	2010	2012	2014
Regiunea de Dezvoltare Sud-Est	87,8	81,6	78,4	81
Constanța	35,7	34,2	31,2	31,6

Sursa: Date prelucrate INS, Tempo-Online

Constanța contribuie cu 39% din totalul populației ocupate în construcții la nivel regional, în scădere cu 1,6% față de contribuția din 2008.

3.2.3 Servicii

În cadrul analizei privind sectorul terțiar, sunt luate în considerare următoarele dimensiuni: vânzări en-gros și cu amănuntul, servicii financiare, cercetarea (științifică) și dezvoltarea, serviciile publice, transportul și distribuția, tehnologia informației și telecomunicațiile.

Potrivit Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României¹⁴(SDTR), „*existența unui sector comercial puternic este extrem de importantă, ajutând la dezvoltarea industriilor verticale, cu potențial impotant și la atragerea de investiții. Comerțul se poate dezvolta prin dezvoltarea infrastructurii și accesibilității în primul rând, deci corelarea strategică pentru dezvoltarea comerțului în zonele cu rezultate slabe, trebuie realizată în paralel cu proiectarea măsurilor de infrastructură*”.

Potrivit SDTR, firmele constănțene active în domeniul comercial au contribuit, în medie, în intervalul 2008-2012 cu 6,6% la cifra de afaceri totală realizată de firmele de profil la nivel național. Această contribuție, plasează firmele din Constanța pe poziția a treia în clasamentul național, județul fiind devansat de Municipiul București (29,8%) și Ilfov (13,9%).

Tabel 29. Valori aferente cifrei de afaceri înregistrate de firmele de profil din Constanța în intervalul 2008-2012

2008	234.041.619
2009	716.473.916
2010	2.320.274.957
2011	2.929.435.596
2012	3.081.026.939

Sursa: SDTR

¹⁴ Strategia de Dezvoltare Teritorială a României, Studii de Fundamentare, Studiul 6

Valoarea cifrei de afaceri înregistrată de operatorii economici constănțeni, în 2012, era de 13 ori mai mare decât în 2008, cea mai semnificativă creștere survenind în intervalul 2009-2010, +223,8%.

Din perspectiva numărului de angajați, 16,6% din totalul populației ocupate civile a județului Constanța activa, în 2014, în comerț. Numărul angajaților din comerț a crescut în intervalul 2008-2014 cu 6 puncte procentuale.

Tabel 30. Populația ocupată civilă în comerț cu ridicata și amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor

		Mii de persoane			
An		2008	2010	2012	2014
Zona					
Regiunea Sud Est		131,3	127	132,2	134,3
Constanța		45,7	44,2	46,8	48,5

Sursa: date prelucrate INS, Tempo-Online

Din perspectiva cifrei de afaceri a companiilor active în domeniul comerț în județul Constanța observăm, per ansamblu, la finalul intervalului 2008-2011, o creștere cu 7% a indicatorului, dar dacă ne raportăm la 2009, când a fost înregistrată valoarea maximă, anul 2011 înseamnă o reducere cu 6,9% a cifrei de afaceri a companiilor de profil.

Tabel 31. Valori aferente cifrei de afaceri înregistrate de firmele de profil din Constanța în intervalul 2008-2012

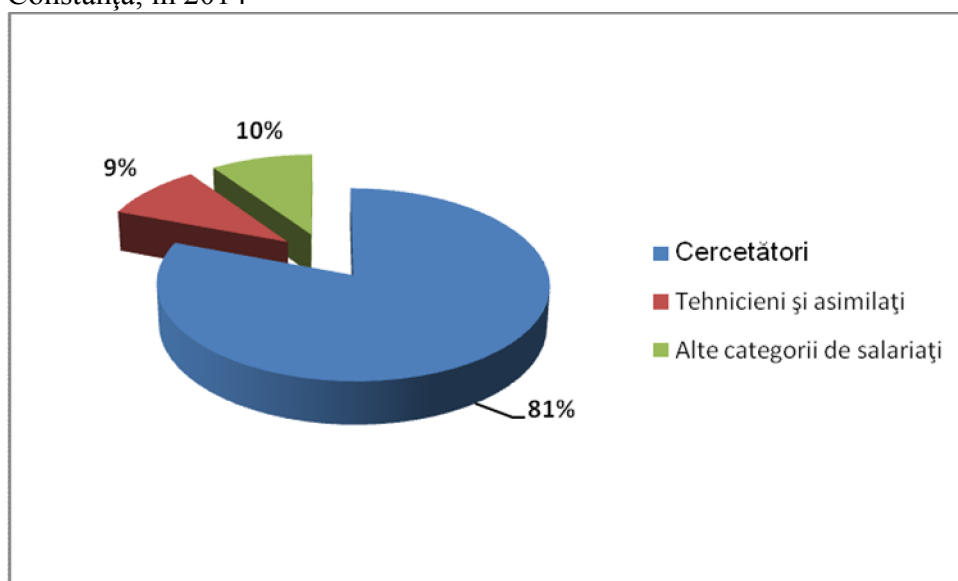
2008	48.174.203
2009	55.375.198
2010	50.742.195
2011	51.556.707

Sursa: SDTR

3.2.4. Cercetare Dezvoltare

Din perspectiva numărului salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare, la nivel regional peste 55% dintre aceștia lucrau, în 2014, în firmele de profil din județul Constanța. Constanța se poziționează peste valoarea regională la capitolul salariați în cercetare-dezvoltare la 10.000 de persoane ocupate civile, cu un procent de 31,2% față de cele 16,8% înregistrate la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est.

Figura 28. Distribuția salariaților din cercetare-dezvoltare în funcție de ocupație, în județul Constanța, în 2014

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

Din perspectiva ocupației, 80,79% dintre salariații din cercetare-dezvoltare din județul Constanța erau în, 2014, cercetători (736 de salariați), sub 10% fiind tehnicienii și asimilații (88 de salariați), precum și alte categorii de salariați de profil (87 de salariați).

Din perspectiva cheltuielilor efectuate în unitățile cu activitate de cercetare-dezvoltare, se poate observa că la nivel regional sumele au scăzut în intervalul 2012-2014, în timp ce la nivelul județului Constanța acestea au urmat un trend ascendent. Operatorii economici constănțeni au contribuit, în intervalul 2012-2014, cu 33-47% la constituirea indicatorului cheltuieli efectuate în unitățile cu activitate de cercetare-dezvoltare. În 2014, 93% din cheltuielile efectuate în unitățile constănțene cu activitate de cercetare-dezvoltare au reprezentat costul forței de muncă, a materialelor, precum și alte cheltuieli curente, restul de 7% reprezentând plăți efectuate pentru realizarea de lucrări de construcții, achiziționare de aparate, instrumente, mașini și echipamente, sau alte cheltuieli menite să contribuie la creșterea volumului mijloacelor fixe.

Tabel 32. Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe regiuni de dezvoltare și județe - prețuri curente

Mii de lei

Categorii de cheltuieli	Regiuni de dezvoltare și județe	2012	2013	2014
Total	Regiunea Sud-Est	54.049	46.409	48.517
	Constanța	17.866	19.636	22.214
Curente	Regiunea Sud-Est	49.373	42.963	45.328
	Constanța	15.774	17.690	20.572
De capital	Regiunea Sud-Est	4.676	3.446	3.189
	Constanța	2.092	1.946	1.642

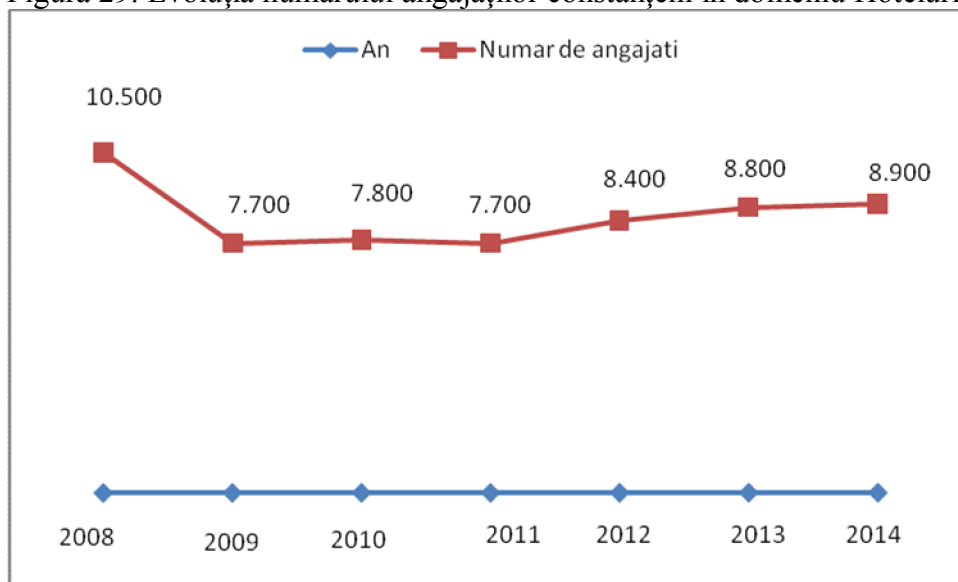
Sursa: prelucrare date INS, Tempo-Online

3.2.5 Turism

În 2014, în județul Constanța funcționau 746 de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, ceea ce reprezintă o scădere cu aproape 32% a numărului de unități de cazare înregistrate în 2010. Anul 2011, pare să fi fost unul greu pentru operatorii economici cu activități în turism, fiind înregistrat cel mai mic număr de unități de cazare, 679, scăderea față de anul anterior fiind de 38%. Începând cu 2012, numărul unităților de cazare a început să crească cu valori procentuale cuprinse între 0,1 și 8,7%. Din perspectiva capacității de cazare turistică în localitățile componente ale Polului de Creștere Constanța observăm aceeași tendință de diminuare în intervalul 2008-2014, de a 120.944 la 87.496 de locuri. În 2014, municipiul Constanța contribuia cu 26% din totalul locurilor de cazare, iar orașul Năvodari cu 18%. Potrivit datelor INS, în intervalul 2008-2014, numărul turiștilor sosiți în structurile de primire turistică din cadrul Polului de Creștere Constanța a scăzut cu 4,7%, cele mai multe dintre sosiri fiind în Municipiul Constanța (72,2%) și în Eforie (20,4%).

În anul 2008, în structurile hoteliere și în restaurantele din județul Constanța lucrau 10.500 de persoane. Deși, în ultimii 6 ani, numărul salariaților din domeniul turistic a crescut an de an, față de valoarea din 2010, în 2014, numărul salariaților din această activitate s-a diminuat cu 15,2%.

Figura 29. Evoluția numărului angajaților constănțeni în domeniu Hoteluri și restaurante

Sursa: prelucrare date INS, Tempo-Online, 2014

În aceeași interval de referință, numărul mediu al salariaților din hoteluri și restaurante, a crescut în județul Constanța cu 28%, ajungând până a 11.396 în 2014 și reprezentând 58,5% din totalul regional.

Numărul salariaților angajați cu contract de muncă/raport de serviciu în domeniul hotelier și al restaurantelor era în județul Constanța la finalul anului 2014 de 7.926 de persoane, în creștere cu 4% față de 2008 și cu 18% față de valoarea înregistrată în 2010, anul cu cele mai drastice reduceri din domeniul turistic în județul Constanța.

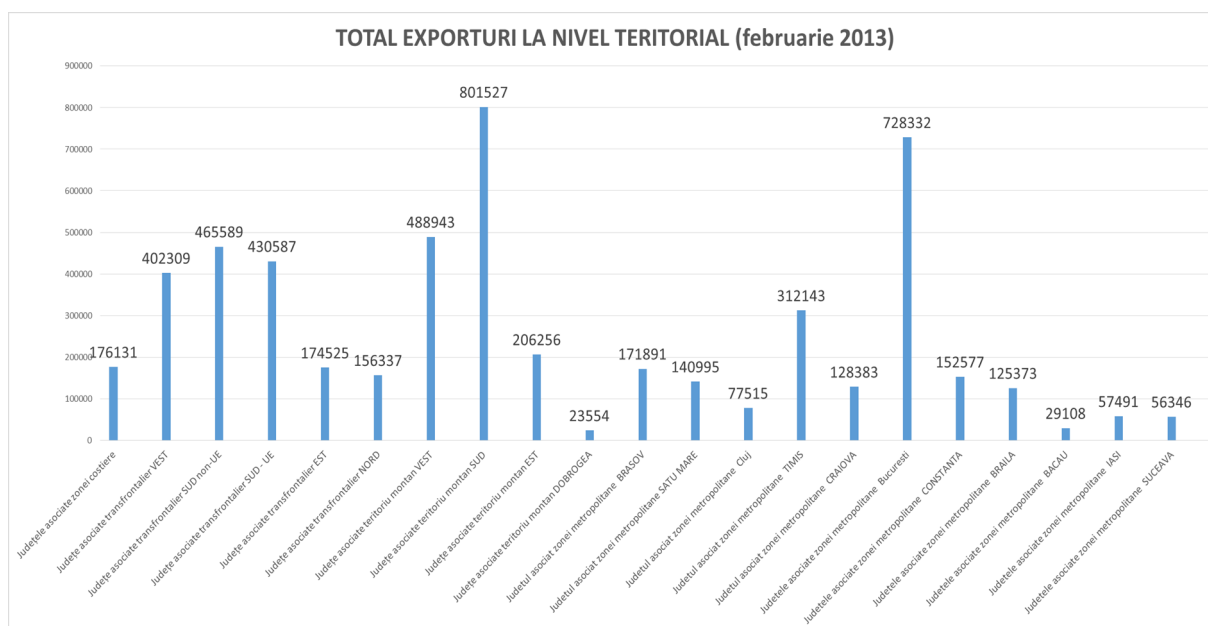
4. Profilul economic și ocupațional

4. 1 Analiza structurilor de afaceri

Competitivitatea economică a teritoriilor este un atu esențial pentru dezvoltarea coezivă la toate nivelurile, regional și local. Analiza de mai sus indică o specializare a economiei specifice polului de creștere, dar și a fiecărei localități în parte. Obiectivul vizat se referă la crearea de locuri de muncă la nivelul Polului. Cei care au rolul de a realiza acest lucru sunt angajatorii prezenți deja la nivel local sau investitorii străini sau români în căutare de resurse în România, mai ales în ceea ce privește forța de muncă. Costul în creștere al forței de muncă autohtone reduce din avantajele competitive ale României, tocmai de aceea nevoia de specializare a forței de muncă la nivelul teritoriului trebuie să fie corelată perfect cu cererile antreprenorilor, firme românești sau internaționale. Atragerea investitorilor străini duce implicit și la o calitate a calității forței de muncă prin calitatea și complexitatea tehnologiilor existente. Pentru ca investitorii să continue afacerile din zonă sau să investească în zonă pentru prima dată, au nevoie de **stabilitate macroeconomică, infrastructură și resurse umane**.

Pentru a observa atractivitatea macroeconomică a zonei, și a analiza profilul competitiv al județului Constanța, graficul de mai jos reflectă competitivitatea la export a **zonelor metropolitane**. Aici se remarcă: Zona metropolitană Timiș, Brașov și Constanța. Volumul exporturilor aferente Zonei Metropolitane Constanța sunt deci printre cele mai importante la nivel național, depășind o serie de zone metropolitane la nivel național.

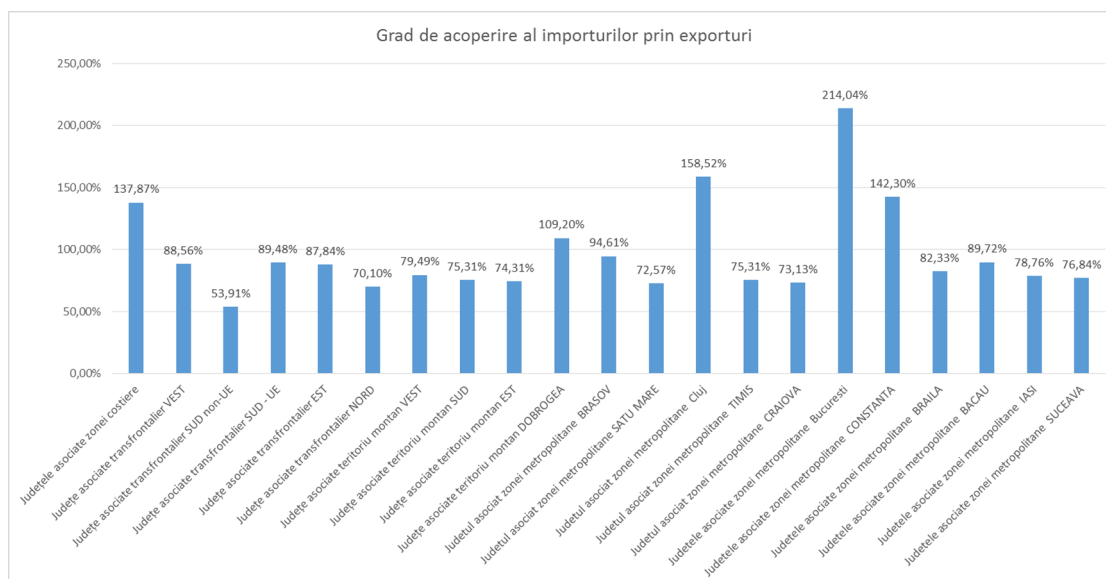
Figura 30. Exporturi la nivelul principalelor teritorii geografice

Sursa: SDTR, Studii de fundamentare, Studiul 8. Context macroeconomic

Volumul exporturilor reprezintă o premisă a identificării competitivității teritoriului. Pentru a avea însă relevanță, este importantă balanța comercială la nivel de teritoriu. În acest caz, situația la nivelul județului Constanța la nivelul anului 2012 indică un volum mai mare al importurilor, de 217.117 mil lei.

Figura 31. Gradul de acoperire al importurilor prin exporturi

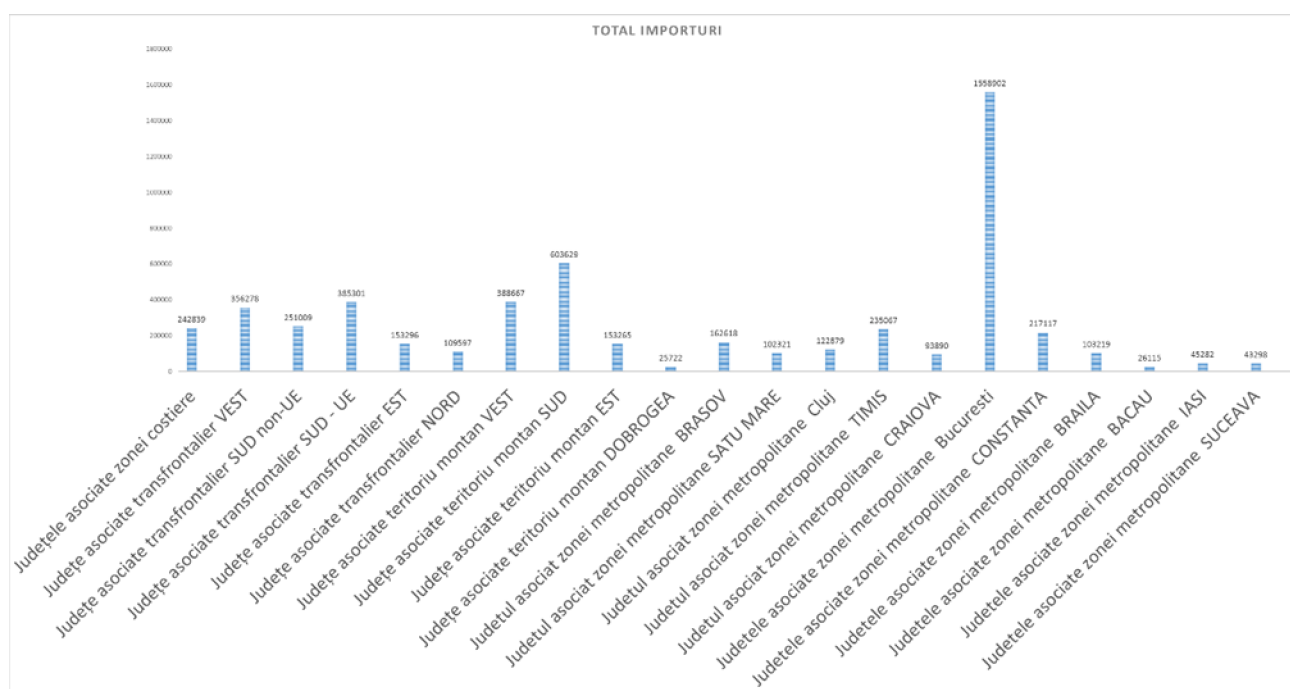
Sursa: SDTR, Studii de fundamentare, Studiul 8. Context macroeconomic

Gradul de acoperire al importurilor prin exporturi compară valoarea exporturilor cu cea a importurilor la nivelul teritoriilor economice relevante. Cu un nivel peste 100% avem un excedent în balanța comercială externă a teritoriului.

Pentru a putea stabili profilul economic, este important analiza specializării. În ceea ce privește Constanța, importul său este specializat în produse minerale; mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile; metale comune și articole din acestea; produse chimice; textile și articole din textile.

Cu privire la **exportul** Zonei Metropolitane Constanța, analizele realizate anterior indică o specializare în categoriile: materiale plastice, cauciuc și articole din acesta; produse vegetale; articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă și din alte materiale similare; textile și articole din textile; produse minerale.

Figura 32. Volumul importurilor la nivelul teritoriului

Sursa: SDTR, Studii de fundamentare, Studiul 8. Context macroeconomic

În ceea ce privește al doilea element al competitivității care este **infrastructura**, la nivelul Polului de Creștere Constanța există o serie de structuri de afaceri menite să susțină dezvoltarea economică a zonei. Acestea sunt finanțate prin diverse surse de finanțare, mai ales din politica de coeziune a Uniunii Europene, dar reprezintă și intervenții ale politicii industriale a României, la nivel central, regional și local. Odată cu aderarea la Uniunea Europeană, România a introdus planificarea spațială și dezvoltarea teritorială ca obiective de dezvoltare și politici publice naționale. Aceste politici publice, în trend european, presupun o

valorificare mai importantă a teritoriului geografic, în baza unor structuri care oferă suportul pentru dezvoltare. În primul rînd vorbim de orașele mari de tipul polilor de creștere (8 la nivel național), asociați în ZoneMetropolitane.

Alte structuri de afaceri care formează infrastructuri complementare sunt parcurile industriale și centrele de afaceri sau incubatoare de afaceri. La nivelul acestora se pot crea structuri de afaceri complexe, de tipul polilor de competitivitate sau clusterelor economice, elemente care pot sprijini anumite teritorii să devină mai competitive.

România are o politică de dezvoltare a polilor de creștere și a structurilor de competitivitate amintite, inclusiv prin strategiile naționale adoptate pentru perioada 2014-2020 asociată cu perioada de implementare a Strategiei Europen 2020. La nivelul regiunilor de dezvoltare au fost finanțate proiecte privind dezvoltarea structurilor de afaceri, în timp ce, la nivel național au fost finanțate inițiative referitoare la crearea unor poli de competitivitate. Regiunea Sud – Est a inițiat la rîndul său un pol de competitivitate referitor la energie și mediu, MedGreen.

Potrivit Ministerului Industriei¹⁵, în județul Constanța, există Parcul Industrial Mangalia, administrat de S.C. Administrarea Parcului Industrial Mangalia S.R.L și un cluster economic - Maritime Cluster; MedGreen Pole.

Caseta 1. Infrastructuri de afaceri care vor fi dezvoltate în perioada de programare 2014-2020

În intervalul 2014-2020¹⁶, Consiliul Județean Constanța își propune realizarea, în parteneriat cu Consiliul Județean Tulcea, parcului industrial Dobrogea, o infrastructură de afaceri al cărei buget va fi de 20 de milioane de euro. Primăria Constanța își propune în noua perioadă de finanțare derularea unui proiect care se referă la accesibilizarea integrată a zonei industriale și de depozitare a Municipiului Constanța, proiect cu un buget de 25 de milioane de euro.

O altă sursă de creștere pentru economia locală este Portul Constanța. Portul este situat la intersecția a 3 coridoare de transport pan-european: Coridorul IV, Coridorul IX și Coridorul VII (Dunărea), care leagă Marea Nordului de Marea Neagră prin culoarul Rhin-Main-Dunăre, și în plus este situat într-o zonă cu conexiuni bune cu toate modalitățile de transport: cale ferată, rutier, fluvial, aerian și conducte. Portul joacă un rol major în cadru rețelei europene de transport intermodal, fiind localizat la intersecția rutelor comerciale care leagă Europa Centrală și de Est cu Asia. În plus, Portul Constanța este un centru de distribuție a containărelor către porturile din Marea Neagră, este un port multifuncțional pentru acostarea celor mai mari nave care trec prin canalul Suez, dispune de terminale Ro-Ro și Ferry Boat care asigură o legătură rapidă cu porturile Mării Negre și Mării Mediterane. Portul are statut de Zonă Liberă, ceea ce îi oferă avantaje în stabilirea cadrului necesar pentru facilitarea comerțului exterior și a tranzitului de mărfuri.

¹⁵ http://www.minind.ro/reindustrializare/pdf/parcuri_industriale_si_clustere.pdf

¹⁶ Agenția de Dezvoltare Regională Sud-Est, PDR, 2014, Studiu Urban

Tabel 33. Valori ale transportului portuar de mărfuri

Categorii de operațiuni portuare	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mărfuri descărcate	2.931.091	2.829.020	2.997.224	2.988.931	2.656.498	2.775.710
Mărfuri încărcate	2.966.919	3.058.859	3.520.443	3.691.176	3.886.856	4.003.174

Sursa: prelucrări date INS, Tempo-Online

Polul Național de Competitivitate în Promovarea Sistemelor Moderne de Fabricație pentru Implementarea Principiilor Economiei Verzi – MEDGreen - este o structură regională de promovare a afacerilor din sectorul productiv, creată în cadrul Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice – Axa Prioritară 1 „Un sistem de producție inovativ și ecoeficient”, Domeniul Major de Interbenție 1.3 „Dezvoltarea Durabilă a antreprenoriatului”, Operațiunea 1.3.1 „Dezvoltarea structurilor de sprijin al afacerilor de interes național și internațional”. care ca scop promovarea sistemelor moderne de fabricație pentru implementarea principiilor economiei verzi. Organizat la nivel național, polul are în componența sa întreprinderi, organisme de cercetare, universități, autorități publice locale, ONG-uri, firme de consultanță și clustere, care implementează proiecte în 4 regiuni de dezvoltare din România (Sud-Est, Vest, Nord-Vest și București-Ilfov). Acesta reunește peste 50 de membri, incluzând administrațiile publice locale, instituțiile de învățământ și cercetare științifică (Universitatea Politehnică Timișoara, Universitatea Dunărea de Jos din Galați, Universitatea din București, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marină „Grigore Antipa” etc.), firme cu activitate în domeniul producerii și comercializării de echipamente de exploatare a SER și mari producători industriali pentru care eficiența energetică și standardele de mediu sunt o continuă provocare (de ex. Lafarge Cement Romania SA) din cele 4 regiuni.

Activitatea polului de competitivitate MEDGreen se încadrează în sectorul producerii de echipamente, mașini și utilaje specifice abordării dezvoltării economice într-o paradigmă nouă, numită „economie verde”.

Membrii Polului au implementat în intervalul 2007-2013, 10 proiecte cu finanțare europeană, majoritatea fiind depuse în cadrul Programului Creșterea Competitivității Economice (POS CCE) 207-2013. Proiectele au vizat identificarea și dezvoltarea unor noi tehnologii care să conducă la o îmbunătățire a performanței și competitivității companiilor inițiatoare – spre exemplu: Soluții inovative pentru fabricarea focarului pentru incineratoarele pe bază de biomasă peletizată (EcoPellet CDI), „Noi tehnologii eficiente energetic pentru sinteza unor copolimeri poliesteric” - și gestiunea deșeurilor: „Creșterea eficienței utilizării deșeurilor ce pot produce energie în sectorul logistic”, „Linie de fabricație pentru componente pentru incineratoare de deșeuri solide brichetate sau peletizate (EcoPellet)”. Competitivitatea a fost vizată în proiecte care au avut ca temă asigurarea asistenței tehnice pentru proiectele derulate: „Servicii de asistență tehnică pentru proiectele Ecopellet și Ecopellet CDI”.

Caseta 2. MEDgreen în cifre

Potrivit datelor ADR S-E, în cifre, Polul MEDgreen și-a propus următoarele rezultate:

- 37 de active tangibile/netangibile la sfârșitul perioadei de implementare a proiectelor, respectiv 70 în cadrul strategiei
- Cercetare-dezvoltare: 5 teme de cercetare reconizate la sfârșitul perioadei de implementare, respectiv 3 cât a fost propus în cadrul strategiei.
- Obținerea a 4 brevete preconizate la sfârșitul perioadei de implementare a proiectelor, respectiv 3 cât au fost preconizate în cadrul strategiei.
- 4868 de locuri de muncă create

În ceea ce privește **resursele umane**, companiile din zona de analiză au enunțat lipsa unor calificări cheie pentru derularea activităților cotidiene. Aceste calificări se referă mai ales la personal calificat în meseriile solicitate de principalele sectoare ca prezență a cifrei de afaceri și profitului din zona aferentă Polului de Creștere Constanța.

Existența unor posibile cluster ocupationale trebuie să fie corelată direct și suprapusă cu ceea ce există în prezent la nivelul clusterelor economice. Clusterelor ocupationale reprezintă un nou mijloc instituțional și metodic prin care competitivitatea regională și cea locală pot fi îmbunătățite. Clusterelor ocupationale corespund clusterelor economice și au la bază o filosofie a inovării. Dezvoltarea clusterelor ocupationale este deosebit de oportună mai ales în medii economice mai puțin dezvoltate, cu forță de muncă ieftină¹⁷. Regiunile cu forță de muncă ieftină pot să se diferențieze cu ajutorul investițiilor în educație și formare profesională, cunoștințe, abilități ale forței de muncă. Investind în aceste aspecte la nivel regional, se poate obține o mai bună competitivitate regională.

La nivelul Polului de Creștere, clusterelor existente definesc la rândul acestora clusterelor educaționale. Clusterelor cu cea mai mare concentrare economică (cifră de afaceri, profitabilitate a companiilor) sunt, în general, și cei mai mari angajatori. Forța de muncă aferentă clusterelor economice conturează ocupațiile care trebuie dezvoltate în contextul unui cluster ocupational. Analiza clusterelor ocupationale, un pas următor care trebuie derulat în contextul maturizării clusterelor economice, are rolul de a identifica cele mai bune oportunități de investiții. Aceste investiții se referă la: formarea unor abilități și transferul unor cunoștințe cu valoare adăugată mare pentru sectoarele din cluster, susținerea unor clusterelor industriale emergente precum și indicarea abilităților competitive ale clusterelor ocupationale.

¹⁷ <http://www.incontext.indiana.edu/2010/jan-feb/article3.asp>

Cluster Maritim

Pentru polul de creștere Constanța, analiza ocupațională se corelează în primul rând cu clusterurile existente. Un cluster specializat și cu anvergură importantă din punct de vedere economic și al forței de muncă angajate este Clusterul Maritim care are ca domeniu de activitate maritim fluvial. Clusterul a fost înființat în 2011 și reunește companii, universități (Universitatea Dunărea de Jos, Universitatea Maritimă din Constanța, Academia Navală „Mircea cel Bătrân, Universitatea Ovidius”), institute de cercetare (Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marină „Grigore Antipa”), autorități publice, catalizatori (Fundația RoNoMar), alte instituții.

Clusterul are în componență un număr important de companii private, motor economic al clusterului:

- S.C. Fairplay Maritime S.R.L.
- CMA Ships Romania S.R.L.
- S.C. AB Crewing S.R.L.
- S.C. Doehle Manning Agency S.R.L.
- S.C. Seaway International S.R.L.
- S.C. Romtrust S.R.L.
- S.C. Project Management Solutions S.R.L.
- S.C. Ship Design Group S.R.L.
- Romar Communication Inc. S.R.L.
- S.C. Barklav S.R.L.
- Det Norske Veritas Romania S.R.L.
- S.C. Maritima BDS S.R.L.
- S.C. COMVEX S.A.
- Constanta South Container Terminal SRL
- S.C. Aries Interlink S.R.L.
- Celereco S.R.L.
- S.C. Nautiq Media S.R.L.
- S.C. Retec S.A.
- S.C. Atlantis Mar Group S.R.L.
- Bryte Consulting S.R.L.
- S.C. Duna Mar Trans S.R.L.
- The Green Seas Ltd.

În 2011, cifra de afaceri agregată a operatorilor activi în cadrul clusterului a fost estimată la 3 miliarde de euro, numărul de angajați fiind estimat la 40.000 de persoane. Potrivit datelor oficiale de la nivel de Cluster, valoarea agregată a exporturilor s-a ridicat, în 2011, la 60%.

Existența Universității Maritime din Constanța și a Academiei Navale, un număr de 40.000 de angajați și export de peste 60% din producția realizată indică nevoia de a investi în continuare în Clusterul Ocupațional Maritim.

Alte funcționalități economice care pot fi asociate localităților din cadrul Polului de Creștere au fost identificate anterior la nivelul Planului Integrat de Dezvoltare¹⁸ al Polului Național de Creștere Constanța.

- Specializare în turism (cluster turism) aferent stațiunii Mamaia, zona peninsulară a Constanei, sudul Mării Negre (Eforie, Techirghiol, Tuzla, Năvodari, Corbu). În turism lucrează 8,9 mii persoane, o cifră importantă care poate sprijini ideea creării unui cluster ocupațional
- Specializare industrie grea: platforma industrială Midia – Năvodari
- Specializare servicii (cluster turistic): cuprinzând Constanța, Năvodari, Cumpăna, Ovidiu, Valu lui Traian, Mihail Kogalniceanu, Murfatlar, Techirghiol, Tuzla
- Specializare agricolă (cluster agricol): 61,4 mii persoane care pot susține dezvoltarea unui cluster ocupațional care să acționeze în sensul creării unor lanțuri integrate

În prezent la nivelul județului Constanța, cel mai important număr de angajați este raportat pentru 2014 în sectorul agricol, urmat de industrie cu 50,7 mii persoane, comerț cu 48,5 mii persoane, industrie prelucrătoare cu 38,5 mii persoane, construcții cu 31,6 mii persoane, transport și depozitare cu 25,1 mii persoane. Aceste cifre indică ocuparea și nevoile privind specializările forței de muncă în prezent în Constanța. Pentru viitor, în virtutea specializării și pentru a crea avantaje competitive în anumite domenii, Universitățile și scolile profesionale dar și furnizorii de formare profesională trebuie să acționeze pentru crearea de competențe și calificări care să sprijine acele sectoare cu potențial economic deosebit.

Balanța locurilor de muncă la nivelul județului Constanța

Dintr-un număr de 7600 de locuri de muncă la nivelul județului Constanța, în 2014 au fost ocupate 2987, adică 39,3% din totalul posturilor scoase la concurs. Cererea de locuri de muncă s-a concentrat mai ales pe meserii aflate în legătură cu principalele sectoare ca importanță: industria, activitatea de turism și comerțul.

Tabel 34. Raportul între cerere și ofertă pe piața forței de muncă a municipiului Constanța

Posturi	Posturi scoase la concurs	Posturi ocupate
Strungar	609	107
Muncitori necalificați	538	183
Lăcătuș mecanic	501	86
Sudor	493	56
Cameriste	374	214
Secretară	372	199
Agent de securitate	371	156
Bucătar	216	109
Vânzător	264	182
Șofer	222	125
Asistent sănătate	168	47
Manipulant mărfuri	147	85
Mecanic	141	97

¹⁸ PID, Profil spațial și arii de intervenție în Polul de Creștere Constanța

Inginer (mecanic, construcții, IT, minier, ecolog, chimist, de nave, ind alimentară, zootehnist, rețele electrice, trafic aerian, centrale nucleare-electrice)	140	38
Lucrător comercial	140	90
Ajutor de ospătar	79	14

Sursa: AJOFM Constanța, 2014

Statisticile oficiale confirmă problemele amintite de angajatorii constănțeni, în sensul deficitului de forță de muncă necalificată în sectoarele cheie ale zonei amintite. Principalele ocupații necesare pentru a sprijini clusterul ocupațional din industrie nu reușesc să atragă interesul aplicanților pentru locuri de muncă la nivel de județ. Se observă că posturile de muncitor necalificat, dar și de lăcătuș mecanic sau sudor nu au fost acoperite nici măcar în proporție de 25% în anul 2014.

Posturile care presupun studii superioare sunt la fel de puțin căutate, în condițiile în care aproximativ 30% din posturi sunt raportate ca fiind ocupate în urma comunicării publice a acestor posturi vacante.

În cadrul Anexei 1 sunt furnizate toate posturile scoase la concurs de către AJOFM în anul 2014 și cele care au fost ocupate. Cifrele oferă o imagine mai degrabă negativă a balanței de forță de muncă și un deficit de lucrători pentru sectoare cheie ale economiei constănțene. În aceste condiții, pentru ca economia din Pol să se dezvolte în viitor într-un mod inovativ și inteligent, va trebui ca actorii cheie să găsească soluțiile optime pentru identificarea celor mai competitive resurse umane. În acest moment, dezinteresul pentru posturile necalificate dar și pentru cele ce presupun calificări profesionale sau chiar studii superioare poate avea ca și cauze lipsa de interes generată de remunerarea scăzută sau lipsa personalului cu calificări potrivite pentru acest posturi.

5. Analiza problemelor. Analiza SWOT

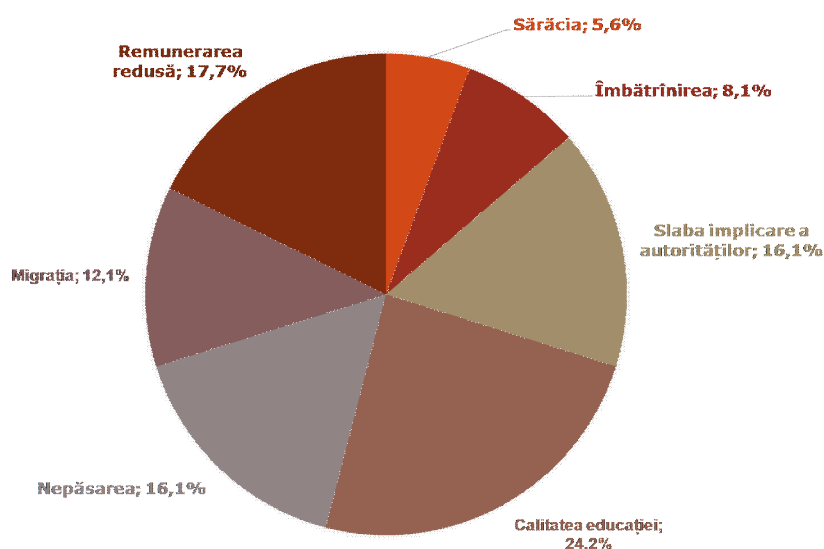
5.1 Analiza problemelor din perspectiva mediului de afaceri

În urma realizării studiului de percepție la nivelul angajatorilor¹⁹ din cadrul Polului și a prelucrării datelor colectate au fost identificate problemele cu care se confruntă antreprenorii constănțeni din perspectiva forței de muncă locale, strategiile de dezvoltare a angajaților proprii, modalități de căutare a forței de muncă pentru posturile disponibile în cadrul instituției și nivel de educație solicitat noilor angajați, caracteristici ale forței de muncă recrutate în ultimii 3 ani, domenii de activitate descoperite la nivelul Polului, evaluarea calității profesionale a angajaților din perspectiva competențelor și abilităților și strategii de îmbunătățire a nivelului de pregătire a angajaților, probleme legate de forța de muncă locală.

¹⁹ Studiu derulat în perioada 5.12 – 15.12. 2015

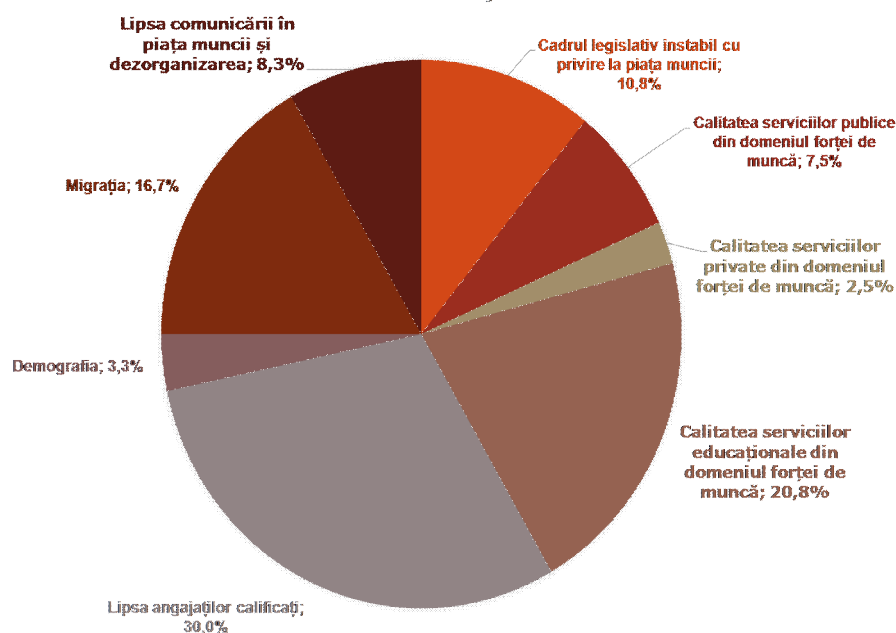
Din perspectiva companiilor intervievate, problemele structurale care afectează piața forței de muncă la nivelul Polului sunt calitatea educației (24,2%), nivelul de salarizare (17,7%), dezinteresul celor care vor să își găsească un loc de muncă (16,1%) și slaba implicare a autorităților (16,1%).

Q18. BIFAȚI ÎN CĂSUȚELE AFERENTE PROBLEMELE STRUCTURALE ALE PIEȚEI FORȚEI DE MUNCĂ ÎN ZONA DVS?

Lipsa angajaților calificați, calitatea serviciilor educaționale și cadrul legislativ instabil cu privire la piața muncii reprezintă principalele probleme cu care se confruntă antreprenorii constănțeni. Din perspectiva procentului de respondenți care au menționat problema, observăm că 87,8% au identificat lipsa angajaților calificați, 61% calitatea serviciilor educaționale din domeniul forței de muncă și 31,7% cadru legislativ instabil cu privire la piața muncii.

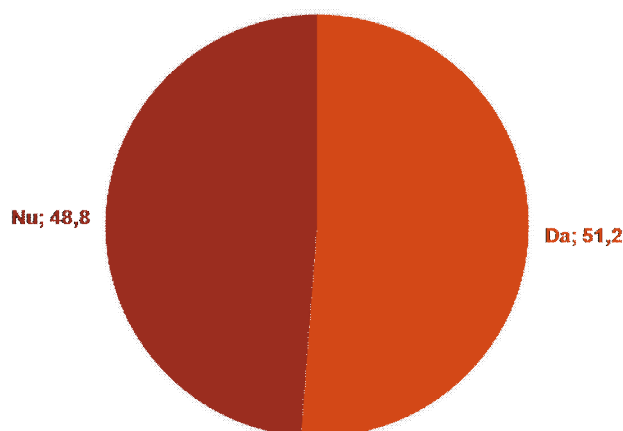
Q1. CARE SUNT, ÎN OPINIA DVS., CELE MAI IMPORTANTE TREI PROBLEME PRIVIND FORȚA DE MUNCĂ CU CARE VĂ CONFRUNTAȚI LA NIVEL LOCAL?

Analizând datele colectate, rezultă că, în viziunea actorilor locali, domenii cu deficit de personal la nivelul Polului sunt turismul și serviciile turistice (29,4%), industria navală și portuară (23,9%), IT și comunicații (12,8%), agricultură și piscicultură (11%), servicii (8,3%), industrie ușoară (8,3%), altele - domeniu tehnic - (6,4%).

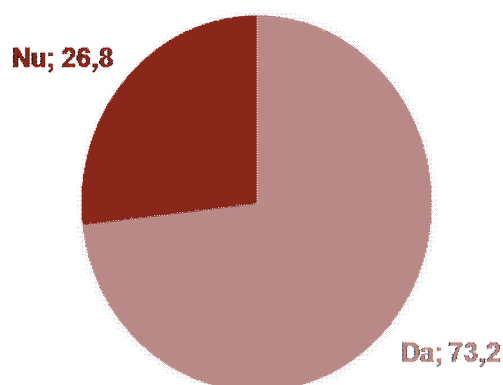
Peste 51% dintre operatorii economici constănțeni incluși în cercetare au precizat că la nivelul firmei există un document care stabilește obiectivele de dezvoltare a resurselor umane pe termen mediu.

Q3. EXISTĂ LA NIVELUL FIRMEI DVS. UN DOCUMENT CARE SĂ STABILEASCĂ OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE A RESURSELOR UMANE PE TERMEN MEDIU?

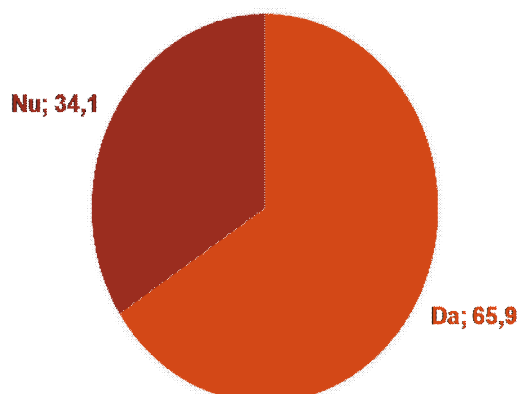
Peste 73% dintre firmele chestionate au angajați care au participat la cursuri de formare în domeniu resurselor umane.

Q4. EXISTĂ LA NIVELUL FIRMEI ANGAJAȚI CARE AU ABSOLVIT UN CURS DE PERFECȚIONARE ÎN DOMENIUL RESURSELOR UMANE?

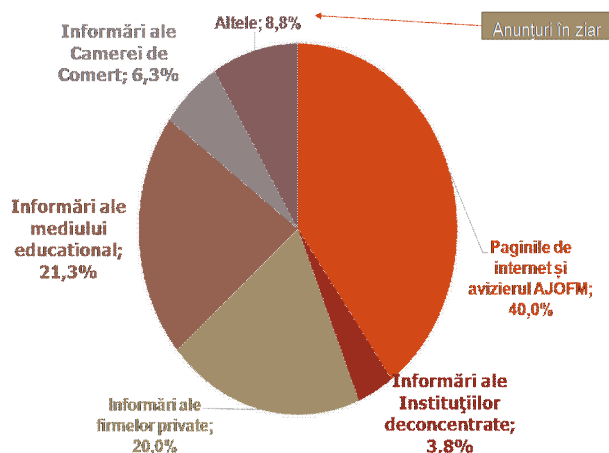
În aproape 66% dintre companiile intervievate, există un departament responsabil cu managementul resursei umane.

Q5. EXISTA UN DEPARTAMENT RESPONSABIL CU MANAGEMENTUL RESURSEI UMANE DE DEZVOLTARE ÎN COMPANIA DVS.?

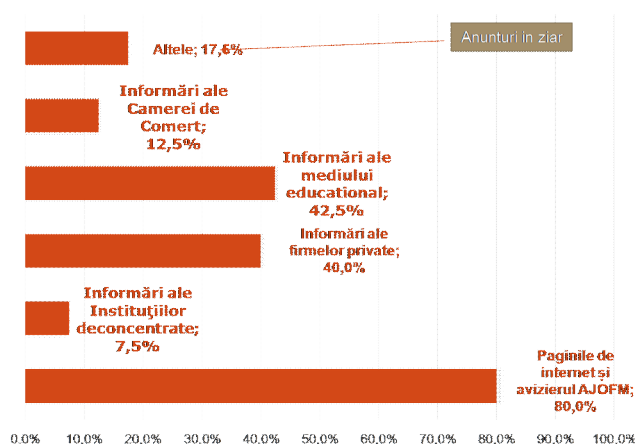

Din perspectiva modalităților de identificare a locurilor de muncă necesare companiilor intervevate, cele mai utile par să fie paginile de internet și avizierul AJOFM (40%). Angajatorii spun că fac angajări prin intermediul anunțurilor AJOFM, urmărind anunțurile firmelor private dar și diverse informări ale mediului educațional (târguri de locuri de mun că, etc). Camera de Comerț și Industrie intermediază la rândul său informații angajatorilor cu privire la forța de muncă necesară la nivelul unităților acestora.

Q6. CARE SUNT MODALITĂȚILE DE IDENTIFICARE A FORȚEI DE MUNCA NECESARE ÎN CADRUL INSTITUȚIEI?

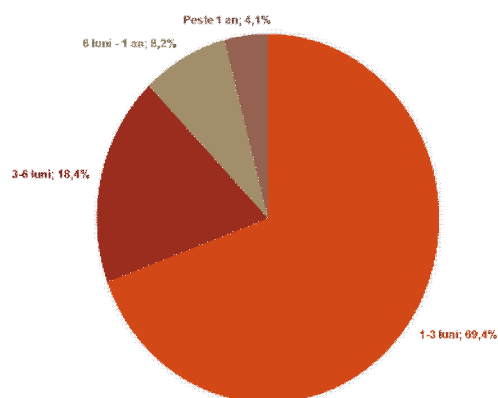

Q6. CARE SUNT MODALITĂȚILE DE IDENTIFICARE A FORȚEI DE MUNCA NECESARE ÎN CADRUL INSTITUȚIEI? (INDICATOR URMĂRIT: PROCENT RESPONDENȚI CARE AU MENTIONAT MODALITATEA)

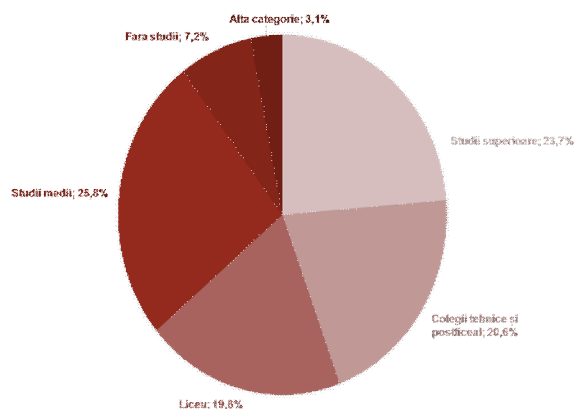

Din perspectiva nevoilor de suplimentare a personalului în ultimii trei ani, toți respondenții au declarat că s-au aflat în situația de a căuta personal, durata medie pentru găsirea unei persoane care să corespundă nevoilor companiei fiind pentru majoritatea firmelor (69,4%) cuprinsă în intervalul 1-3 luni. Din perspectiva nivelului de studii al angajaților, firmele constănțene au angajat în ultimii 3 ani, în special absolvenți de studii medii (25,8%), de studii superioare (23,7%) și de colegii și școli postliceale (20,6%).

Q8 (DACA RĂSPUNSUL ESTE POZITIV LA ÎNTREBAREA Q7) CAT A DURAT PANA ATI REUSIT SA ANGAJATI O PERSOANA?

Q8. CARE A FOST NIVELUL DE STUDII SOLICITAT DE DVS PENTRU ANGAJAȚII RESPECTIVI?

În ceea ce privește rezidența angajaților, antreprenorii constănțeni preferă să angajeze persoane din județ (74%), rezidenți ai localității în care activează firma sau din alte localități ale județului, 10,4% preferă să angajeze locuitori ai Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, 11% preferă angajații din alte județe și 2,6% preferă angajații bucureșteni.

Puși să evalueze calitatea profesională a angajaților, respondenții par, în mare, satisfăcuți de calitatea cunoștințelor și aptitudinilor angajaților. La capitolul cunoștințe profesionale, 48,7% dintre respondenți califică angajații ca fiind *bine și foarte bine pregătiți*, peste 36% ca fiind *mediu pregătiți* și peste 14% ca fiind *slab pregătiți*. Din perspectiva aptitudinilor, 61% dintre respondenți consideră pregătirea profesională a angajaților *bună și foarte bună*, peste 26% *medie* și peste 12% *proastă*.

Pentru îmbunătățirea calității resurselor umane, antreprenorii constănțeni consideră că trebuie intensificate procesele de adaptare, de corelare a cadrului educațional la nevoile pieței – peste 66% dintre respondenți au indicat ca strategii de îmbunătățire *serviciile de formare profesională și de meserii mai bune și creșterea calității învățământului mediu*. Alte strategii de îmbunătățire a calității resurselor umane identificate de antreprenorii constănțeni sunt: creșterea bugetelor interne de formare profesională (16,7%) și creșterea calității educației universitare (16,7%).

Peste 51% dintre respondenți consideră că, în prezent, cererea de locuri de muncă este mai mare decât oferta.

O proporție importantă a firmelor au precizat că forța de muncă necesară în propriile companii se referă în primul rând la muncitori cu calificări de tipul meseriilor, absolvenți de școli profesionale și pregătiți în domeniul tehnic. O mare parte a răspunsurilor au vizat nevoi evidente, identificate anterior și în Planul Integrat de Dezvoltare adoptat de Polul de Creștere dar și la nivelul Planului de Dezvoltare Regională al Regiunii Sud Est:

- Calitate mai bună a școlilor profesionale
- Practică a elevilor înrolați în școlile profesionale
- O mai bună informare cu privire la locurile de muncă disponibile
- Lipsa furnizorilor de formare profesională în meserii și calificări tehnice
- Cadrul legal de slabă calitate în domeniul stimulării angajatorilor în angajarea tinerilor absolvenți
- Școli profesionale pentru sudori, lacatusi, instalatori, et
- Calificarea la locul de munca
- Masuri fiscale de stimulare a angajării tinerilor
- Pregătire practică în școli profesionale, licee și învățământ superior
- Calificarea prin accesarea de fonduri europene nerambursabile
- Organizarea de cursuri calificare și respectarea orelor de practică alocate

În ceea ce privește principalele lacune ale sistemului și care împiedică la crearea unei piețe a muncii moderne, antreprenorii au amintit:

- Educația
- Legislație
- Fiscalitatea
- Limitarea ajutorului social
- Munca la „negru”

4.3 Analiza SWOT

Pentru identificarea punctelor slabe, tare, a oportunităților și amenințărilor cu privire la piața forței muncii de a nivelul Polului de Creștere Constanța, a fost organizat în cadrul proiectului un workshop la care au participat peste 20 de persoane, reprezentanți ai actorilor economici activi în zonă, ai Universității, ai AJOFM, ai Camerei de Comerț și Industrie, ai școlilor posticeale și profesionale, ai Școlii Române de Afaceri.

Printre punctele forte ale Polului de Creștere Constanța, actorii cheie/stakeholderii au identificat oferta educațională diversă, varietatea activităților economice locale și atractivitatea zonei pentru antreprenori, atractivitate cuantificată prin numărul IMM-urilor nou înființate. Pe de altă parte, nivelul de pregătire al forței de muncă, calitatea redusă a serviciilor educaționale (servicii preuniversitare slabe calitativ, lipsa învățământului preuniversitar de tip dual, necorelarea curriculei universitare cu cerințele pieței), serviciile publice din domeniul forței de muncă care nu funcționează la potențialul maxim și ca urmare a numărului redus de angajați, lipsa unor stagii de practică care să facă mai ușoară tranziția de la statutul de elev sau student la cel de angajat, absența unor servicii dedicate consilierii și orientării în carieră sau a unui sistem de monitorizare a inserției absolvenților pe piața muncii.

Factorii care pot impulsiona dezvoltarea zonei țin de finanțările care pot fi atrase și de existența unor programe de incluziune socială pe piața muncii. Cadrul legal instabil în domeniul forței de muncă, aspectele ce țin de demografie, ușorul declin demografic determinat de natalitatea slabă și emigrarea, scăderea continuă a populației tinere, tendința migraționistă a forței de muncă reprezintă amenințările cu care se confruntă Polul de Creștere Constanța.

Analiza SWOT din perspectiva pieței muncii și a corelării cu oferta educațională	
Puncte tari	Puncte slabe
- Existența unui centru universitar în Municipiul Constanța, cu diverse specializări - Potențial mare de ocupare a forței de muncă în domenii variate: servicii, turism, industrializarea produselor agricole etc. - Tendința de creștere a numărului de IMM-uri, ceea ce contribuie la creșterea numărului de locuri de muncă	- Slaba pregătire a angajaților - Servicii publice în domeniul forței de muncă slab calitative, ca urmare a lipsei de personal - Servicii preuniversitare slabe calitativ - Absența unor stagii de practică pentru studenți și elevi în cadrul agenților economici activi la nivel local, cu durată scurtă și caracter formal - Lipsa învățământului preuniversitar de tip dual - Inexistența serviciilor de consiliere și orientare profesională pentru elevii de nivel gimnazial și preuniversitar, în ansamblu - Absența serviciilor de monitorizare a

inserției absolvenților pe piața muncii • Necorelarea curriculei universitare cu cerinței/nevoile pieței forței de muncă	
Oportunități	Amenințări
• Existența unor programe de incluziune socială pe piața muncii • Existența unor scheme de finanțare de tip grant/mixte (credit și grant) care susține inițierea de afaceri, având impact asupra ocupării locale	• Cadrul legislativ instabil cu privire la piața muncii • Demografia – natalitatea negativă poate crea pe viitor un deficit de forță de muncă la nivel local. Tendințe negative ale indicatorului natalitate sunt înregistrate în aproape jumătate dintre localitățile Poolului de Creștere Constanța (municipiul Constanța, Corbu, Cumpăna, Lumina, Mihail Kogălniceanu, Poarta Albă). • Migrația

5. Priorități de dezvoltare privind forța de muncă

Perioada de programare financiară 2014-2020 conține o serie de obiective de investiții în cadrul principalelor programe europene de finanțare a politicii de coeziune, dintre care o pondere importantă o ocupă prioritățile privind dezvoltarea forței de muncă, dezvoltarea resurselor umane, reducerea șomajului pentru tineri, îmbunătățirea corelării între rezultatele sistemului educațional și nevoile mediului de afaceri, inovarea în domeniul antreprenorial și multe alte măsuri sociale de stimulare a resursei umane pentru piața muncii.

Printre obiectivele României pentru Strategia UE 2020 se numără și o serie de ținte referitoare la domeniul social și al resurselor umane, dar și ținte privind creșterea bugetelor acordate cercetării. Cele două obiective au o sinergie specială în sensul în care, fără investiții pentru îmbunătățirea capacităților tehnologice nu este posibilă îmbunătățirea productivității muncii și implicit, a competitivității economiei românești.

România și-a asumat o serie de ținte la nivelul Strategiei 2020, în unele cazuri proiecția națională fiind chiar mai optimistă decât ținta Uniunii Europene. Astfel, în ceea ce privește indicatorii sociali, educaționali și de cercetare, dezvoltare și inovare, România și-a asumat:

- Ocuparea în muncă a unui procent de 70% pentru populația cu vârste între 20-64 de ani
- Reducerea cu 11.3% a numărului de elevi care părăsesc școala
- Reducerea populației expusă riscului de sărăcie și excluziune socială de 580.000 persoane
- Ocuparea în învățământul terțiar de 26,7%
- Creșterea procentului bugetar alocat CDI la 2% din PIB

Aceste ținte sunt circumscrise unor obiective orizontale de specializare inteligentă, teme care fac obiectul prioritar al investițiilor economice. La nivelul României, perioada 2014-2020 este susținută din punct de vedere financiar prin intermediul fondurilor structurale europene și de investiții (FESI) operaționalizate prin programele operaționale specifice principalelor programe de finanțare europene. Politica de coeziune rămâne principala politică publică pentru dezvoltare, prin considerarea nivelului regional și local ca principali recipienți ai finanțării.

Obiectivele naționale sunt implementate de către ministerele și partenerii sociali cheie în domeniul economic și social, cu sprijinul fondurilor structurale și de investiții. Principalul document programatic pentru perioada următoare, ce cuprinde și această țintă importantă cu privire la forța de muncă (70% din categoria 20-64 de ani) este Acordul de Parteneriat România-UE.

Dintre cele 11 arii tematice cheie ale Acordului, în jurul cărora gravitează politica de coeziune a UE pentru perioada următoare, cel puțin 2 vizează în mod specific ocuparea forței de muncă, sprijin pentru dezvoltarea sistemului de educație etc. Conform Acordului, forța de muncă are premise bune de a se dezvolta în următoarea perioadă, mai ales datorită creșterii economice din ultimii ani. Creșterea prognozată cu 0,3% a ocupării forței de muncă pentru perioada 2014-2017, dar și creșterea cu 0,7% a numărului de angajați reprezintă ținte importante pe care România le poate atinge cu sprijinul fondurilor europene și a unei politici coerente privind dezvoltarea economică. O premisă oferită de Acord, în contextul creșterii cu 70% a ocupării pentru grupa de vârstă 20-64 de ani până în anul 2020, vizează o creștere a cererii de forță de muncă cu 10%. Orientările privind ocuparea forței de muncă propuse de Strategia Europa 2020 se referă mai ales la la *Orientarea 7. Creșterea participării la piața muncii pentru femei și bărbați, reducerea șomajului structural și promovarea calității locurilor de muncă*, la *Orientarea 8. Dezvoltarea unei forțe de muncă bine calificate, care să răspundă cerințelor pieței muncii și promovarea învățării pe tot parcursul vieții*, la *Orientarea 9. Îmbunătățirea calității și a performanței sistemelor de educație și formare la toate nivelurile și creșterea participării la învățământul terțiar sau cel echivalent* și la *Orientarea 10. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei*.

Strategia identifică unele direcții de acțiune prioritare, de tipul:

Îmbunătățirea funcționării pieței muncii:

- *Reforma legislației privind relațiile de muncă*
- *Reforma legislației privind dialogul social*
- *Combaterea muncii nedecarate*
- *Prelungirea vieții active*

Facilitarea tranzițiilor de la șomaj sau inactivitate către ocupare:

- *Modificarea cadrului legal în domeniul stimulării ocupării forței de muncă*
- *Măsuri active de ocupare*
- *Dezvoltarea capacității instituționale a Serviciului Public de Ocupare – la nivel național, regional și local*

Consolidarea competențelor profesionale:

- *Reforma cadrului legal privind formarea profesională a forței de muncă*
- *Formarea profesională continuă a lucrătorilor*

Creșterea calității ocupării persoanelor rezidente în mediul rural, a tinerilor și femeilor:

- *Creșterea competitivității sectorului agricol și asigurarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale*
- *Integrarea pe piața muncii a tinerilor și a femeilor*

Acordul de Parteneriat conține 11 obiective tematice, fiecare având alocate mai multe priorități de investiții. Obiectivul tematic nr. 8, referitor la *Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă* cuprinde atât mobilitatea forței de muncă prin intermediul formării și oportunităților active de ocupare cât și prin obiectivul privind *Îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate*. Alt obiectiv tematic relevant se referă la *Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii de educație și instruire* (Obiectivul tematic nr. 10). În cadrul Strategiei Europa 2020, aceste obiective sunt grupate împreună ca și *Provocări în calea dezvoltării oamenilor și societății*.

Strategiile României pentru ocuparea forței de muncă sunt completate cu obiectivele *Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020*. Strategia pornește de la o analiză a problemelor, probleme care se replică la nivel național și se regăsesc și la nivelul de analiză al u.a.t-urilor din Polul de Creștere Constanța. Printre principalele probleme identificate în Strategie, putem menționa:

- Rata redusă de ocupare pe segmentul de vârstă 20-64
- Modificări ale structurii ocupaționale
- Rata ridicată de dependență demografică
- O serie de alte elemente amintite în analiza diagnostic a fundamentării Strategiei

Strategia propune și o serie de priorități care se suprapun cu cele identificate și la nivelul universului de analiză aferent documentului de față.

La nivel național, ocuparea forței de muncă în Regiunile de dezvoltare este susținută și dezvoltată și prin intermediul Agențiilor de Dezvoltare Regională care au rolul de Organisme Intermediare pentru Programul Operațional Regional, destinat finanțării coeziunii teritoriale și competitivității acestora. Regiunea de Dezvoltare Sud-Est a jucat în perioada 2007-2015 rolul de programare și finanțare a nevoilor regiunii din perspectiva obiectivelor politicii de coeziune 2007-2013. Acest rol de management al finanțărilor, dar și de planificare strategică a nevoilor de dezvoltare regionale este realizat și pentru perioada de programare 2014-2020. Prin intermediul Planului de Dezvoltare Regională sunt prioritizate aceste nevoi regionale, raportat la Ariile Tematice cuprinse și agreeate de România la nivel european prin intermediul Acordului de Parteneriat.

Planul de dezvoltare regională al Regiunii Sud-Est identifică o serie de priorități de dezvoltare a forței de muncă la nivelul localităților aferente regiunii. Acestea se concentrează la rândul lor în jurul tematicilor asumate de România în cadrul Acordului de Parteneriat. Una dintre prioritățile legate de forța de muncă este Prioritatea 9, cu două Obiective Specifice:

Domeniul de Intervenție 1 – Investiții în infrastructura serviciilor de ocupare

Obiectivul Specific 1 – Îmbunătățirea performanței resurselor umane prin investiții în infrastructură

Acțiunile orientative aferente obiectivului mai sus amintit se referă la:

- Înființarea/dezvoltarea centrelor de instruire și perfecționare pentru resursele umane

- Dotarea centrelor de instruire și perfecționare pentru resursele umane
- Înființarea/dezvoltarea centrelor de formare profesională la toate nivelurile
- Dotarea infrastructurii de formare profesională la toate nivelurile

Domeniul de Intervenție 2 – Investiții în dezvoltarea resurselor umane, inclusiv din administrația publică

Obiectivul Specific 2 – Îmbunătățirea serviciilor publice, promovarea parteneriatelor la nivel regional și local și crearea unei piețe a forței de muncă regionale moderne, flexibile, inclusive, în vederea satisfacerii nevoilor pieței

Acțiunile orientative aferente obiectivului mai sus amintit se referă, printre altele, la:

- Instruire profesională selectivă
- Selecție pe piața muncii
- Monitorizarea inserției/reinserției pe piața muncii a beneficiarilor de măsuri active de ocupare a forței de muncă
- Facilități pentru adaptarea tinerilor la primul loc de muncă

Prioritatea 7 se referă la Îmbunătățirea calității în domeniile educație, sănătate și incluziune socială, aspecte complementarea investițiilor în crearea de locuri de muncă, calificare și recalificare. Este o corelare clară la nivelul PDR în ceea ce privește nevoile de a dezvolta serviciile educaționale cu scopul dezvoltării competențelor și stocului de personal necesar angajatorilor provenind din mediul de afaceri sau sectorul public.

Prioritatea 3, Îmbunătățirea competitivității economice regionale în contextul promovării specializării economice inteligente, ocupă un rol important în dezvoltarea strategică a regiunii pentru următoarea perioadă de planificare bugetară a FESI. Astfel, Regiunea își propune să dezvolte atât companiile cu valențe de Cercetare Dezvoltare Inovare cât și să finanțeze echipamente inovatoare, dar și procese de management moderne, care să sprijine competitivitatea economică. Această prioritate și măsurile sale vor susține crearea de locuri de muncă cu un nivel mai ridicat de calificare la nivel regional și local pentru regiune, viziune care creează și nevoia satisfacerii nevoii de angajați calificați.

O mare parte a priorităților cuprinse în PDR 2014-2020 conduc nemijlocit la o piață regională mai ofertantă pentru locuitorii regiunii, necesitatea fiind așadar de a dezvolta resursele umane corespunzătoare.

Obiectivele de dezvoltare ale Polului Național de Creștere Constanța și Zonei Metropolitane Constanța sunt aliniate obiectivelor pe care Regiunea le-a stabilit în contextul noii perioade de programare. Scopul polului național de creștere este de a susține dezvoltarea propriilor u.a.t-uri, dar și de a oferi la nivel național o zonă de competitivitate pentru nivelul internațional. Conform viziunii de dezvoltare a Polului, acesta are rolul de a polariza dezvoltarea în zona Mării Negre și de a juca *rolul de centru multifuncțional al României*. Nu în ultimul rând, Polul Național de Creștere, prin strategiile și proiectele inițiate, își propune să reducă disparitățile de dezvoltare între cele 14 localități componente ale sale.

În Planul Integrat de Dezvoltare, Polul de Creștere anunță o serie de obiective de dezvoltare pentru perioada de programare anterioară, printre care și Dezvoltarea Resurselor Umane și a Capacității Administrative (Obiectiv 3.4), din care decurge Politica privind Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și Programul privind Creșterea adaptabilității forței de muncă.

O altă politică propusă pentru finanțare prin intermediul Planului Integrat de Dezvoltare a fost cea privind Dezvoltarea Resurselor Umane „promovarea ocupării și incluziunii sociale”.

În ceea ce privește Prioritățile de dezvoltare a forței de muncă și resurselor umane pentru perioada 2014-2020 la nivelul Polului Național de Creștere Constanța, acestea decurg atât din problemele identificate la nivel local și regional, dar sunt și corelate cu ariile tematice identificate la nivel național ca fiind prioritare pentru dezvoltare. Problemele specifice au fost identificate la nivel u.a.t-urilor atât de actorii publici cheie responsabili (u.a.t-urile component ale Polului de Creștere, autorități regionale), cât și de către agenții economici implicați în consultarea cu privire la principalele probleme întâmpinate în domeniul forței de muncă, dar și la principalele priorități și soluții care pot sprijini dezideratul.

În ceea ce privește scopul intervențiilor, se pot aminti o serie de elemente, printre care:

- Asigurarea resurselor de muncă calificate pentru angajatori
- Corelarea nevoilor pieței muncii cu input-urile furnizate de mediul educațional (pre-universitar și universitar, al formării profesionale)
- Ocuparea în muncă a categoriilor de vârstă vizate în angajamentele României (20-56 de ani)
- Calificare și recalificare profesională
- Asigurarea unor meserii necesare în contextual specializărilor economice inteligente, susținute și prin Strategia de Competitivitate

Prioritățile identificate de actorii cheie la nivel de Pol și u.a.t-uri componente pot asigura realizarea unui plan de acțiune pe termen mediu cu scopul realizării unor măsuri urgente pentru susținerea dezvoltării economico-sociale a comunităților, a competitivității structurii și a dezvoltării de competențe care să conducă la atragerea companiilor specializate și „inteligente”. Analiza diagnostic reflectă particularități evidente ale localităților din Pol, mai ales cazul municipiului Constanța cu sinergiile pe care le poate crea ca și coordonator al Zonei Metropolitane și Polului de Creștere: peste 25% din veniturile din turism ale României, cel mai mare port maritim de la Marea Neagră, a cărei infrastructură dezvoltată în ultimii ani a permis o balanță pozitivă a balanței comerciale (cu încărcări mai mari decât descărcările), un sector secundar stabil cu activități în zona maritimă și a rafinării, o expansiune a sectorului terțiar, cu servicii, dar mai ales cu un comerț maritim care oferă avantaje competitive, o relativă depreciere a sectorului de construcții pe perioada crizei economice, dar cu o revenire ușoară în ultimii ani și nu în ultimul rând dezvoltarea din ce în ce mai alertă a sectorului primar, prin farming, procesare agricolă, creșterea de animale și piscicultură.

Actorii economici identifică o serie de probleme care trebuie transformate în oportunități pe viitor, în relație cu sectorul forței de muncă:

- Absența unor specializări economice importante
- Calitatea redusă a reglementărilor la nivel central (legislație)
- Absența pieței muncii mature (companii specializate în recrutare, servicii publice privind forța de muncă suficient de mature etc.)
- Implicarea mediului educațional în furnizarea resurselor umane necesare pieței muncii
- Lipsa unor specializări cheie
- Absența specializării practice a tinerilor absolvenți
- Nivel mic de salarizare
- Implicare insuficientă a autorităților
- Lipsa unui cadru stimulativ pentru angajare

Aceste elemente au fost menționate și de actorii publici, care mai amintesc în analiza SWOT specifică o serie de elemente sociale și economice cu care se confruntă în procesul de implementare al politicilor sectoriale, printre care amintim:

- Slaba pregătire a angajaților
- Servicii publice în domeniul forței de muncă slab calitative, ca urmare a lipsei de personal
- Servicii preuniversitare slabe calitativ
- Absența unor stagii de practică pentru studenți și elevi în cadrul agenților economici activi la nivel local, cu durată scurtă și caracter formal
- Lipsa învățământului preuniversitar de tip dual
- Inexistența serviciilor de consiliere și orientare profesională pentru elevii de nivel gimnazial și preuniversitar, în ansamblu
- Absența serviciilor de monitorizare a inserției absolvenților pe piața muncii
- Necorelarea curriculei universitare cu cerinței/nevoile pieței forței de muncă

Prioritățile cheie pentru dezvoltarea forței de muncă și a calității resurselor umane din cadrul Polului Național de Creștere Constanța sunt, așadar, corelate cu obiectivele europene și naționale în domeniul politicii de coeziune și ocupării forței de muncă, strategiilor de competitivitate națională, planurilor de dezvoltare regională și locală. Acestea pot fi finanțate atât prin intermediul fondurilor bugetului de stat și bugetelor locale cât și prin intermediul principalelor programe de finanțare europene: Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune, Fondul European de Dezvoltare Rurală și Fondul pentru Pescuit și Afaceri Maritime.

Prioritatea 1. Dezvoltarea resurselor umane prin investiții în infrastructură

Prioritatea 2. Crearea unei piețe a forței de muncă flexibile la nivel local, pentru satisfacerea nevoilor pieței

Prioritatea 3. Dezvoltarea specializărilor educaționale corelate cu piața muncii

Prioritatea 4. Îmbunătățirea cooperării între actorii publici și cei privați pentru furnizarea resurselor umane corezpunătoare pieței muncii

Prioritatea 5. Reducerea somajului din regiune si imbunatatirea capacitatii de ocupare a somerilor

Prioritatea 6. Calificarea la standarde europene pentru companii

Prioritatea 7. Dezvoltarea stagiilor de practică pentru elevi și studenți la nivelul întreprinderilor pentru însușirea aptitudinilor necesare pieței muncii

Prioritatea 8. Tranziția mai facilă de la școală la stagii de practică prin stagii de practică

Prioritatea 9. Investiții durabile în economia socială

Prioritatea 10. Consiliere și orientare profesională pentru elevi și studenți

Prioritatea 11. Investiții specifice în specializările economice inteligente

Prioritatea 12. Dezvoltarea clusterelor ocupaționale la nivelul ZMC

Prioritatea 13. Dezvoltarea serviciilor de consiliere și orientare profesională pentru elevii de nivel gimnazial și preuniversitar

Prioritatea 14. Dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor de monitorizare a inserției absolvenților pe piața muncii

Prioritatea 15. Dezvoltarea învățământului preuniversitar de tip dual

Prioritate orizontală: Îmbunătățirea resurselor umane la nivel local în contextul specializării inteligente

Se impune derularea unor proiecte specifice în perioada 2014-2020 pentru a putea rezolva problemele din sectorul forței de muncă la nivelul Polului de Creștere Constanța. Aceste proiecte vor fi finanțate prin oportunitățile FESI 2014-2020, pentru a sprijini ocuparea, dar și dezvoltarea competitivă a economiei locale bazată pe specializările inteligente. Astfel, proiectele au ca Beneficiari:

1. Autoritățile publice locale
2. Structuri regionale , ADI sau GAL-uri
3. Companii private
4. Universități și mediul educațional pre-universitar
5. ONG-uri
6. Servicii publice de ocupare
7. Parteneri din străinătate din domenii similare
8. Clustere, poli de competitivitate, alte forme de structuri economice
9. Parteneriate între cele de mai sus

Programul principal pentru finanțarea Priorităților enunțate și care vor apărea pe măsură ce Ghidurile Solicitantului aferente Programelor Operaționale se vor clarifica, este Programul Operațional Capital Uman (POCU) pentru ocupare, formare în sectorul privat și Programul Operațional Capacitate Administrativă pentru sectorul public.

POCU sprijină pentru perioada 2014-2020 ocuparea forței de muncă și o serie de măsuri de finanțare pentru prioritățile Polului. POCU țintește creșterea ratei de ocupare și a nivelului de competențe, reducerea numărului de persoane expuse riscului de excluziune socială și îmbunătățirea calității și participării la toate nivelurile de educație, contribuind astfel la realizarea obiectivelor asumate de România în contextul Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Bugetul total al POCU 2014 - 2020 este de 5.059.455.367 de euro, din care suma de 313.464.096 de euro este alocată Asistenței Tehnice (UE plus cofinanțare națională).

Principalele intervenții ale POCU sunt realizate pe sprijinul axelor prioritare de mai jos:

AP1: Inițiativa Locuri de Muncă pentru Tineri

AP2: Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs

AP3: Locuri de muncă pentru toți

AP 5: Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC)

Programul Operațional Regional răspunde mai multor provocări economice și sociale ale regiunilor din România, în special în domeniile cercetare, dezvoltare, inovare, IMM, eficiență energetică, mediu, dezvoltare urbană, resurse de patrimoniu, turism, infrastructură rutieră, **infrastructură socială și educație**, cadastru, capacitate administrativă.

Obiectivul general al POR este reprezentat de creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale, prin sprijinul dezvoltării mediului de afaceri, infrastructurii și serviciilor, dezvoltarea durabilă a regiunilor, astfel încât acestea să își poată gestiona în mod eficient resursele și să își valorifice potențialul de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Dintre Axele Prioritare se pot aminti cele care pot finanța

AP 9 - întreaga axă 9 se va implementa prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității. OS9.1 se referă la Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, prin măsuri integrate

AP 10 - OS10.1 se referă la Creșterea gradului de participare la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu, în special pentru copii cu risc crescut de părăsire timpurie a sistemului. Principalul rezultat se referă la realizarea condițiilor pentru o educație de calitate și creșterea gradului de participare a populației în învățământul preșcolar, primar și

gimnazial.. OS10.2 urmărește mai specific Creșterea gradului de participare la învățământul profesional și tehnic și învățare pe tot parcursul vieții.

Dintre celelalte axe se pot aminti intervențiile destinate investițiilor productive la nivelul orașelor, unde companiile pot achiziționa echipamente și angaja și instrui forță de muncă.

Programul Național Competitivitate susține investiții pentru creșterea competitivității economice, în special în ce privește sprijinul insuficient pentru cercetare, dezvoltare, inovare (CDI) și infrastructura subdezvoltată de tehnologia informației și a comunicațiilor(TIC). POC este construit pe două mari axe care adresează aceste două subiecte – CDI și TIC.

Cele două axe alăturate sunt justificate de rolul multiplicator al acestor domenii și sprijinul prin care acestea contribuie la obiectivele de specializare inteligentă și promovează noi oportunități de creștere. Cele mai importante domenii de specializare inteligentă:

- bioeconomie.
- tehnologia informației și a comunicațiilor, spațiu și securitate.
- energie, mediu și schimbări climatice.
- eco-nano-tehnologii și materiale avansate.

Finanțarea companiilor din cadrul axelor POC nu se axează în mod specific pentru formarea resurselor umane, dar investițiile sunt direct legate de crearea de locuri de muncă și instruirea în directă legătură cu echipamentele de producție achiziționate. Investițiile în CDI prevăzute ca prioritare în cadrul acestui program pot oferi companiilor valoarea adăugată necesară pentru a deveni competitive și în relație cu forța de muncă.

Programul Național de Dezvoltare Rurală și Programul Operațional de Pescuit au contribuții financiare importante care sprijină crearea de locuri de muncă și instruirea în sectoarele agricol și piscicol, pentru fermele și unitățile de procesare care accesează proiecte în cadrul acestor intervenții, mai ales la nivelul mediului rural al Polului de Creștere Constanța.

6. Anexe

Anexa 1. Balanța locurilor de muncă la nivelul anului 2014 (AJOFM)

Slujbe	Locuri disponibile	Din care ocupate
Administrator pensiune turistică	1	1
Agent curățenie clădiri și mijloace de transport	19	1
Agent de asigurare	1	1
Agent de intervenție, pază și ordine	32	13
Agent de navă	1	1
Agent de securitate și agent de securitate incintă	371	156
Agent de turism	2	2
Agent de vânzări	65	28
Agent dezinsecție, deratizare, dezinsecție	1	0
Agent imobiliar	1	1
Agent maritim	1	1
Agent reclamă publicitară	3	2
Agent repartizare a forței de muncă	1	1
Agent servicii client	5	3
Agent transport valori	3	2
Agent vânzări standarde și produse conexe	4	2
Agricultor	2	1
Ajutor de ospătar	79	14
Amanetar	11	2
Ambalator manual	55	25
Analist credite	1	0
Analist cumpărători/consultant furnizori	1	1
Aplicator de detalii la produsele din ceramica	8	1
Arhitect clădiri și arhitect urbanism	8	4
Asfaltator	16	8
Administrator sistem documentar	1	0
Agent comercial	17	9
Broker marfuri	2	0
Agent cumpărături	1	0
Administrator imobile	2	0
Administrator	8	5
Administrator bancar/produs leasing	2	1
Arhivar	2	1
Ascuțior-călitor garnituri de carde	50	0
Asistent comercial	2	1
Asistent (sănătate)	168	47

Asistent director și asistent manager	15	11
Asistent personal al persoanei cu handicap grav	103	72
Asistent personal de îngrijire	2	2
Asistent relații publice și comunicare	2	1
Asistent social (nivel superior)	5	1
Asistent veterinar	8	2
Auditori	2	1
Baies	7	7
Barman	66	20
Betonist	4	3
Bibliotecar	1	1
Bijutier	1	1
Biolog	2	2
Bobinator aparataj electric	1	0
Brancardier	22	0
Brutar	16	2
Bucătar	216	109
Bufetier	13	9
Cadru tehnic cu atribuții în domeniul prevenirii și stingerii incendiilor	1	0
Călcătoreasă lenjerie	18	4
Calculator preț cost	1	0
Cameristă	374	214
Cântaragiu	3	2
Capitan fluvial	3	1
Căraș	4	0
Carmangier	2	2
Caserator și șlefuitor de celuloid pentru carcase acordeoane	2	0
Casier (casier, casier tezaur, casier încasator)	73	32
ciontolitor tranșator carne	11	8
Coafor	8	3
Cofetar	7	3
Colator publicitar	1	0
Colector creante	1	1
Comandant nave	2	0
Combiner agricol	1	1
Comisioner	13	0
Concasorist	2	1
Conducător de activitate de transport rutier	1	1
Conducator autotrailer, autospecială	9	5
Confecționeri	56	5

Consilier (horticultură, juridic, economic, marketing, învățământ)	96	36
Constructor și constructor-montator	4	1
Consultant fiscal, bancar, management, resurse umane	5	5
Contabil și contabil-șef	55	37
Controler calitate, gestiune, financiar	6	5
Coordonator în materie de securitate și sănătate în muncă	2	1
Copywriter	1	0
Correspondent comercial	1	1
Corist	4	4
Cosmetician	3	2
Costumier	1	1
Crescător păsări	1	0
Crescător-îngrijitor animale sălbatice captive	1	0
Croitor/croitor-confeccionier îmbrăcăminte/confeccionier încălțăminte	26	4
Cuptorar produse refractare	11	8
Curaățătoreasă lenjerie	4	0
Curățitor-sablator	19	0
Curier	26	1
Debitator semifabricate	1	0
Declarant camal	3	3
Decorator vitrine	3	2
Defectolog	1	1
Designer grafică și designer pagini web	5	2
Director (comercial/braserie/societate comercială/vânzări/departament informatică/hotel/magazin etc.)	34	24
Dispecer/dispecer centru de alarmă/dispecer pentru servirea în hotel	19	5
Docher și docher/mecanizator	18	9
Dresor	1	0
Dulgher restaurator	83	23
Ecolog	1	1
Economist-șef	2	1
Educator (inclusiv educator în unități de handicapați și educator specializat)	6	3
Electrician (construcții/echipamente electrice și energetice/întreținere și reparații/aerian/auto)	114	33
Electromecanic (inclusiv electromecanic rețele cabluri, reparator obiecte de uz casnic, mașini și echipamente electrice	18	10

Excavatorist	4	1
Expeditor internațional	2	2
Expert contabil verificador	1	0
Expert/inspector vamal	2	2
Factor poștal	2	1
Facturist	1	1
Faianțar	8	1
Farmacist	7	5
Fasonator produse ceramice	14	14
Femeie de serviciu	51	37
Fierar betonist	58	17
Finisor/asamblator obiecte din mase plastice	2	2
Fiziochinetoterapeut	1	0
Fochist	10	5
Formator	2	0
Fotograf	1	0
Frezor universal și la mașini roți dințate	2	2
Frizer	4	0
Funcționar administrativ	4	3
Funcționar economic	4	4
Funcționar informații clienți	6	1
Galvanizator	5	0
Garderobier	1	0
Gestionar	31	22
Ghid galerii de arta/interpret	2	1
Giuvaergiu	1	1
Grafician	3	0
Guvernantă (inclusiv de hotel)	33	11
Hamal	6	0
Îmbuteliator gaz petrol lichefiat	3	3
Impiecat auto	1	0
Împingător vagoneti	8	7
Încărcător-descărcător	7	5
Încasator și cititor contoare de energie electrică, apă, gaze	2	1
Infirmier/infirmiere	58	3
Inginer (mecanic, construcții, sisteme informatice, minier, ecolog, navechimist, industrie alimentară, zootehnist, rețele electrice, trafic aerian, centrale nucleare electrice)	140	38
Îngrijitoare la unități de ocrotire socială și sanitară	50	1
Îngrijitori animale	3	1

Îngrijitor bătrâni la domiciliu	13	11
Îngrijitor clădiri	26	14
Îngrijitor farmacii, cabinete veterinare	2	0
Îngrijitor la domiciliu	2	0
Îngrijitor spații hoteliere	54	25
Îngrijitor spații verzi	26	22
Inspector (pensii, risc, resurse umane, exploatare trafic)	29	13
Instalator (instalații tehnico-sanitare și de gaze, apa și canal, frigotehnist, rețele termice)	49	17
Instructor fitness	1	1
Intendent	2	0
Întreținător textile piele	1	0
Învățător	3	3
Izolator (termic, hidrofug, fonic)	32	4
Juristconsult	1	0
Kinetoterapeut	1	0
Laborant (chimist, determinari fizico-mecanice, în industria textilă, pielărie)	9	7
Lăcătuș mecanic (întreținere și reparații universale, construcții metaice și navale)	501	86
Legător de sarcină	5	0
Legumicultor și lucrător calificat în culturile de câmp	6	3
Lenjareasă de hotel	5	4
Liftier	3	2
Logoped	1	0
Lucrător bucătărie (spălător vase mari)	135	47
Lucrător comercial	140	90
Lucrător concierge	1	0
Lucrător controler final	3	0
Lucrător gestionar	31	14
Lucrător la amenajarea terenurilor sportive (amenajator bază sportivă)	1	1
Lucrător operativ pentru autocompactoare	1	1
Lucrător pensiune turistică	1	1
Lucrător pentru drumuri și căi ferate	9	9
Lucrător pentru salubritate, inclusiv spații verzi	13	13
Macaragiu	28	7
maistru, inclusiv electromecanic, intretinere si reparare masini si unelte, montaj, petrochimis, constructii civile	9	4
Măcelar	7	3
Machior	1	1
Maestru artă culinară	1	0

Magazioner	7	3
Magician	1	1
Manager (de zonă, anchiziții, de proiect, a sistemelor de mediu, de securitate și sănătate în muncă, HR)	23	14
Mașinist (inclusiv terasamente, prefabricate beton și beton armat, transporturi, turbine hidraulice, pod rulant, mașini speciale fără așchiere)	58	19
Manichiurist	9	3
Manipulant mărfuri	147	85
Marcator piese	2	0
Marcator legător	1	1
Marinar, pilot naval, barjist	6	4
Maseur, inclusiv maseur întreținere și relaxare	8	5
Mecanic (auto, utilaj, mașini agricole, întreținere și reparații mașini de cusut industriale, întreținere și reparații utilaje din industria textilă, confecții și încălțăminte, de exploatare în cultura mare)	141	97
Mator cabluri	1	1
Mecanizator (muncitor portuar)	2	0
Medic medicină generalistă și de familie	8	2
Medic veterinar, inclusiv oncologie comparată	4	2
Menajeră	7	4
Mentor	1	1
Mercantizor	13	4
Merceolog	2	1
Meseriaș întreținere cale	1	1
Metalizator prin pulverizare	2	2
Moașă	1	0
Modelier metal	1	1
Montator accesorii pentru calapoade	2	0
Montator (pereți și plafoane ghips-carton, reglor, testor tehnica de calcul, tâmplărie PVC, aer condiționat, calapoade, subansamble, placaje interioare și exterioare)	14	3
Motorist	8	4
Muncitor manipulare și pregătire furaje	3	0
Muncitor necalificat (agricultură, asamblare piese, demolare clădiri, căptușeli zidărie, construcții, la întreținerea drumurilor, șoselelor, podurilor și barajelor, în pescuit și vânătoare; la ambalarea produselor solide și semisolid	538	183
Muncitor piscicol	7	0
Muncitor plantații și amenajare zonă verde	3	1
Muncitor spălare și curățare cisterne	4	4

Muzeograf	1	1
Nutriționist și dietetician	1	0
Ofițer bancar	4	4
Ofițer mecanic maritim	3	1
Ofițer RTG	1	1
Operator calculator electronic și rețele	23	11
Operator circulație mișcare	1	1
Operator comercial	4	0
Operator confecționar industrial îmbrăcăminte din țesături, tricotaje, materiale sintetice	10	0
Operator control nedistructiv	3	3
Operator dană	2	0
Operator de înșămânțări artificiale la animale	1	0
Operator deratizare, dezinsecție, dezinfecție	1	0
Operator devize	3	0
Operator dispecer sisteme de monitorizare și aparatură de control	1	0
Operator ghișeu birouri de schimb	2	2
Operator injectorist	1	1
Operator introducere, validare și prelucrare date	43	13
Operator (diverse instalații, mașini, surse regenerabile, roboți industriali, produse congelate de patiserie și panificație, prepare produse zaharoase, portuar, mase plastice, telecomunicații)	70	18
Organizator activitate turism (studii medii și superioare)	3	1
Organizator târguri și expoziții	1	0
Ospătar (chelner)	171	73
Recepționar contractări-achiziții	2	0
Realizator emisiuni	1	1
Psiholog și psihopedagog	5	1
Proiectant arhitect, inclusiv proiectant inginer construcții	2	2
Programator	2	1
Profesor (învățământ primar, liceal, postliceal, profesional)	24	10
Producător delegat evenimente de marketing	1	0
Patiser	31	15
Pavator	7	4
Paznic	43	25
Peisagist-floricultor	9	9
Picher șef district	1	1

Pizzar	9	1
Planificator	2	2
Plasator	4	0
Polizator	56	1
Pregătitor materiale de sarje	1	1
Preparator de semifabricate și preparate culinare	3	1
Preparator înghețată	4	2
Preparator lacuri, vopsele, paste de fluidor folosite la aparataj electric	1	0
Preparator surogate cafea	1	0
Presator metale la rece	6	6
Presator produse stratificate	2	2
Primitor-distribuitoare materiale și scule	6	2
Recepționar	90	40
Redactor	2	2
Referent, inclusiv financiar-contabil, marketing, administrație publică, comerț exterior, relații externe, inginer mecanic	25	9
Registrator medical	10	2
Subinginer, inclusiv agronom, mecanic, construcții civile	11	8
Zugrav	38	2
Tehnician	32	15
Zidar	62	23
Vulcanizator	4	0
Vopsitor industrial	20	1
Vopsitor, inclusiv auto	7	3
Viticultor, inclusiv viticultor-pivnicer	3	2
Vestitor	1	0
Verificator documente expeditie	3	0
Vânzător, inclusiv ziare și produse nealimentare	264	182
Văcar	2	0
Ucenic	2	2
Turnător formator	2	0
Tubulator naval	55	5
Trezorier (studii medii)	1	1
Trefilator, trăgător	1	1
Tratamentist produse din azbociment	3	0
Traducător (studii superioare)	3	1
Tractorist	36	29
Topitor, turnător metale și aliaje neferoase	2	0
Tihichigiu de șantier	7	0

Tinichigiu în construcții	1	1
Tinichigiu carosier	1	0
Timonier maritim/fluvial	2	1
Țesător	25	0
Telefonist	1	1
Tehnoredactor	1	1
Taxator	1	1
Tâmplar universal	17	9
Tălpuitor (confectioner-reparații încălțăminte)	4	0
Tăietor silvic și tăietor manual lemne de foc	3	2
Supraveghetor de noapte servicii sociale, cazino, hotel, învățământ	12	5
Sudor	493	56
Strungar	609	107
Stivuitorist	27	0
Statistician	2	1
Specialist strategie industrială	1	1
Specialist marketing	4	2
Spălătoreasă lenjerie	59	32
Spălător geamuri, vehicule, vitrine	9	3
Sortator produse	1	0
Sora medicală	1	0
Solist vocal	1	0
Șofer	222	125
Șef	74	36
Secretară	372	199
Sculer matriter	1	1

Anexa 2. Ancheta sociologică la nivelul angajatorilor de la nivelul Polului de Creștere Constanța

Eșantion:

Universul cercetării este format din firme care sunt localizate în zona aferentă Polului de Creștere Constanța. Companiile au fost selectate în funcție de indicatorii financiari (profit, cifră de afaceri), în baza clasamentelor Camerei de Comerț și Industrie Constanța

Metoda de realizare a interviurilor: interviu standardizat autoaplicat. Chestionarul a fost autoaplicat și a avut ca perioadă de desfășurare intervalul 5 – 14 decembrie 2015.

Mărimea eșantionului realizat: 50 de chestionare colectate și 41 interviuri utilizate în analize.

Metoda de eșantionare: eșantionare ad libitum (de conveniență).

Chestionar:

Chestionar de identificare a punctelor tari, slabe, oportunităților și amenințărilor în sectorul forței de muncă aferent localităților membre ale Polului de Creștere Constanța

Chestionarul de față are ca scop *colectarea de date cu privire la gradul de dezvoltare al pieței muncii în zona Polului de Creștere Constanța, problemele și oportunitățile pentru companiile din zonă*. Scopul acestui chestionar este de a stabili potențialul pieței forței de muncă din ZMC.

Timp aproximativ de completare: 20 de minute

Date contact:

Denumire
companie.....

Localitatea.....

Județul.....

Telefon/fax.....

COD CAEN:.....

Q1. Care sunt, în opinia dvs., cele mai importante trei probleme privind forța de muncă cu care vă confrunțați la nivel local? (bifați în coloana Q1a. problemele pe care le-ați identificat în unitatea din care faceți parte)

Probleme	Q1a
Cadrul legislativ instabil cu privire la piața muncii	1 ☐
Calitatea serviciilor publice din domeniul forței de muncă	2 ☐
Calitatea serviciilor private din domeniul forței de muncă	3 ☐
Calitatea serviciilor educaționale din domeniul forței de muncă	4 ☐
Lipsa angajaților calificați	5 ☐
Demografia	6 ☐
Migrația	7 ☐
Lipsa comunicării în piața muncii și dezorganizarea	8 ☐
Alta. Care? _____	9 ☐
Nu știu/Nu răspund	99 ☐

Q2. Ierarhizați cele 3 probleme menționate la întrebarea Q1a în funcție de importanța pe care le-o atribuiți acestora 1-cea mai importantă și 7-cea mai puțin importantă?

Cea mai importantă problemă	----->	----->	----->	----->	----->	Cea mai puțin importantă problemă
1	2	3	4	5	6	7

Q3. Există la nivelul firmei dvs. un document care să stabilească obiectivele de dezvoltare a resurselor umane pe termen mediu?

☐ 1	Da	☐ 2	Nu
----------------------------	----	----------------------------	----

Q4. Există la nivelul firmei angajați care au absolvit un curs de perfecționare în domeniul resurselor umane?

☐ 1	Da	☐ 2	Nu
----------------------------	----	----------------------------	----

Q5. Exista un departament responsabil cu managementul resursei umane de dezvoltare în compania dvs.?

☐ 1	Da	☐ 2	Nu
----------------------------	----	----------------------------	----

Q6. Care sunt modalitățile de identificare a fortei de munca necesar în cadrul instituției?

☐ 1	Paginile de internet și avizierul AJOFM
☐ 2	Informări ale Instituțiilor deconcentrate
☐ 3	Informări ale firmelor private
☐ 4	Informări ale mediului educational
☐ 5	Informări ale Camerei de Comerț
☐ 6	Altele. Care?

Q7. Ați fost în situația de a căuta personal pentru angajare în compania dvs în instituția dvs în ultimii 3 ani?

☐ 1	Da	☐ 2	Nu
----------------------------	----	----------------------------	----

Q8 (Daca raspunsul este pozitiv la intrebarea Q7) Cat a durat pana ati reusit sa angajati o persoana?

☐ 1	1-3 luni
☐ 2	3-6 luni
☐ 3	6 luni - 1 an
☐ 4	Peste 1 an

Q9. Care a fost nivelul de studii solicitat de dvs pentru angajatii respectivi?

☐ 1	Studii superioare
☐ 2	Colegii tehnice și postliceal
☐ 3	Liceu
☐ 4	Studii medii
☐ 5	Fara studii
☐ 6	Alta categorie. Care?....

Q10. Vă rugăm precizați dacă angajații sunt rezidenți din localitate sau provin din altă localitate?

☐ 1	Rezidenți
☐ 2	Angajați din județ
☐ 3	Angajați din regiune
☐ 4	Angajați din alte județe
☐ 5	Angajați din București

Q11. Precizați care sunt din punctul dvs de vedere principalele 3 meserii necesare în piața de muncă a zonei?

☐ 1	Agricultură și piscicultură
☐ 2	Turism și servicii turistice
☐ 3	Industrie navală și portuară
☐ 3	Industrie ușoară
☐ 4	IT și comunicații
☐ 5	Servicii (bănci, curierat, etc)
☐ 6	Altele. Care?....

Q12. Cum evaluați calitatea profesională a angajaților din ultimii 3 ani în partea de cunoștințe profesionale?

☐ 1	Foarte bună
☐ 2	Bună
☐ 3	Medie
☐ 4	Proastă
☐ 5	Foarte Proastă

Q13. Cum evaluați calitatea profesională a angajaților din ultimii 3 ani în partea de aptitudini?

☐ 1	Foarte bună
----------------------------	-------------

☐ 2	Bună
☐ 3	Medie
☐ 4	Proastă
☐ 5	Foarte Proastă

Q14. Dacă întrebarea Q13 ați bifat punctele 4-5, vă rugăm să ne precizați care este soluția de îmbunătățire?

☐ 1	Calitate mai bună a educației medii
☐ 2	Calitate mai bună a educației universitare
☐ 3	Servicii de formare profesională și de meserii mai bune
☐ 4	Servicii mai bune ale AJOFM și alte instituții ale statului
☐ 5	Bugete interne de formare profesională
☐ 6	Altele. Care?....

Q15. Compania dvs a prevăzut în buget bani pentru formarea profesională a angajaților?

☐ 1	Da	☐ 2	Nu
----------------------------	----	----------------------------	----

Q16. Dacă ați prevăzut bani pentru formarea profesională, puteți spune dacă există furnizori de calificare pentru cursurile /meseriile necesare dvs

☐ Nu. Dacă Nu: explicați

.....

☐ Da

Q17. Care credeți că este ca în prezent situația în piața forței de muncă locală?

☐ 1	Cererea de muncă este mai redusă decât oferta
☐ 2	Cererea de muncă este mai mare decât oferta
☐ 3	Cererea este echilibrată cu oferta
☐ 4	Servicii mai bune ale AJOFM și alte instituții ale statului
☐ 5	Bugete interne de formare profesională
☐ 6	Altele. Care?....

Q17. Care considerați că sunt principalii 3 actori care ar trebui să impulsioneze piața forței de muncă la nivel local?

☐ 1	Camera de Comerț
☐ 2	AJOFM
☐ 3	Actorii privați din piața de forță de muncă
☐ 4	Autoritățile locale
☐ 5	Statul
☐ 6	Altele. Care?....

Q18. Bifați în căsuțele aferente problemele structurale ale pieței forței de muncă în zona dvs?

☐	Sărăcia
☐	Îmbătrânirea
☐	Slaba implicare a autorităților
☐	Calitatea educației
☐	Nepăsarea

	Migrația
	Remunerarea redusă
	Altele. Care?

Q19. Enumerați 5 măsuri cheie/proiecte care ar trebui realizate pentru a îmbunătăți piața forței de muncă

☐ 1	
☐ 1	
☐ 1	
☐ 1	
☐ 1	

Anexa 3. Lista proiecte potențiale

Nr. crt.	Titlu proiect	Potențiali beneficiari	Sursa de finanțare
1	Creșterea șanselor de ocupare pentru tinerii din Regiunile Sud-Est și Centru	ONG-uri, Furnizori de formare profesionala, etc.	POCU 2014-2020
2	Creșterea șanselor de ocupare a persoanelor din mediul rural	APL-uri din cadrul Polului de Creștere Constanța, etc.	POCU 2014-2020
3	Creșterea șanselor de ocupare a persoanelor inactive din mediul urban	APL-uri din cadrul Polului de Creștere Constanța, etc.	POCU 2014-2020
4	Coaching și formare profesională pentru antreprenori și manageri	Furnizori de formare profesionala, etc.	POCU 2014-2020
5	Creșterea motivației în muncă prin servicii integrate de management a resurselor umane	Furnizori de formare profesionala, etc.	POCU 2014-2020
6	Flexicuritate și integrare în muncă	Furnizori de formare profesionala, etc.	POCU 20014-2020